

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Č. j.: 2015/60418-411

**Věc: Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti
v 1. pololetí 2015**

Obsah:

- I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti
- II. Zaměstnanost
- III. Nezaměstnanost
- IV. Politika zaměstnanosti
- V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti
- VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Prosinec 2015

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2015

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti	2
II. Zaměstnanost	7
1. STAV A VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI	7
2. STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI V SEKTORECH, ODVĚTVÍCH A PODLE KLASIFIKACE ZAMĚSTNÁNÍ.....	14
3. VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI	16
4. REGIONÁLNÍ ZAMĚSTNANOST	18
5. INSOLVENCE	22
III. Nezaměstnanost	24
1. STAV A VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI.....	24
2. TOKY NEZAMĚSTNANOSTI	31
3. STRUKTURA UHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ	33
4. REGIONÁLNÍ NEZAMĚSTNANOST	44
IV. Politika zaměstnanosti	48
1. ZAMĚŘENÍ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI.....	48
2. VÝDAJE NA POLITIKU ZAMĚSTNANOSTI	49
3. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI REALIZOVANÁ ÚP ČR.....	50
4. SYSTÉM INVESTIČNÍCH POBÍDEK.....	69
5. PROJEKTY FINANCOVANÉ Z PROSTŘEDKŮ EVROPSKÉHO SOCIÁLNÍHO FONDU	70
V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti	85
VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti.....	92

Metodické poznámky
Seznam použitých zkratk

Přílohy

Zdroj dat: MPSV (pokud není uvedeno jinak)

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

- V 1. pololetí 2015 dosáhl podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil ČSÚ (VŠPS) průměrný počet zaměstnaných ve všech sférách národního hospodářství **5 015,7 tis. osob**. Jejich počet meziročně **vzrostl** absolutně **o 73,1 tis.**, v relativním vyjádření **o 1,5 %**. Podle výsledků za jednotlivá čtvrtletí představoval meziroční nárůst v 1. čtvrtletí 1,3 %, ve 2. čtvrtletí zrychlil na 1,7 %.
- Na zvýšení zaměstnanosti se podílely především **ženy**, jejich počet **se zvýšil** (o 54,7 tis.) **na 2 195,2 tis.**, počet zaměstnaných **mužů se zvýšil** (o 18,4 tis.) **na 2 820,5 tis.** Zastoupení mužů mezi zaměstnanými se **snížilo** (z 56,7 %) **na 56,2 %** a **žen zvýšilo** (ze 43,3 %) **na 43,8 %**.
- Zaměstnanost v **primárním sektoru** se po poklesu v předchozím roce meziročně zvýšila (o 13,8 tis.) **na 145,7 tis. osob**. Podíl tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti se zvýšil o 0,2 p. b. **na 2,9 %**.
- Na celkovém nárůstu zaměstnanosti se podílel především **sekundární sektor** (průmysl vč. stavebnictví), v němž **zaměstnanost meziročně vzrostla** (o 32,0 tis.) **na 1 911,1 tis. osob**. Podíl tohoto sektoru **se zvýšil** o 0,1 p. b. **na 38,1 %**. Na nárůstu se podílel **průmysl**, kde se **zvýšil** počet zaměstnaných osob (o 43,1 tis.) **na 1 509,4 tis.**, **podíl průmyslu** na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,4 p. b.) **na 30,1 %**. Zaměstnanost ve **stavebnictví** klesla (o 11,1 tis.) **na 401,7 tis. osob**. Podíl stavebnictví na celkové zaměstnanosti se snížil o 0,4 p. b. **na 8,0 %**.
- V **terciárním sektoru služeb** se zaměstnanost zvýšila (o 27,3 tis.) **na 2 958,9 tis. osob**. Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti **se však snížil** o 0,3 p. b. **na 59,0 %**.
- Počet **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných (82,5 %)**, významně vzrostl (o 91,6 tis.) **na 4 138,6 tis.**, **vyšší byl nárůst počtu žen** (o 52,5 tis. na 1 915,1 tis.), nárůst **počtu mužů byl mírnější** (o 39,0 tis. na 2 223,5 tis.).
- **Celkový počet podnikatelů ve sledovaném období činil 877,1 tis.** **Mírně vzrostl počet podnikatelů se zaměstnanci** (o 10,2 tis.) **na 180,3 tis.**, počet podnikatelů **bez zaměstnanců se snížil** (o 28,7 tis.) **na 666,0 tis.** Počet

pomáhajících rodinných příslušníků se téměř nezměnil. Podíl podnikatelů včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti se meziročně snížil o 0,6 p. b. na 17,5 %.

- Počet **osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo jako podnikatel) **se zvýšil** (o 34,8 tis.) na **4 584,1 tis.**, a to díky **růstu** počtu **zaměstnanců** (o 53,3 tis.) na **3 707,0 tis.** **Vzrostl také počet osob pracujících na dobu určitou** (včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv), a to (o 37,0 tis.) na **428,6 tis.**
- Výrazně **vzrostl** (o 73,7 tis.) na **4 697,8 tis.** počet osob pracujících **na plnou pracovní dobu**, počet pracujících **na kratší dobu se téměř nezměnil** (pokles o 0,3 tis.) a dosáhl **317,9 tis.** (u žen nárůst o 1,5 tis., počet mužů se snížil o 1,8 tis.).
- **Největší** meziroční **nárůst zaměstnanosti** byl zaznamenán u pracujících s bydlištěm **ve Středočeském** (o 14,1 tis.), **Jihomoravském** (o 10,4 tis.) a **Královéhradeckém kraji** (o 9,6 tis. osob). Zaměstnanost meziročně **poklesla** pouze **v Ústeckém kraji** (o 7,2 tis.).
- S absolutním nárůstem zaměstnanosti **rostla i míra zaměstnanosti (MZ)** Celková MZ osob ve věku **15+** **se zvýšila** (o 0,8 p. b.) na **56,1 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,4 p. b.) na **69,8 %**.
- V návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** si **ČR** do roku 2020 stanovila **národní cíle v oblasti zaměstnanosti**, a to zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků (55 – 64 let) na 55 %. MZ obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se v 1. pololetí 2015 meziročně **zvýšila** o 1,4 p. b. na **74,4 %**, MZ žen ve stejném věku **vzrostla** o 2,0 p. b. na **66,1 %**, MZ ve věkové skupině **55 - 64 let vzrostla** o 1,9 p. b. na **55,1 %**. Cíle jsou tedy plněny již u dvou ukazatelů Strategie a třetí se k nim velmi blíží.
- **Počet ekonomicky aktivních osob** (EAO), tj. zaměstnaných a nezaměstnaných se **zvýšil o 23,9 tis.** na **5 304,7 tis.** Zlepšující se vývoj ekonomiky se na trhu práce se projevil zejména **nárůstem zaměstnaných o 73,1 tis.**, počet nezaměstnaných (podle VŠPS – metodika ILO) poklesl o 49,2 tis.

- Zvýšení počtu EAO se na celkové **míře ekonomické aktivity (MEA) obyvatel starších 15 let** projevilo jejím zvýšením (o 0,2 p. b.) **na 59,3 %**. MEA ve věkové kategorii **15 – 64 let** meziročně **vzrostla** (o 0,8 p. b.) **na 73,9 %**. Na **78,6 %** (o 0,7 p. b.) se zvýšila MEA u osob ve věku **20 – 64 let**.
- Obecná míra nezaměstnanosti (metodika ILO) v 1. pololetí 2015 v důsledku poklesu nezaměstnaných o 49,2 tis. dosáhla hodnoty 5,4 % a meziročně se snížila o 1,0 p. b.
- **Průměrný podíl nezaměstnaných osob**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let k obyvatelstvu stejného věku **za 1. pololetí 2015 poklesl na 7,1 %**, meziročně byl nižší o 1,0 p. b. **K 30. 6. 2015 se snížil na hodnotu 6,2 %** a proti červnu 2014 byl nižší o 1,2 p. b.
- **Průměrný počet** uchazečů o zaměstnání v hodnoceném období **se snížil** o 78,6 tis. **na 513,9 tis.**, **na konci června jich bylo evidováno 451,4 tis.**, o 85,8 tis. (tj. o 16,0 %) méně než před rokem.
- **Počty nahlášených volných pracovních míst se** v průběhu pololetí plynule zvyšovaly, na konci **června** jejich počet dosáhl **97,0 tis.** a byl o 47,5 tis. meziročně vyšší. Jejich **průměrný počet** v 1. pololetí 2015 (**76,7 tis.**), byl proti 1. pololetí 2014 vyšší o 35,0 tis.
- Počet **uchazečů o zaměstnání** připadající **na 1 volné pracovní místo (6,7)** byl ve srovnání s 1. pololetím 2014 (14,2) **výrazně nižší**. **Výrazný** byl i **rozdíl** hodnot tohoto ukazatele na konci pololetí, **k 30. 6. 2015** dosáhl hodnoty **4,7**, zatímco na konci června 2014 to bylo 10,9 uchazeče na 1 VPM.
- **Podporu v nezaměstnanosti (PvN) k 30. 6. 2015 pobíralo 86,5 tis. uchazečů** o zaměstnání, tj. o 13,5 tis. méně než před rokem. **Průměrný počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN v 1. pololetí 2015 meziročně poklesl** o 18,4 tis. **na 111,2 tis.**
- **Podíl uchazečů o zaměstnání s PvN** k tomuto datu **vzrostl na 19,2 %** (k 30. 6. 2014 činil 18,6 %) a **průměrný podíl** na celkové registrované nezaměstnanosti za celé pololetí se mírně snížil a představoval **21,6 %**.

- **Průměrná výše PvN za 1. pololetí 2015 vzrostla o 185 Kč (o 3,2 %) na 6 052 Kč.** Průměrná podpora k 30. 6. 2015 činila 6 239 Kč a byla **meziročně vyšší o 239 Kč (o 4,0 %).**
- Výdaje ze státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor v nezaměstnanosti v 1. pololetí 2015 dosáhly **4 615 332 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v 1. pololetí 2014 (5 269 431 tis. Kč) **o 654 099 tis. Kč, tj. o 12,4 % nižší.**
- K 30. 6. 2015 bylo v evidenci ÚP ČR **58,6 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. o 2,3 tis. méně než před rokem. **Podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných na konci června 2015 vzhledem k pomalejšímu poklesu meziročně **vzrostl z 11,3 % na 13,0 %.**
- **Počet** uchazečů ve věku **50 a více let** v polovině roku meziročně **poklesl** celkem o 13,7 tis. osob **na 138,7 tis.** Jejich **podíl** na celkovém počtu uchazečů **se však zvýšil** o 2,3 p. b. **na 30,7 %.**
- Mezinárodně sledovaná věková kategorie uchazečů **do 25 let** zaznamenala pokles **o 20,2 tis.**, k 30. 6. 2015 jich bylo evidováno **61,5 tis.** Jejím **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných **13,6 %** je ve srovnání s polovinou roku 2014 nižší o 1,6 p. b.
- Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových kategoriích ovlivňuje také vývoj počtu **absolventů škol** všech stupňů vzdělání **a mladistvých** po ukončení základní školy. K 30. 6. 2015 jich bylo evidováno **18,1 tis.**, což je **o 4,6 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **se meziročně snížil** pouze mírně, ze 4,2 % **na 4,0 %.**
- **Průměrný počet** evidovaných **žen v 1. pololetí 2015 dosáhl 255,4 tis.**, oproti předchozímu roku je to méně o 31,3 tis., **mužů** bylo v průměru **258,5 tis.**, což je o 47,3 tis. méně než v 1. pololetí 2014. **Průměrný podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných **vzrostl na 49,7 %** (v 1. pololetí 2014 – 48,4 %). K 30. 6. 2015 se poměr mezi ženami a muži změnil, **počet mužů** v evidenci ÚP ČR dosáhl **216,3 tis.**, **žen bylo evidováno 235,1 tis.**
- Počet uchazečů o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** meziročně **poklesl** o 33,0 tis. (tj. o 13,6 %) **na 210,4 tis.**, jejich podíl na celkové

nezaměstnanosti se zvýšil ze 45,3 % **na 46,6 %**. Z nich cca dvě třetiny tvoří ti, kteří jsou v evidenci ÚP ČR **déle než 24 měsíců a pokles jejich počtu byl minimální** (o 0,5 tis. na 139,9 tis.).

- K 30. 6. 2015 byl zaznamenán meziroční **nárůst** uchazečů o zaměstnání **pouze** v početně malé skupině **uchazečů o zaměstnání bez ukončeného vzdělání**. **Absolutně i relativně nejvíce poklesl** počet uchazečů o zaměstnání **s vyučením** (o 36,9 tis., tj. o 18,5 %).
- **Uchazeči s vyučením** (162,1 tis.) i nadále zůstali **nejpočetnější kategorií** a představují **35,9 %** všech uchazečů o zaměstnání. Druhou nejpočetnější skupinou zůstávají uchazeči **se základním vzděláním** (128,9 tis. osob), kteří tvoří na celkové nezaměstnanosti 28,6 %.
- **Podíl nezaměstnaných osob** vyšší než celorepublikový průměr (6,2 %) byl k 30. 6. 2015 zaznamenán v šesti krajích. Nejvyšší byl v **Ústeckém kraji (9,4 %)**, následoval **Moravskoslezský (8,6 %) a Karlovarský kraj (7,0 %)**.
- **Největší pokles počtu uchazečů o zaměstnání** zaznamenali v Moravskoslezském (o 10 989), Jihomoravském (o 9 790), Ústeckém (8 167) a Středočeském kraji (o 8 085 osob), ovšem **v relativním vyjádření** byl jejich pokles nejvýraznější **v Pardubickém (o 23,9 %), Královéhradeckém (o 23,0 %), Jihočeském kraji (o 22,5 %)**.

II. Zaměstnanost

1. Stav a vývoj zaměstnanosti

Část II.1 až II.4 je zpracována na základě údajů z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS - ČSÚ)¹. Hodnoty za 1. pololetí 2014 a 2015 jsou spočteny jako průměry jednotlivých čtvrtletí. Všechny údaje z výběrového souboru VŠPS jsou převažovány na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce.

Ekonomická aktivita obyvatel ČR ve věku 15 a více let tab. č. 1

	1. pololetí 2014			1. pololetí 2015			rozdíl 2015 - 2014			Index15/14
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
	v tis.			v tis.			v tis.			(%)
Populace 15+ celkem	8932,6	4352,3	4580,3	8939,3	4356,9	4582,4	6,7	4,6	2,1	100,1
z toho: 15 – 64 let	7095,7	3594,8	3500,9	7043,9	3571,8	3472,1	-51,8	-23,0	-28,8	99,3
20 – 64 let	6620,3	3351,1	3269,2	6582,1	3335,2	3246,9	-38,2	-15,9	-22,3	99,4
Ekonomicky aktivní celkem (zaměst.+nezam.)	5280,8	2961,8	2319,0	5304,7	2959,3	2345,5	23,9	-2,5	26,5	100,5
z toho: 15 – 64 let	5188,2	2907,5	2280,7	5202,7	2900,2	2302,5	14,5	-7,3	21,8	100,3
20 – 64 let	5158,8	2888,5	2270,2	5174,3	2883,1	2291,2	15,5	-5,4	21,0	100,3
55 – 64 let	801,7	464,6	337,2	808,7	463,0	345,6	7,0	-1,6	8,4	100,9
Zaměstnaní v NH	4942,6	2802,1	2140,5	5015,7	2820,5	2195,2	73,1	18,4	54,7	101,5
z toho: 15 – 64 let	4851,4	2748,3	2103,1	4915,1	2762,4	2152,7	63,7	14,1	49,6	101,3
20 – 64 let	4832,5	2735,5	2097,0	4896,0	2751,3	2144,7	63,5	15,8	47,7	101,3
55 - 64 let	760,2	442,1	318,1	770,7	443,8	326,9	10,5	1,7	8,8	101,4
Nezaměstnaní	338,2	159,8	178,5	289,0	138,8	150,2	-49,2	-21,0	-28,3	85,5
z toho: 15 – 64 let	336,7	159,1	177,6	287,6	137,8	149,8	-49,1	-21,3	-27,8	85,4
20 – 64 let	326,2	153,0	173,2	278,4	131,9	146,5	-47,8	-21,1	-26,7	85,3
55 - 64 let	41,5	22,5	19,0	38,0	19,3	18,7	-3,5	-3,2	-0,3	91,6
Ekonomicky neaktivní	3651,7	1390,4	2261,3	3634,5	1397,6	2236,9	-17,2	7,2	-24,4	99,5
z toho: 15 – 64 let	1907,5	687,3	1220,2	1841,2	671,5	1169,6	-66,3	-15,8	-50,6	96,5
20 – 64 let	1461,5	462,6	998,9	1407,8	452,1	955,7	-53,7	-10,5	-43,2	96,3
55 - 64 let	628,5	228,8	399,7	591,0	217,5	373,5	-37,5	-11,3	-26,2	94,0
důchodci v předčas. důchodu	28,3	14,0	28,3	27,4	15,2	12,2	-0,9	1,2	-2,1	96,8
důchodci v řádném důchodu	2225,2	854,3	1370,8	2232,8	861,7	1371,2	7,6	7,4	0,4	100,3
invalidní důchodci	231,2	117,6	113,6	237,7	125,2	112,5	6,5	7,6	-1,1	102,8
žáci zákl.školy	73,1	40,0	33,2	74,0	43,3	30,7	0,9	3,3	-2,5	101,2
učení bez maturity	67,8	42,6	25,2	70,0	46,5	23,5	2,2	3,9	-1,7	103,2
střední škola	329,9	158,5	171,4	315,3	142,8	172,5	-14,6	-15,7	1,1	95,6
vysokoškolské studium	293,7	124,9	168,8	271,5	121,6	149,9	-22,2	-3,3	-18,9	92,4
doktorské studium	5,8	2,2	3,7	2,9	1,0	1,9	-2,9	-1,2	-1,8	50,0

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

¹ Některé údaje nemusí odpovídat hodnotám obdobných ukazatelů z jiných statistických zdrojů. Např. údaje o ekonomicky neaktivních přesně nekorespondují s údaji podle statistiky MŠMT, resp. MPSV – ČSSZ zejména proto, že žáci, studenti nebo důchodci, kteří v referenčním týdnu splňovali kritérium pro zařazení mezi osoby v zaměstnání nebo nezaměstnané, nejsou vykazováni jako ekonomicky neaktivní (viz Metodické poznámky).

Poznámka: Případné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od celkového počtu souvisejí se zaokrouhlováním hodnot na jedno desetinné místo.

V 1. pololetí 2015 **počet obyvatel starších 15 let meziročně mírně vzrostl** (o 6,7 tis., tj. 0,1 %) **na 8 939,3 tis.**, ale **ve věkové skupině 15 – 64 let**, rozhodující pro zaměstnanost, **poklesl** (o 51,8 tis.) **na 7 043,9 tis.** Z podrobnějšího rozboru jednotlivých věkových skupin vyplývá, že **pokles** byl zaznamenán především v mladších věkových skupinách **15 až 39 let** - celkem **o 89,0 tis.**, především ve věku 15 – 24 let a 30 – 34 let, kde pokles činil 37,9 tis., resp. 23,6 tis. Vzrostl pouze ve věku 40 - 44 let zahrnující větší část silné populační vlny ze 70. let minulého století (o 49,2 tis.) a ve věku 50 – 54 let (o 23,5 tis.). Počet obyvatel **poklesl** i ve skupině **55 až 64 let** - celkem o 30,5 tis. Pokles v této kategorii a nárůst počtu obyvatel ve věku **65+ let** (o 58,5 tis.) je důsledkem postupného přesunu silné poválečné vlny do poproduktivního věku, a také prodlužující se délky života.

Věková struktura obyvatelstva 15+ (v tis.)

tab. č. 2

Věkové skupiny	1. pololetí 2014			1. pololetí 2015			rozdíl 2015 – 2014			Index 15/14 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
15 - 24	1115,4	570,6	544,8	1077,5	551,4	526,1	-37,9	-19,2	-18,7	96,6
25 - 39	2401,9	1233,8	1168,1	2350,8	1207,6	1143,2	-51,1	-26,2	-24,9	97,9
40 - 54	2148,1	1097,0	1051,2	2215,9	1132,2	1083,6	67,8	35,2	32,4	103,2
55 - 64	1430,2	693,4	736,9	1399,7	680,5	719,2	-30,5	-12,9	-17,7	97,9
65+	1836,9	757,5	1079,4	1895,4	785,1	1110,3	58,5	27,6	30,9	103,2
15+	8932,6	4352,3	4580,3	8939,3	4356,9	4582,4	6,7	4,6	2,1	100,1
15 - 64	7095,7	3594,8	3500,9	7043,9	3571,8	3472,1	-51,8	-23,0	-28,8	99,3
20 - 64	6620,3	3351,1	3269,2	6582,1	3335,2	3246,9	-38,2	-15,9	-22,3	99,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Počet ekonomicky aktivních osob (EAO), tj. souhrn zaměstnaných a nezaměstnaných se **zvýšil** (o 23,9 tis.) **na 5 304,7 tis.** **Vzrostly výhradně počty ekonomicky aktivních žen** (o 26,5 tis.) **na 2 345,5 tis.**, zatímco počet mužů se o málo snížil. Zlepšující se vývoj ekonomiky se na trhu práce projevil zejména **nárůstem zaměstnaných (o 73,1 tis.)**, který převýšil pokles počtu nezaměstnaných (úbytek 49,2 tis.). Tento vývoj je důsledkem velkého nárůstu počtu pracujících žen ve věku 40 – 44 let a mladších padesátnic (50 – 54 let).

Celkový **počet ekonomicky neaktivních poklesl** (o 17,2 tis.) **na 3 634,5 tis.** (snížil se pouze počet žen, počet mužů mírně vzrostl). Z osob v produktivním věku vzrostly pouze počty ekonomicky neaktivních ve věku 25 – 34 let a 40 – 49 let (především v souvislosti s péčí o děti a s posunem ve věkové struktuře obyvatelstva).

Počet ekonomicky neaktivních **ve věku 65 let a více vzrostl o 49,1 tis.**, tj. o 9,4 tis. méně než celkový nárůst počtu obyvatel tohoto věku, naopak (o 9,4 tis.) se **zvýšila zaměstnanost** těchto osob.

Pokles počtu neaktivních v nejmladších věkových skupinách produktivního věku se projevil v kategorii osob **připravujících se na povolání** (o 36,6 tis.). V této skupině se nejvíce snížily počty ekonomicky neaktivních studujících na vysoké škole (o 22,2 tis.). Mezi studujícími na středních, vysokých školách a v doktorském studiu stále převažují dívky (54,7 %, 55,2 % resp. 65,5 %), v učilištích je více chlapců (66,4 %).

Pokles ekonomicky neaktivních ve věkové skupině 55 – 64 let (o 37,5 tis.) souvisí s prodlužující se věkovou hranicí odchodu do důchodu. V kategorii neaktivních **důchodců** vzrostl počet řádných starobních důchodců o 7,6 tis., počet invalidních důchodců vzrostl o 6,5 tis., počet předčasných důchodců poklesl o 0,9 tis. Nárůst počtu řádných starobních důchodců (kromě demografického vývoje – silná generace narozená po 2. světové válce postupně přechází mezi seniory) a mírný pokles invalidních důchodců částečně souvisí s automatickým přeřazením invalidního důchodu na starobní při dosažení 65 let.

Zvýšení počtu EAO se na celkové **míře ekonomické aktivity (MEA) obyvatel starších 15 let** projevilo jejím zvýšením (o 0,2 p. b.) **na 59,3 %**. MEA ve věkové kategorii **15 – 64 let** meziročně **vzrostla** (o 0,8 p. b.) **na 73,9 %** a MEA u osob ve věku **20 – 64 let** (o 0,7 p. b.) **na 78,6 %**.

Míra ekonomické aktivity podle věku (v %)

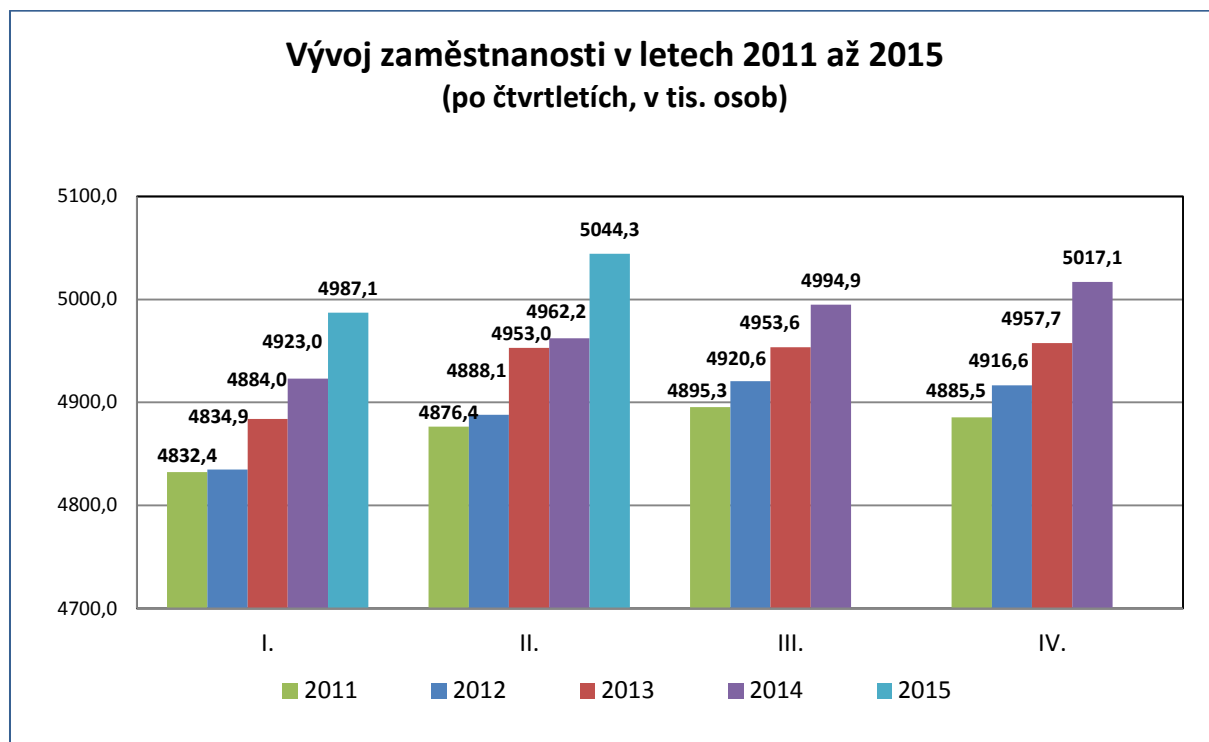
tab. č. 3

Věkové skupiny	1. pololetí 2014			1. pololetí 2015		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15-24	31,2	37,5	24,6	32,2	37,1	27,1
25-39	84,4	95,7	72,5	84,2	95,5	72,2
40-54	93,6	95,5	91,6	93,3	95,4	91,2
55-64	56,1	67,0	45,8	57,8	68,0	48,1
15+	59,1	68,1	50,6	59,3	67,9	51,2
15 - 64	73,1	80,9	65,1	73,9	81,2	66,3
20 - 64	77,9	86,2	69,4	78,6	86,4	70,6

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Průměrný počet zaměstnaných ve všech sférách národního hospodářství v 1. pololetí 2015 dosáhl 5 015,7 tis. osob. Jejich počet meziročně vzrostl o 73,1 tis., tj. o 1,5 %.

graf č. 1

Podle výsledků za jednotlivá čtvrtletí 2015 představoval meziroční nárůst zaměstnanosti v 1. čtvrtletí 1,3 %, ve 2. čtvrtletí zrychlil na 1,7 %.

Věková struktura zaměstnaných (v tis.)

tab. č. 4

Věkové skupiny	1. pololetí 2014			1. pololetí 2015			rozdíl 2015 - 2014			Index 15/14 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
celkem	4942,6	2802,1	2140,5	5015,7	2820,5	2195,2	73,1	18,4	54,7	101,5
15 - 24	292,2	182,2	110,0	302,3	179,0	123,3	10,1	-3,2	13,3	103,5
25 - 39	1892,9	1118,8	774,1	1859,8	1095,9	763,9	-33,1	-22,9	-10,2	98,3
40 - 54	1906,1	1005,2	900,9	1982,4	1043,7	938,7	76,3	38,5	37,8	104,0
55 - 64	760,2	442,1	318,1	770,7	443,8	326,9	10,5	1,7	8,8	101,4
65+	91,2	53,7	37,4	100,6	58,1	42,5	9,4	4,4	5,1	110,3
15 - 64	4851,4	2748,3	2103,1	4915,1	2762,4	2152,7	63,7	14,1	49,6	101,3
20 - 64	4832,5	2735,5	2097,0	4896,0	2751,3	2144,7	63,5	15,8	47,7	101,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vývoj zaměstnanosti z hlediska její věkové struktury se od vývoje věkové struktury obyvatelstva výrazněji lišil pouze ve věkových skupinách 15 – 24 let

a 55 - 64 let. Ve věkové skupině **55 – 64 let počet zaměstnaných vzrostl o 10,5 tis. při poklesu obyvatelstva o 30,5 tis.** Nárůst v této věkové skupině souvisí s **delším setrváním v zaměstnání** z důvodu prodlužující se věkové hranice pro odchod do důchodu (u mužů byl patrný nárůst zaměstnanosti pouze ve věku 60 – 64 let o 12,4 tis., u žen ve věku 55 – 59 let o 4,1 tis., ale také 60 – 64 let o 4,7 tis.).

I přes **pokles počtu obyvatelstva ve věku 15 – 24 let** (o 37,9 tis.) **se zvýšila zaměstnanost** lidí této věkové kategorie (o 10,1 tis., a to díky růstu u žen o 13,3 tis). Přesto je počet pracujících žen v nejmladším produktivním věku stále výrazně nižší než počet pracujících stejně starých mužů.

Zaměstnanost v nejstarších kategoriích věku 65+ (nárůst o 9,4 tis.) ovlivňují i pracující důchodci, jejichž počet vzrostl (v 1. pololetí 2015 pracovalo 176,4 tis. důchodců v řádném starobním důchodu, tj. o 11,1 tis. více než v 1. pololetí 2014).

Zatímco v 1. pololetí 2014 byl růst zaměstnanosti ovlivněn především růstem zaměstnanosti mužů, v hodnoceném období se **na růstu zaměstnanosti** podílely (podobně jako v letech 2012 – 2013) **opět především ženy**. Jejich počet **se zvýšil** o 54,7 tis. **na 2 195,2 tis.** Počet zaměstnaných **mužů se zvýšil** pouze o 18,4 tis. **na 2 820,5 tis.** V důsledku toho **se zastoupení mužů** mezi zaměstnanými **snížilo** (z 56,7 %) **na 56,2 % a žen zvýšilo** (ze 43,3 %) **na 43,8 %².**

Souběžně s absolutním nárůstem zaměstnanosti rostla i **míra zaměstnanosti (MZ)**. Celková **MZ** osob ve věku **15+** **se zvýšila** (o 0,8 p. b.) **na 56,1 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,4 p. b.) **na 69,8 %**.

V návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** (která nahradila Lisabonskou strategii) si **ČR** stanovila **do roku 2020** dosažení těchto **národních cílů**: zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků (55 – 64 let) na 55 %.

Nad hranicí stanovených cílů je v současné době MZ **žen** ve věku 20 – 64 let, která vzrostla o 2,0 p. b. **na 66,1 %** (MZ mužů v tomto věku vzrostla o 0,9 p. b. na 82,5 %) a také MZ věkové skupiny **55 – 64 let**, jejíž MZ **vzrostla** o 1,9 p. b. **na 55,1 %** především v souvislosti s prodlužující se hranicí pro odchod do důchodu. V rámci této skupiny nejrychleji rostla MZ u žen ve věku 55 – 59 let (o 4,4 p. b.) a u mužů ve věku 60 – 64 let (o 3,6 p. b.).

Celková míra zaměstnanosti obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se především

² Podrobnější údaje o struktuře zaměstnaných mužů a žen jsou v příloze č. 4

díky rostoucí zaměstnanosti žen a starších pracovníků meziročně zvýšila o 1,4 p. b. na **74,4 %**.

Poslední dostupné údaje o míře zaměstnanosti za členské státy EU podle údajů EUROSTATu jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání.

Míra zaměstnanosti podle věku (v %)

tab. č. 5

Věkové skupiny	1.pololetí 2014			1.pololetí 2015		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15 - 24	26,2	31,9	20,2	28,1	32,5	23,4
25 - 39	78,8	90,7	66,3	79,1	90,8	66,8
40 - 54	88,7	91,6	85,7	89,5	92,2	86,6
55 - 64	53,2	63,8	43,2	55,1	65,2	45,5
15+	55,3	64,4	46,7	56,1	64,7	47,9
15 - 64	68,4	76,5	60,1	69,8	77,3	62,0
20 - 64	73,0	81,6	64,1	74,4	82,5	66,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pokračoval nárůst počtu **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných** (82,5 %). Na rozdíl od 1. pololetí 2014 byl nárůst výrazný, a to (o 91,6 tis.) na **4 138,6 tis.**, **vyšší byl nárůst počtu žen** (o 52,5 tis.) na 1 915,1 tis., počet mužů se zvýšil (o 39,0 tis.) na 2 223,5 tis.. Mezi zaměstnanými ženami je 87,2 % zaměstnankyň, mezi zaměstnanými muži tvoří zaměstnanci 78,8 %.

Počty zaměstnaných podle postavení v hlavním zaměstnání

tab. č. 6

Zaměstnaní v NH	1.pololetí 2014		1.pololetí 2015		rozdíl 15-14 (tis.)	index 15/14 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 942,6	100,0	5 015,7	100,0	73,1	101,5
z toho:						
zaměstnanci	4 047,0	81,9	4 138,6	82,5	91,6	102,3
podnikatelé bez zaměstnanců	694,7	14,1	666,0	13,3	-28,7	95,9
podnikatelé se zaměstnanci	170,1	3,4	180,3	3,6	10,2	106,0
pomáhající rodinní příslušníci	30,7	0,6	30,8	0,6	0,1	100,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Po přechodném nárůstu **celkového počtu podnikatelů** (včetně pomáhajících rodinných příslušníků) v 1. pololetí 2014 jejich počet v 1. pololetí 2015 mírně **poklesl** (o 18,4 tis.) na **877,1 tis.** Počet **podnikatelů se zaměstnanci vzrostl** (o 10,2 tis.) na

180,3 tis., počet podnikatelů **bez zaměstnanců** se snížil (o 28,7 tis.) **na 666,0 tis.**³ Počet **pomáhajících rodinných příslušníků se téměř nezměnil. Na poklesu** celkového počtu podnikatelů se podíleli **hlavně muži**. Jejich celkový počet se snížil o 20,5 tis., a to kvůli poklesu v kategorii podnikatelů bez zaměstnanců (o 23,6 tis.). Celkový počet podnikajících žen vzrostl o 2,2 tis., a to díky nárůstu počtu podnikatelek se zaměstnanci.

Podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti se meziročně snížil o 0,6 p. b. na **17,5 %** a zůstává ve srovnání s jinými zeměmi vysoký (viz část V. Mezinárodní srovnání). Mezi zaměstnanými muži je 21,2 % podnikatelů a mezi ženami 12,8 %.

Z hlediska odvětvové příslušnosti byl **vysoký podíl podnikatelů** (na celkové zaměstnanosti v rámci odvětví) v početně menších odvětvích „činnosti v oblasti nemovitosti“ 51,3 % a „profesní, vědecké a technické činnosti“ 45,1 %, z velkých odvětví **ve stavebnictví 41,9 %**, ovšem ve srovnání s 1. pololetím 2014 se ve výše uvedených odvětvích podíl podnikatelů snížil (o 0,6 p. b., 5,3 p. b., resp. 2,1 p. b.).

Pokračoval trend **nárůstu počtu osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo jako podnikatel). V 1. pololetí 2015 se jejich počet zvýšil (o 34,8 tis.) na **4 584,1 tis. osob** (počet mužů vzrostl o 5,9 tis., počet žen se zvýšil o 29,0 tis.), ovšem na rozdíl od předešlého roku díky růstu počtu zaměstnanců o 53,3 tis. na 3 707,0 tis.

Počty zaměstnaných ve vybraných skupinách

tab. č. 7

Zaměstnaní v NH	1.pololetí 2014		1.pololetí 2015		rozdíl 15-14 (tis.)	index 15/14 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 942,6	100,0	5 015,7	100,0	73,1	101,5
v tom:						
- mající druhé (další) zaměstnání	108,4	2,2	119,9	2,4	11,5	110,6
- úvazek na dobu neurčitou nebo jako podnikatel	4 549,3	92,0	4 584,1	91,4	34,8	100,8
- úvazek na dobu určitou	391,6	7,9	428,6	8,5	37,0	109,4
- na plnou pracovní dobu	4 624,1	93,6	4 697,8	93,7	73,7	101,6
- na kratší pracovní dobu	318,2	6,4	317,9	6,3	-0,3	99,9
- podzaměstnaní	63,8	1,3	58,4	1,2	-5,4	91,5

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Obdobně vzrostl počet osob pracujících na dobu určitou včetně práce

³ Část Zaměstnanost v analýze je zpracována na základě údajů z Výběrových šetření pracovních sil ČSÚ. Podle statistiky ČSSZ k 30. 6. 2015 poklesl počet osob samostatně výdělečně činných vykonávajících tuto činnost jako hlavní o 8,4 tis na 592,5 tis., zatímco počet těch, pro které je tato činnost vedlejší, vzrostl o 10,9 tis. na 395,2 tis.

dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv. Jejich počet **se zvýšil** (o 37,0 tis.) **na 428,6 tis.**, a to zejména nárůstem počtu žen (o 25,6 tis.), počet mužů byl vyšší o 11,3 tis.

Uspokojivý ekonomický vývoj se projevil **nárůstem počtu osob pracujících na plnou pracovní dobu**, jejich **počet se zvýšil** (o 73,7 tis.) **na 4 697,8 tis.** osob, na tomto nárůstu se podílely **více ženy** (nárůst o 53,1 tis., počet mužů vzrostl o 20,5 tis.). **Počet osob pracujících na kratší pracovní dobu** se (po prudkém nárůstu v roce 2013 a mírném poklesu v minulém roce) meziročně **téměř nezměnil** (pokles o 0,3 tis.) **na 317,9 tis. osob.**

Počet **podzaměstnaných** (jimiž jsou podle metodiky ILO všechny osoby, které pracují ve svém hlavním zaměstnání na částečný úvazek nebo méně než 40 hodin týdně, přejí si pracovat vyšší počet hodin než ve stávajících zaměstnáních a jsou schopny vykonávat větší počet hodin) opět poklesl **na 58,4 tis. osob**, tj. **o 5,4 tis.** Počet podzaměstnaných **mužů** se snížil o 0,6 tis. **na 17,7 tis.**, počet podzaměstnaných **žen** poklesl o 4,8 tis. **na 40,7 tis.**

Souběžně s hlavním zaměstnáním pracovalo **ve druhém (dalším) zaměstnání 119,9 tis. osob**, **52,4 %** z nich **tvoří muži**. Četnost této kategorie **se meziročně zvýšila o 11,5 tis. osob**, většinou žen (nárůst o 8,6 tis. na 57,1 tis.).

Postavení osob v druhém zaměstnání je odlišné od struktury v hlavním zaměstnání. **Převažovali podnikatelé** (včetně pomáhajících rodinných příslušníků), jejich **počet** meziročně **vzrostl** (o 7,1 tis.) **na 70,3 tis.** (počet podnikatelů bez zaměstnanců vzrostl o 7,0 tis. na 64,0 tis.)³. **Počet zaměstnanců se zvýšil** (o 4,4 tis.) **na 49,5 tis.**

2. Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle klasifikace zaměstnání

Zaměstnanost **v primárním sektoru** se v 1. pololetí 2015 po poklesu v předchozím roce meziročně **zvýšila** (o 13,8 tis.) **na 145,7 tis. osob.** **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,2 p. b.) **na 2,9 %.**

Příznivá ekonomická situace se projevilo **růstem zaměstnanosti v sekundárním sektoru** (průmysl vč. stavebnictví). **Zaměstnanost v tomto sektoru meziročně vzrostla** (o 32,0 tis.) **na 1 911,1 tis. osob.** **Podíl** sektoru na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,1 p. b.) **na 38,1 %.**

Sektorová struktura zaměstnanosti

tab. č. 8

Zaměstnaní v NH	1.pololetí 2014		1.pololetí 2015		rozdíl 15-14 (tis.)	index 15/14 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 942,6	100,0	5 015,7	100,0	73,1	101,5
I. sektor	131,9	2,7	145,7	2,9	13,8	110,5
II. sektor	1 879,1	38,0	1 911,1	38,1	32,0	101,7
<i>v tom stavebnictví</i>	412,8	8,4	401,7	8,0	-11,1	97,3
III. sektor *)	2 931,6	59,3	2 958,9	59,0	27,3	100,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

*) vč. nezjištěné sektorové příslušnosti

Pro vývoj celkové zaměstnanosti měl rozhodující význam **nárůst zaměstnanosti v průmyslu**, kde vzrostl počet zaměstnaných osob (o 43,1 tis.) na **1 509,4 tis.**, **podíl průmyslu** na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,4 p. b.) na **30,1 %**. K nárůstu přispěl zejména **zpracovatelský průmysl** (zvýšení o 45,9 tis. na 1 364,5 tis. osob), zaměstnanost naopak nejvíce poklesla v sekci výroba a rozvod, elektřiny, plynu a tepla (o 8,0 tis. na 49,0 tis.).

Zaměstnanost ve **stavebnictví klesla** (o 11,1 tis.) na **401,7 tis. osob**. **Podíl stavebnictví** na celkové zaměstnanosti se snížil (o 0,4 p. b.) na 8,0 %.

Podíl sekundárního sektoru v ČR je nadále vysoký a **dosahuje nejvyšší hodnoty ze všech států EU** (viz část V. Mezinárodní srovnání).

V terciárním sektoru služeb, jenž měl v letech krize pozitivní vliv na vývoj zaměstnanosti, se v 1. pololetí 2015 zaměstnanost zvýšila (o 27,3 tis.) na **2 958,9 tis. osob**. Nejvýraznější **nárůst** zaznamenala **sekce velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel** (o 25,0 tis.), sekce profesní, vědecké a technické činnosti (o 10,3 tis.) a sekce ubytování, stravování a pohostinství (o 7,3 tis.). Naopak zaměstnanost **poklesla** zejména **v sekcích vzdělávání** (o 9,3 tis.) a informační a telekomunikační činnosti (o 6,7 tis.).

Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti **se i přes nárůst zaměstnanosti snížil** (o 0,3 p. b.) na **59,0 %**. **ČR patří stále ke státům s nejnižším podílem tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti v rámci EU** (viz část V. Mezinárodní srovnání).

Změny v sektorové struktuře zaměstnanosti ovlivnily i strukturu zaměstnanosti podle **vykonávaného zaměstnání** (klasifikace zaměstnání CZ-ISCO). Nejvíce **vzrostl** počet zaměstnaných **ve třídě 8 – obsluha strojů a zařízení (o 35,5 tis.)**, ve

třídě 5 – pracovníci ve službách a prodeji (o 19,1 tis.) a třídě 2 - specialisté (o 18,2 tis.). Značně vzrostl i počet řídicích pracovníků – třída 1, a to o 13,9 tis. Naopak nejméně zaměstnanost **klesla ve třídě 3** - techničtí a odborní pracovníci (o 20,9 tis.) a třídě 7 – řemeslníci a opraváři (o 7,4 tis.).

Struktura zaměstnanosti podle vykonávaného zaměstnání se téměř nezměnila. Absolutně nejméně osob pracovalo **ve třídě 7 – řemeslníci a opraváři (17,2 %) a pouze nepatrně méně ve třídě 3 – techničtí a odborní pracovníci – 17,1 %**. V nejnižší **třídě 7** pracovalo i **nejvíce mužů** (27,2 % z celkového počtu zaměstnaných mužů). Naopak **nejvíce žen** (22,5 % z celkového počtu zaměstnaných žen) bylo zařazeno v **třídě 5** - pracovníci ve službách a prodeji, která je početně třetí největší.

Struktura zaměstnanosti podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)

tab. č. 9

Zaměstnaní v NH	1.pololetí 2014		1.pololetí 2015		rozdíl 15-14 (tis.)	index 15/14 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4942,6	100,0	5 015,7	100,0	73,1	101,5
z toho:						
1 Zákodníci a řídicí pracovníci	255,3	5,2	269,3	5,4	14,0	105,5
2 Specialisté	739,4	15,0	757,6	15,1	18,2	102,5
3 Techničtí a odborní pracovníci	879,7	17,8	858,8	17,1	-20,9	97,6
4 Úředníci	464,4	9,4	467,4	9,3	3,0	100,6
5 Pracovníci ve službách a prodeji	748,7	15,1	767,8	15,3	19,1	102,6
6 Kvalifikovaní dělníci v zemědělství	57,3	1,2	61,7	1,2	4,4	107,7
7 Řemeslníci a opraváři	871,4	17,6	864,0	17,2	-7,4	99,2
8 Obsluha strojů a zařízení	639,5	12,9	675,0	13,5	35,5	105,6
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	269,3	5,4	277,7	5,5	8,4	103,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

3. Vzdělanostní struktura zaměstnanosti

V 1. pololetí 2015 se (mezi zaměstnanými ve věku 15 – 64 let) meziročně zaměstnanost mírně **snížila u osob se středním vzděláním bez maturity o 5,3 tis. a u osob se základním vzděláním a bez vzdělání o 3,4 tis.**

Pozitivní skutečností je nárůst počtu zaměstnaných se **středním vzděláním s maturitou (o 38,8 tis., tj. o 2,1 %)** a **s vysokoškolským vzděláním (o 33,4 tis., tj. o 3,1 %)**.

Vzdělanostní struktura zaměstnaných (15-64 let)

tab. č. 10

Zaměstnaní v NH	1.pololetí 2014		1.pololetí 2015		rozdíl 15-14 (tis.)	index 15/14 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 851,4	100,0	4 915,1	100,0	63,7	101,3
v tom:						
základní a bez vzdělání	197,3	4,1	193,9	3,9	-3,4	98,3
střední bez maturity	1 741,3	35,9	1 736,0	35,3	-5,3	99,7
střední s maturitou	1 822,5	37,6	1 861,3	37,9	38,8	102,1
vysokoškolské	1 090,0	22,5	1 123,4	22,9	33,4	103,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

I když se podíl vysokoškolsky vzdělaných osob na celkové zaměstnanosti osob ve věku 15 – 64 let v ČR zvyšuje (v roce 2011 to bylo 19,5 %, v roce 2012 20,7 %, v roce 2013 22,1 %, v roce 2014 22,8 %), v porovnání s ostatními státy EU 28 však patří v ČR mezi nejnižší. Podle posledních dostupných údajů EUROSTATu za 1. čtvrtletí 2015 byl nejvyšší podíl vysokoškoláků (úrovně 5 – 8 klasifikace vzdělání ISCED 2011 - krátký cyklus terciárního vzdělávání, bakalářské, magisterské a doktorské nebo jim odpovídající úrovně vzdělání) mezi zaměstnanými v tomto věku na Kypru (46,7 %), v Irsku (46,3 %), Litvě (43,4 %) a Belgii (43,0 %), průměr EU 28 představuje 33,2 %. Nižší hodnotu než v ČR (23,0 %) mělo pouze Slovensko (22,5 %), Itálie (21,1 %) a Rumunsko (20,8 %).

Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ podle věku v 1. pololetí 2015 (v %)

tab. č. 11

Věk	Zaměstnaní celkem	Vzdělání			
		základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
			bez maturity	s maturitou	
15-24 let	100,0	7,1	33,7	50,6	8,6
25-39 let	100,0	3,2	29,4	38,5	28,9
40-54 let	100,0	3,2	38,5	37,8	20,5
55-64 let	100,0	6,5	42,1	31,4	20,0
65+ let	100,0	5,5	25,1	36,3	33,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Z údajů o vzdělanostní struktuře zaměstnaných v jednotlivých věkových kategoriích je patrné, že nejvyšší zastoupení vysokoškolsky vzdělaných osob je mezi osobami ve věku 65 a více let (33,1 %), což ovšem souvisí s charakterem vykonávaného zaměstnání (v poproduktivním věku často zůstávají v zaměstnání spíše lidé v profesích méně náročných na fyzickou zdatnost, ale s požadovaným vyšším formálním vzděláním).

Mezi zaměstnanými v produktivním věku je jich **nejvíce ve věkových kategoriích 25 – 39 let (28,9 %)** a je patrné, že zastoupení má s rostoucím věkem klesající tendenci.

Při podrobnějším zkoumání vzdělanostní struktury zaměstnaných je patrné, že **nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných osob mají věkové skupiny 25 – 29 let (32,0 %) a 30 – 34 let (29,8 %)**, když podíl těchto věkových skupin na celkové zaměstnanosti představuje 10,4 %, resp. 11,4 %. Naproti tomu ve věkové kategorii **35 – 39 let** je podíl na celkové zaměstnanosti vyšší (15,2 %) **a vysokoškolské vzdělání má** v této skupině pracujících pouze **26,1 %**. **Ještě výraznější je to ve skupině 40 – 44letých**, kam spadá část populačně silných ročníků ze 70. let minulého století. Jejich **podíl na celkové zaměstnanosti byl 15,1 %, ale podíl vysokoškoláků** v ní byl proti mladším věkovým skupinám podstatně nižší (**19,6 %**), v komparaci s mladší věkovou skupinou 25 – 29 let o více než 12 p. b. nižší. Prohlubuje se tak rozpor mezi populačně silnými ročníky starších třicátníků s nižším podílem vyššího stupně vzdělání a početně slabšími mladšími ročníky s vysokým podílem vysokoškolského vzdělání. Přitom populačně silná generace třicátníků a čtyřicátníků bude významně ovlivňovat celkovou zaměstnanost v příštích 25 - 30 letech. Je tedy zřejmé, že v tomto smyslu je nutné posílit také roli celoživotního vzdělávání.

4. Regionální zaměstnanost

Největší meziroční nárůst zaměstnanosti v absolutním vyjádření byl v 1. pololetí 2015 zaznamenán **ve Středočeském** (o 14,1 tis.), **Jihomoravském** (o 10,4 tis.) **a Královéhradeckém kraji** (o 9,6 tis. osob). Relativně nejvíce (o 3,8 %) vzrostla zaměstnanost v Královéhradeckém kraji, následoval kraj Pardubický (o 3,2 %) a Plzeňský s Olomouckým (o 2,5 %). Zaměstnanost meziročně **poklesla** pouze **v Ústeckém kraji** (o 7,2 tis., tj. o 2,0 %).

Míry zaměstnanosti (vypočtené jako podíl zaměstnaných ve věku 20 - 64 let k bydlícím obyvatelům ve stejném věku – ukazatel Strategie Evropa 2020) **vyšší než je průměrná míra zaměstnanosti za ČR (74,4 %)**, dosáhlo již **osm krajů**. **Nejvyšší** byla **v Hl. m. Praze (78,3 %)**, Plzeňském (77,7 %) a Středočeském kraji (77,0 %), Pod 70 % byla již pouze v Ústeckém kraji (68,8 %). Meziročně **vzrostla**, podobně jako celková zaměstnanost, **ve všech krajích kromě Ústeckého (pokles**

o 0,6 p. b.), nejvíce v Královéhradeckém (o 3,2 p. b.), Pardubickém (o 2,5 p. b.), Zlínském a Libereckém kraji (v obou o 2,4 p. b.).

Zaměstnanost a míra zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR

tab. č. 12

	Zaměstnanost 15+ (v tis.)			Míra zaměstnanosti 20 - 64 (v %)		
	1.pololetí 2014	1.pololetí 2015	rozdíl 15-14 (tis.)	1.pololetí 2014	1.pololetí 2015	rozdíl 15-14 (p. b.)
Celkem	4942,6	5015,7	73,1	73,0	74,4	1,4
Hl. m. Praha	642,9	650,2	7,3	78,1	78,3	0,2
Středočeský kraj	631,1	645,2	14,1	75,4	77,0	1,6
Jihočeský kraj	296,9	301,2	4,3	72,8	74,6	1,8
Plzeňský kraj	279,4	286,5	7,1	75,7	77,7	2,0
Karlovarský kraj	140,9	143,4	2,6	71,7	73,3	1,6
Ústecký kraj	366,9	359,7	-7,2	69,4	68,8	-0,6
Liberecký kraj	199,9	203,6	3,7	70,8	73,2	2,4
Královéhradecký kraj	252,2	261,8	9,6	72,2	75,4	3,2
Pardubický kraj	242,8	250,6	7,8	73,8	76,3	2,5
Kraj Vysočina	236,2	236,8	0,6	72,7	73,5	0,8
Jihomoravský kraj	554,4	564,7	10,4	73,4	75,2	1,8
Olomoucký kraj	279,0	285,9	6,9	69,1	71,1	1,9
Zlínský kraj	273,7	279,2	5,5	72,9	75,3	2,4
Moravskoslezský kraj	546,4	547,0	0,6	69,4	70,0	0,7

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Počet zaměstnanců se zvýšil ve všech krajích, nejvíce ve Zlínském (o 18,3 tis.), Královéhradeckém (o 17,4 tis.), Plzeňském (o 13,2 tis.) a Jihomoravském kraji (o 11,0 tis.).

V šesti krajích spolu s růstem počtu zaměstnanců **vzrostl i počet podnikatelů** (včetně pomáhajících rodinných příslušníků). Výrazný byl především v Středočeském kraji (o 13,0 tis.), značná část bydlících v kraji dojíždí za prací do hlavního města. Za Středočeským krajem následuje Hl. m. Praha (6,3 tis.), v ostatních krajích (Karlovarském, Pardubickém a zejména Jihočeském a Olomouckém) byl nárůst pouze nepatrný. Nejvýrazněji poklesl počet podnikatelů ve Zlínském (o 12,7 tis.), Ústeckém (o 8,9 tis.) a Královéhradeckém kraji (o 7,8 tis.).

Krajem s **nejvyšším podílem podnikatelů podobně jako v předchozím roce zůstává Středočeský kraj (24,0 % z celkové zaměstnanosti)** před Hl. m. Prahou (22,7 %) a Ústeckým krajem (18,9 %).

V podílu zaměstnaných v postavení zaměstnanců na celkové zaměstnanosti se ovšem před Olomoucký a Moravskoslezský kraj (oba 85,9 %) dostal Zlínský (86,0 %) a Plzeňský kraj (86,1 %).

Struktura zaměstnanosti podle zastoupení skupin zaměstnání v jednotlivých krajích meziročně téměř nezměnila. Z tabulky č. 13 je patrné, že **Hl. m. Praha** má nejvyšší zastoupení ve skupinách zaměstnání spadajících do **třídy 2 – 4** (specialisté, techničtí a odborní pracovníci, úředníci), stejně jako v předešlém roce ji v podílu zaměstnaných ve skupině zaměstnání **třídy 1** (zákonodárci a řídicí pracovníci) předstihl **Středočeský kraj**. V **Kraji Vysočina** je i nadále nejvyšší podíl zaměstnaných ve skupině zaměstnání **třídy 7** (řemeslníci a opraváři), v **třídě 8** (obsluha strojů a zařízení, montéři) jej ovšem předběhl **Liberecký kraj**. **Karlovarský kraj** má ze všech krajů nejvyšší zastoupení skupin zaměstnání spadajících do **třídy 5** (pracovníci ve službách a prodeji) a **Olomoucký kraj** do **třídy 9** (pomocní a nekvalifikovaní pracovníci).

Podíl počtu pracujících podle klasifikace zaměstnání v krajích (v %)

tab. č. 13

CZ-ISCO	ISCO 1	ISCO 2	ISCO 3	ISCO 4	ISCO 5	ISCO 7	ISCO 8	ISCO 9
Celkem	5,4	15,1	17,1	9,3	15,3	17,2	13,5	5,5
Hl. m. Praha	8,2	28,8	17,4	11,8	14,1	10,6	5,1	3,7
Středočeský	6,7	15,2	17,1	10,0	15,9	16,0	12,7	4,9
Jihočeský	3,8	10,8	16,4	7,6	16,9	18,7	17,2	5,1
Plzeňský	5,0	12,0	16,8	8,4	14,6	16,6	18,8	5,7
Karlovarský	5,1	8,5	13,0	8,7	19,5	22,0	15,5	6,7
Ústecký	3,3	9,5	18,4	9,1	18,6	19,8	14,0	6,2
Liberecký	3,4	11,0	18,4	8,1	14,5	21,0	17,8	4,7
Královehradecký	5,6	13,5	17,6	9,3	14,0	18,2	13,3	7,4
Pardubický	4,6	11,4	17,4	8,6	13,5	19,8	15,0	7,4
Kraj Vysočina	3,9	10,5	16,1	7,9	15,1	20,3	18,6	4,4
Jihomoravský	5,8	18,0	19,6	9,5	13,9	16,5	10,3	5,0
Olomoucký	3,6	12,5	15,4	9,8	15,5	20,5	14,6	5,7
Zlínský	5,0	13,5	15,1	7,0	15,7	18,9	17,6	5,7
Moravskoslezský	5,2	13,3	16,7	9,4	15,3	16,9	14,6	7,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vysvětlivky:

- CZ-ISCO1 - Zákonodárci a řídicí pracovníci
- 2 - Specialisté
- 3 - Techničtí a odborní pracovníci
- 4 - Úředníci
- 5 - Pracovníci ve službách a prodeji
- 7 - Řemeslníci a opraváři
- 8 - Obsluha strojů a zařízení, montéři
- 9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

Nejvýznamněji k nárůstu zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu přispěl **Královéhradecký** (11,9 tis.), **Pardubický** (9,5 tis.) a **Moravskoslezský kraj** (8,8 tis.). Nárůst zaměstnanosti v této sekci byl vyšší než nárůst celkové zaměstnanosti v těchto krajích. V Královéhradeckém a Pardubickém kraji se projevil zejména nárůst zaměstnaných řemeslníků a opravářů, ale také obsluhy strojů a zařízení a spolu s Moravskoslezským krajem i pomocných a nekvalifikovaných pracovníků. Zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu se snížila v Ústeckém kraji (o 8,2 tis.), v němž jako jediném poklesla i celková zaměstnanost.

Pokles zaměstnanosti ve stavebnictví byl zaznamenán **v deseti krajích, největší v Jihočeském (3,2 tis.)** a Olomouckém kraji (2,9 tis.). **Nárůst zaměstnanosti byl patrný v Moravskoslezském kraji (3,2 tis.)**.

Na nárůstu zaměstnanosti v terciárním sektoru se podílela především **sekce velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel**. Výraznější nárůst byl zaznamenán zejména **v Hl. m. Praze (o 10,6 tis.)**, Olomouckém (6,2 tis.) a Jihomoravském kraj (5,8 tis.).

Přes rozdílný vývoj v jednotlivých krajích se **sektorová struktura zaměstnanosti opět významněji nezměnila. Nejvyšší podíl primárního sektoru zůstal v Kraji Vysočina (8,0 %)**. **V Hl. m. Praze** byl nejnižší podíl sekundárního sektoru (18,9 %), ale **nejvyšší podíl sektoru terciárního (80,9 %)**. **Sekundární sektor byl nejvíce zastoupen opět v Libereckém kraji (48,6 %)** a Zlínský kraj (46,9 %), v němž bylo zastoupení tohoto sektoru před rokem nejvyšší, se dostal v pomyslném žebříčku na třetí místo za Pardubický kraj (47,2 %). Tyto tři kraje patří spolu s Krajem Vysočina ke krajům s nejnižším podílem terciárního sektoru, viz příloha č. 3a.

Odvětvová a profesní struktura zaměstnanosti je úzce spojená se **vzdělanostní strukturou** obyvatelstva. Největší podíl zaměstnaných **se základním vzděláním** stále zůstává **v Karlovarském a Ústeckém kraji (9,4 %, resp. 7,8 %)**, ale zatímco v Karlovarském kraji tento podíl klesá, v Ústeckém kraji nadále roste. Naopak **podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním** byl v 1. pololetí 2015 **nejvyšší v Hl. m. Praze (40,3 %)** a Jihomoravském kraji (28,1 %). S tím souvisí i vysoký podíl zaměstnaných ve třídách 5, 7, 8 a 9 (vyžadujících nižší kvalifikaci) v Karlovarském (62,2 %) a Ústeckém kraji (60,2 %) a naopak vysoký podíl ve třídách 1 až 4 byl v Hl. m. Praze (68,7 %) a Jihomoravském kraji (51,6 %).

**Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ ČR v 1. pololetí 2015
v krajském členění v %**

tab. č. 14

Kraj	Vzdělání			
	základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
		bez maturity	s maturitou	
Celkem	4,0	35,1	37,8	23,1
Hl. m. Praha	2,6	17,0	40,1	40,3
Středočeský	3,0	34,7	39,5	22,8
Jihočeský	3,7	40,4	36,7	19,2
Plzeňský	6,1	37,9	36,8	19,1
Karlovarský	9,4	40,3	37,4	12,7
Ústecký	7,8	39,7	37,7	14,8
Liberecký	5,4	40,2	37,2	17,2
Královéhradecký	4,6	37,0	39,0	19,4
Pardubický	3,1	40,9	37,6	18,5
Kraj Vysočina	2,9	43,4	37,4	16,3
Jihomoravský	3,1	31,3	37,5	28,1
Olomoucký	3,0	40,1	35,0	21,9
Zlínský	2,9	41,3	35,1	20,7
Moravskoslezský	3,9	37,5	37,8	20,8

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

5. Insolvence

Podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, mohou zaměstnanci zaměstnavatele, který je v platební neschopnosti, požádat kteroukoliv krajskou pobočku Úřadu práce nebo kontaktní pracoviště krajské pobočky Úřadu práce, o uspokojení splatných mzdových nároků, které jim nebyly zaměstnavatelem vyplaceny. Ve smyslu výše zmíněného zákona je zaměstnavatel v platební neschopnosti dnem následujícím po dni, kdy na něho bylo vyhlášeno moratorium před zahájením insolvenčního řízení, nebo po dni, kdy byl na něho podán insolvenční návrh. Žádosti zaměstnanců o uspokojení mzdových nároků vyřizují krajské pobočky Úřadu práce ČR. Zaměstnanci mohou požádat o uspokojení mzdových nároků odpovídající maximálně 3 měsíčním mzdám. V období od 1. 5. 2014 do 30. 4. 2015 mohla být zaměstnanci vyplacena za 1 měsíc maximálně částka 37 692 Kč.

Zatímco v 1. pololetí 2014 podali zaměstnanci 483 zaměstnavatelů na pracoviště ÚP ČR 4 363 žádostí a pracovníci ÚP ČR vyřídili 3 544 žádostí, **v 1. pololetí 2015 to bylo 2 892 žádostí zaměstnanců 378 zaměstnavatelů a pracoviště ÚP ČR vyřídila (včetně žádostí z předchozích období) 3 146 žádostí.**

Nejvíce žádostí bylo podáno u ÚP ČR – krajské pobočce v Brně - 616, další v pořadí je krajská pobočka pro hlavní město Prahu - 549 a krajská pobočka v Ostravě – 424 podaných žádostí. **Nejméně žádostí bylo podáno u krajské pobočky v Jihlavě – 13.**

U **vyřízených žádostí** největší objem připadl v 1. pololetí 2015 **na krajskou pobočku pro hlavní město Prahu – 857**, následovala krajská pobočka v Brně – 614 a krajská pobočka v Ostravě – 309 vyřízených žádostí.

Největšími firmami v konkurzu v 1. pololetí 2015 byly ČOČKA PACK s. r. o., Ostrava (236), Nobody security s. r. o., Karlovy Vary (121), LAKOR s. r. o., Brno (109), Teplická strojírna s. r. o., Teplice (108), Woodline CZ s. r. o., Hodonín (100 podaných žádostí).

Výše **výdajů** ze státního rozpočtu na insolvenční, které **v 1. pololetí 2015** dosáhly **134 570 tis. Kč**, byly oproti stejnému období předchozího roku (211 069 tis. Kč) **o 76 499 tis. Kč, tj. o 36,2 %, nižší. Nejvyšší objem finančních prostředků** byl v 1. pololetí 2015 vyplacen v **hl. m. Praze** (39 279 tis. Kč), v Jihomoravském (28 039 tis. Kč) a Plzeňském kraji (12 722 tis. Kč).

V 1. pololetí 2015 bylo do příjmů státního rozpočtu přijato vymožené **plnění za předchozí výplaty insolvenční** z minulých let ve výši **59 241 tis. Kč. Celkem bylo za dobu účinnosti tohoto zákona žadatelům za jejich zaměstnavatele vyplaceno cca 4 558,2 mil. Kč.** Do státního rozpočtu bylo od roku 2001 **postupně vráceno celkem 904,2 mil. Kč, tj. 19,9 % z celkových prostředků vyplacených ÚP ČR za zaměstnavatele.**

III. Nezaměstnanost

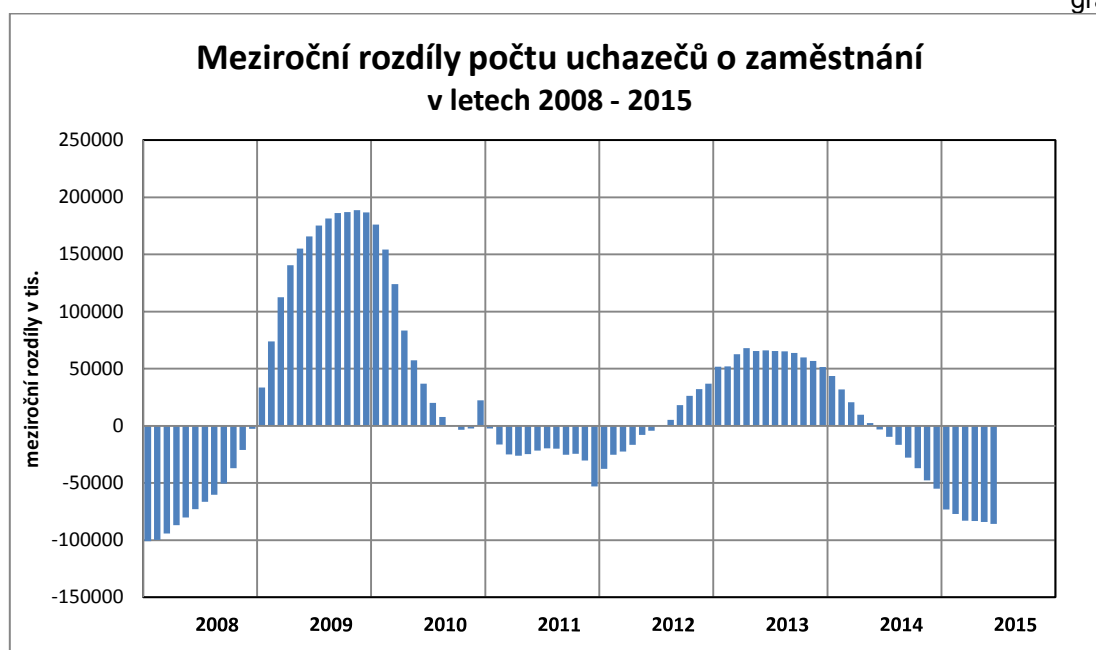
1. Stav a vývoj nezaměstnanosti

Změna trendu vývoje ekonomiky (meziroční růst HDP zaznamenaný počínaje 4. čtvrtletí 2013) se vzhledem ke zpoždování vývoje na trhu práce začal na trhu práce projevovat meziročním poklesem registrované nezaměstnanosti od druhé poloviny roku 2014 a tento trend pokračoval i v letošním roce.

V 1. pololetí 2015 **průměrný počet uchazečů o zaměstnání klesl na 513,9 tis. a meziročně byl nižší o 78,6 tis. Průměrný počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let**, rozhodující pro výpočet podílu nezaměstnaných osob, dosáhl **493,6 tis.** (96,0 % všech uchazečů o zaměstnání) a byl meziročně **nižší o 83,8 tis.**

Zatímco k 30. 6. 2014 bylo na pracovištích Úřadu práce ČR (ÚP ČR) evidováno 537,2 tis. **uchazečů o zaměstnání**, pouze o 3,3 tis. meziročně méně, na konci roku 2014 to bylo 541,9 tis. a meziroční rozdíl činil již 54,9 tis. **Na konci 1. pololetí 2015 klesl jejich počet na 451,4 tis. a dostal se o 85,8 tis. pod hranici dosaženou před rokem. Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání (434,1 tis.) byl ve srovnání s koncem června 2014 nižší o 88,0 tis.** Z následujícího grafu je však patrné, že meziroční pokles začíná zpomalovat.

graf č. 2

Uchazeči o zaměstnání, volná místa a podíl nezaměstnaných osob

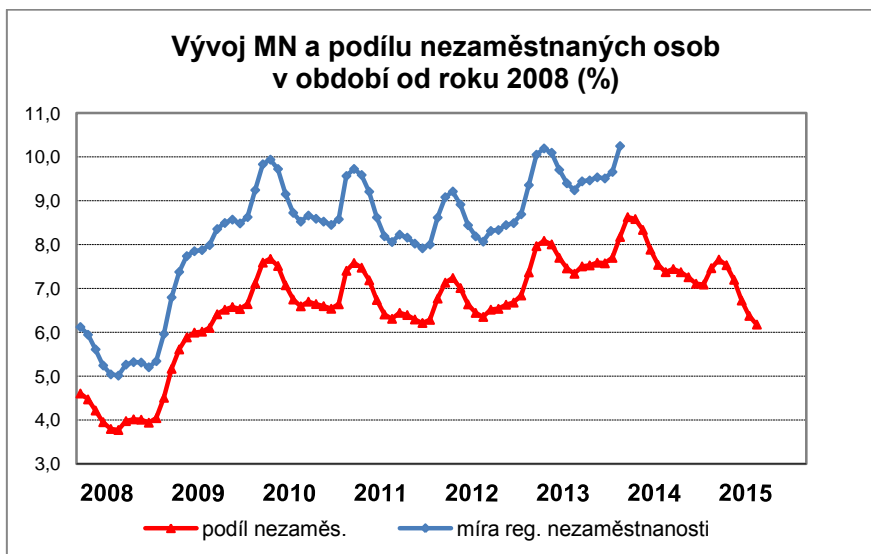
tab. č. 15

	1.pol. 2014 průměr	31.12. 2014	1. pololetí 2015						1.pol. 2015 průměr
			31.1.	28.2.	31.3.	30.4.	31.5.	30.6.	
Uchazeči o zaměstnání (v tis.)	592,5	541,9	556,2	548,1	525,3	491,6	465,7	451,4	513,9
z toho – ženy	286,7	268,9	269,8	265,4	257,9	247,7	239,4	235,1	255,4
– muži	305,8	273,0	286,3	282,7	267,4	243,9	226,3	216,3	258,5
– ženy (v %)	48,4	49,6	48,5	48,4	49,1	50,4	51,4	52,1	49,7
– muži (v %)	51,6	50,4	51,5	51,6	50,9	49,6	48,6	47,9	50,3
– dosažitelní	577,4	526,0	539,6	513,2	507,0	473,4	448,4	434,1	493,6
– ženy	278,5	260,3	260,9	247,6	247,9	237,8	230,2	226,0	244,6
– muži	298,9	265,6	278,8	265,6	259,1	235,6	218,2	208,1	249,0
Pobírající PvN (v tis.)	129,6	115,7	132,9	124,5	100,9	100,9	91,5	86,5	111,2
z toho – ženy	60,6	56,2	59,2	54,8	53,4	50,9	49,6	48,1	53,3
– muži	69,0	59,5	73,7	69,8	47,4	50,0	41,9	38,4	57,9
Pobírající PvN na celkovém počtu uchazečů (v %)	21,9	21,4	23,9	22,7	19,2	20,5	19,6	19,2	21,6
– ženy (v %)	21,1	20,9	21,9	20,6	20,7	20,6	20,7	20,5	20,9
– muži (v %)	22,6	21,8	25,7	24,7	17,7	20,5	18,5	17,8	22,4
Průměrná výše PvN (v Kč)	5867	6039	6050	6030	5925	6057	6164	6239	6052
z toho – ženy	5312	5451	5437	5443	5438	5525	5514	5538	5473
– muži	6353	6595	6542	6490	6339	6599	6933	7117	6586
Volná pracovní místa (v tis.)	41,7	58,7	62,3	67,5	76,1	83,7	92,7	97,0	76,7
Počet uchazečů na 1 VPM	14,2	9,2	8,9	8,1	6,9	5,9	5,0	4,7	6,7
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	8,1	7,5	7,7	7,5	7,2	6,7	6,4	6,2	7,1
z toho – ženy	7,9	7,5	7,5	7,4	7,1	6,9	6,6	6,5	7,1
– muži	8,3	7,4	7,8	7,7	7,3	6,6	6,1	5,8	7,0

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Podíl nezaměstnaných osob (PNO) po obvyklém nárůstu na přelomu let 2014 a 2015 se postupně snížil na konci 1. pololetí 2015 až na 6,2 %, oproti červnu 2014 byl nižší o 1,2 p. b. Pomalejší pokles PNO ve srovnání s poklesem počtu uchazečů o zaměstnání byl způsoben poklesem počtu obyvatel ve věku 15 – 64 let (mezi červnem 2014 a červnem 2015 o cca 0,8 %). **Průměrný PNO za 1. pololetí 2015 dosáhl 7,1 %, zatímco v 1. pololetí 2014 činil 8,1 %.**

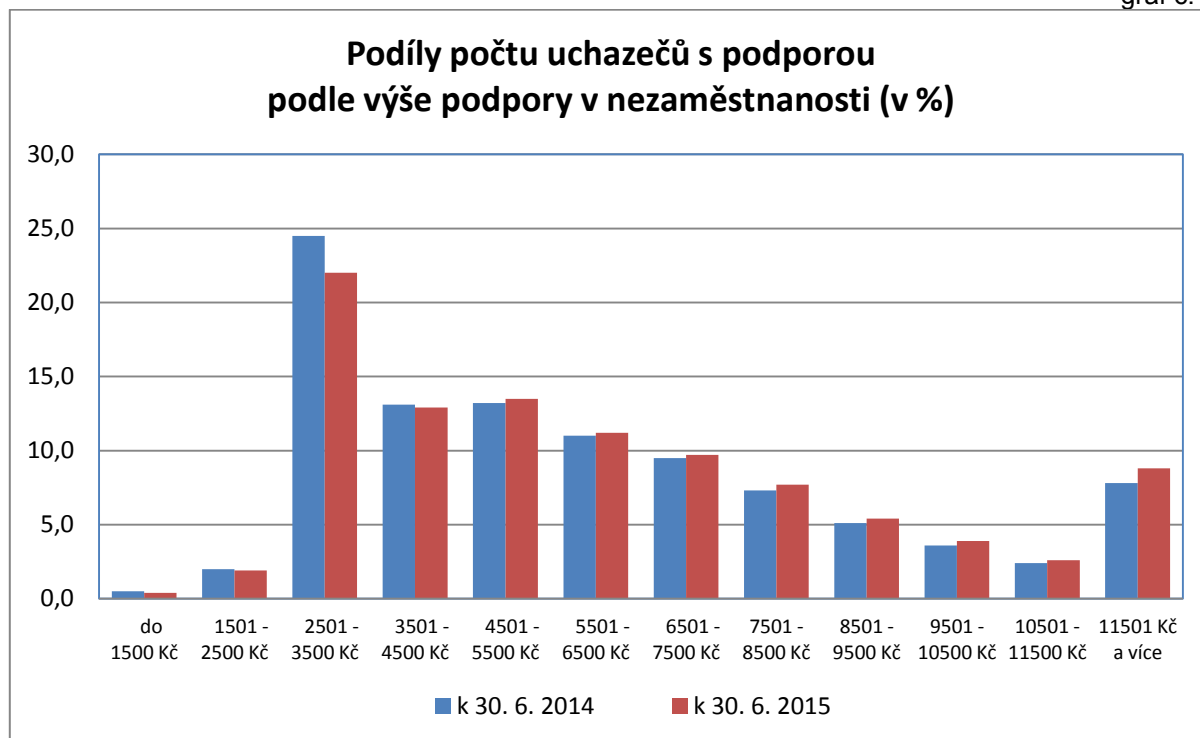
Při srovnávání vývoje nezaměstnanosti v 1. pololetí 2015 z VŠPS podle metodiky ILO (meziroční pokles nezaměstnaných o 49,2 tis., pokles míry nezaměstnanosti o 1,0 p. b. na 5,4 %) a registrované nezaměstnanosti (meziroční pokles průměrného počtu uchazečů o zaměstnání o 78,6 tis., pokles PNO o 1,0 p. b. na 7,1 %) se projeví rozdíly vyplývající z definice těchto ukazatelů (viz Metodické poznámky). V případě absolutní hodnoty nezaměstnanosti byl rozdíl ovlivněn zejména uchazeči o zaměstnání s tzv. nekolidujícím zaměstnáním (v rámci VŠPS jsou považováni za zaměstnané) nebo uchazeči z řad studentů soustavně se připravujících na budoucí povolání (v případě VŠPS jsou ekonomicky neaktivní).

Podporu v nezaměstnanosti (PvN) k 30. 6. 2015 pobíralo 86,5 tis. uchazečů o zaměstnání, tj. o 13,5 tis. osob méně než před rokem. **Podíl** uchazečů o zaměstnání **s PvN** k tomuto datu **vzrostl** vzhledem k výraznějšímu meziročnímu poklesu celkového počtu UoZ **na 19,2 %** (k 30. 6. 2014 činil 18,6 %).

Průměrný počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN v 1. pololetí 2014 dosáhl 129,6 tis., **v hodnoceném období poklesl na 111,2 tis.** **Průměrný podíl** na celkové registrované nezaměstnanosti **představoval 21,6 %** a byl ve srovnání se stejným obdobím 2014 nižší o 0,3 p. b.. Pokles průměrného počtu uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN souvisel především s nižším počtem nově hlášených uchazečů o zaměstnání.

Průměrná výše PvN za 1. pololetí 2015 vzrostla o 185 Kč (o 3,2 %) na **6 052 Kč**. Průměrná podpora **k 30. 6. 2015 činila 6 239 Kč** a byla **meziročně vyšší o 239 Kč** (o 4,0 %). Vzhledem k rozdílům v úrovni výdělků byla průměrná podpory v nezaměstnanosti k tomuto datu **u žen** (5 538 Kč) **nižší** (o 22,2 %) než mužů (7 117 Kč). **Maximální PvN ve výši 0,58 násobku průměrné mzdy** (v národním hospodářství za 1. - 3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o PvN) pobíralo v červnu 2015 nepatrně méně uchazečů o zaměstnání (3,4 tis.) než před rokem (3,5 tis.), **jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání pobírajících PvN **se** však díky nižšímu počtu uchazečů s podporou meziročně **zvýšil** z 3,5 % v červnu 2013 **na 4,0 %**.

Z následující tabulky je patrné, že absolutně nejvíce poklesl počet uchazečů o zaměstnání s podporou v nezaměstnanosti ve výši 2 501 – 3 500 Kč, 3 501 – 4 500 Kč a 4 501 – 5 500 Kč, zatímco ve vyšších kategoriích byl pokles mírnější.

Rozdělení počtu uchazečů o zaměstnání podle výše PvN

tab. č. 16

	k 30. 6. 2014		k 30. 6. 2015		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči s Pvn	100,0	100,0	86,5	100,0	-13,5	-13,5
z toho:						
do 1500 Kč	0,5	0,5	0,3	0,4	-0,2	-40,0
1501 - 2500 Kč	2,0	2,0	1,6	1,9	-0,4	-20,0
2501 - 3500 Kč	24,5	24,5	19,1	22,0	-5,4	-22,0
3501 - 4500 Kč	13,1	13,1	11,1	12,9	-2,0	-15,3
4501 - 5500 Kč	13,2	13,2	11,7	13,5	-1,5	-11,4
5501 - 6500 Kč	11,0	11,0	9,7	11,2	-1,3	-11,8
6501 - 7500 Kč	9,5	9,5	8,4	9,7	-1,1	-11,6
7501 - 8500 Kč	7,3	7,3	6,7	7,7	-0,6	-8,2
8501 - 9500 Kč	5,1	5,1	4,7	5,4	-0,4	-7,8
9501 - 10500 Kč	3,6	3,6	3,4	3,9	-0,2	-5,6
10501 - 11500 Kč	2,4	2,4	2,2	2,6	-0,2	-8,3
11501 Kč a více	7,8	7,8	7,6	8,8	-0,2	-2,6

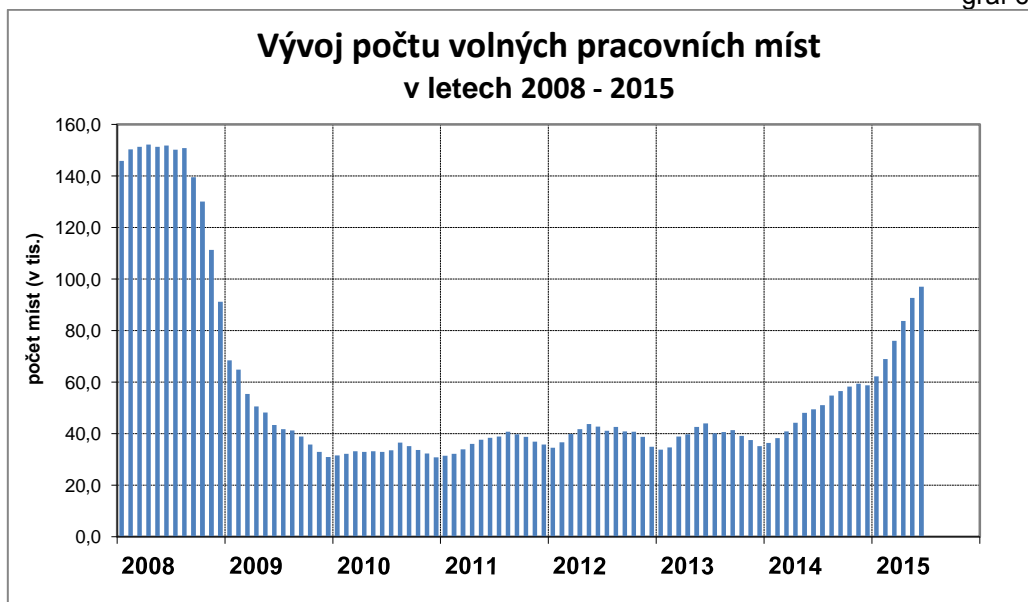
Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Důvodem poklesu v těchto kategoriích může být pokles počtu žen, přicházejících do evidence ÚP ČR po mateřské nebo rodičovské dovolené (jejich podpora v nezaměstnanosti se vypočítává se jako 0,15, 0,12, resp. 0,11 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. – 3. čtvrtletí předchozího roku). Jejich počet se ve srovnání s 1. pololetím 2014 (18,9 tis.) snížil na 14,6 tis. K nárůstu v ostatních kategoriích naopak přispěl růst příjmů rozhodných pro výpočet podpory související s růstem mezd a platů (vč. minimální mzdy).

Díky tomuto vývoji se podíl osob s **podprůměrnou podporu v nezaměstnanosti** meziročně snížil z 58,8 % na cca **56,8 %**.

Po obvyklém sezónním poklesu v prosinci 2014 se **počty volných pracovních míst (VPM) nahlášených na ÚP ČR v 1. pololetí 2015 plynule zvyšovaly**, dynamika nárůstu byla ve srovnání s 1. pololetím 2014 ještě větší (viz graf č. 5). **Ke konci června 2015** evidoval ÚP ČR již celkem **97,0 tis. VPM**, o 38,3 tis. více než na konci roku 2014 a téměř dvojnásobek počtu z konce června 2014, kdy jich bylo 49,5 tis. Jejich **průměrný počet** v hodnoceném období **76,7 tis.**, byl proti 1. pololetí 2014 vyšší o 35,0 tis.

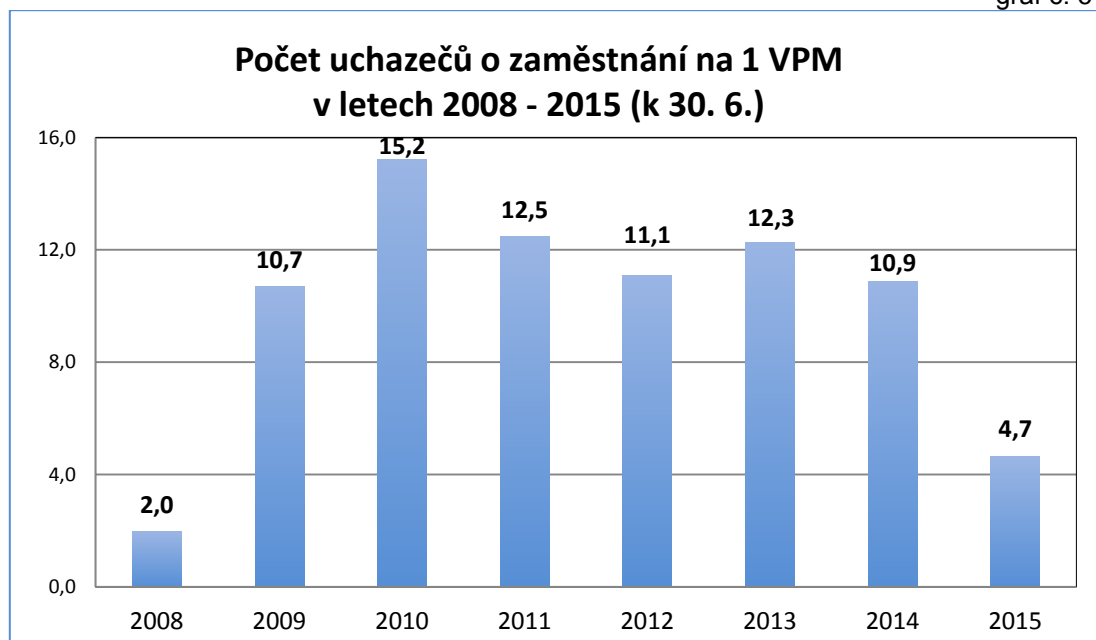
graf č. 5

Vzhledem k výraznému nárůstu počtu hlášených VPM a poklesu počtu uchazečů o zaměstnání se **převaha nabídky pracovní síly nad poptávkou** po ní také výrazně snížila. **Na 1 volné pracovní místo připadalo v průměru 6,7 uchazečů o zaměstnání**, zatímco v 1. pololetí 2014 jich bylo 14,2. **Výrazný** byl

i **rozdíl** hodnot tohoto ukazatele na konci pololetí, **k 30. 6. 2015** dosáhl hodnoty **4,7**, **zatímco** na konci června 2014 to bylo 10,9 uchazeče na 1 VPM. Současná hodnota tohoto ukazatele se tak významně přiblížila hodnotám z předkrizového období. Situace v regionech je ovšem rozdílná, počet uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno VPM se pohybuje od 2,7 v Plzeňském kraji až po 9,7 v Ústeckém kraji (viz část III.4 Regionální nezaměstnanost).

graf č. 6

V nabídce volných pracovních míst nahlášených na ÚP ČR k 30. 6. 2015 představovala místa určená pro kvalifikované pracovníky v zemědělství, lesnictví a rybářství, řemeslníky a opraváře, obsluhu strojů a zařízení a montéry (**CZ-ISCO hlavní třídy 6 – 8**), celkem **41,9 %** (v 1. pololetí 2014 38,5 %). Převažovala volná místa pro kováře a nástrojáře, pro řidiče nákladních automobilů, autobusů a tramvají, montážní dělníky výrobků a zařízení, pracovníky obsluhy pojízdných zařízení, řemeslníky a kvalifikované pracovníky hlavní stavební výroby, slévače a svářeče.

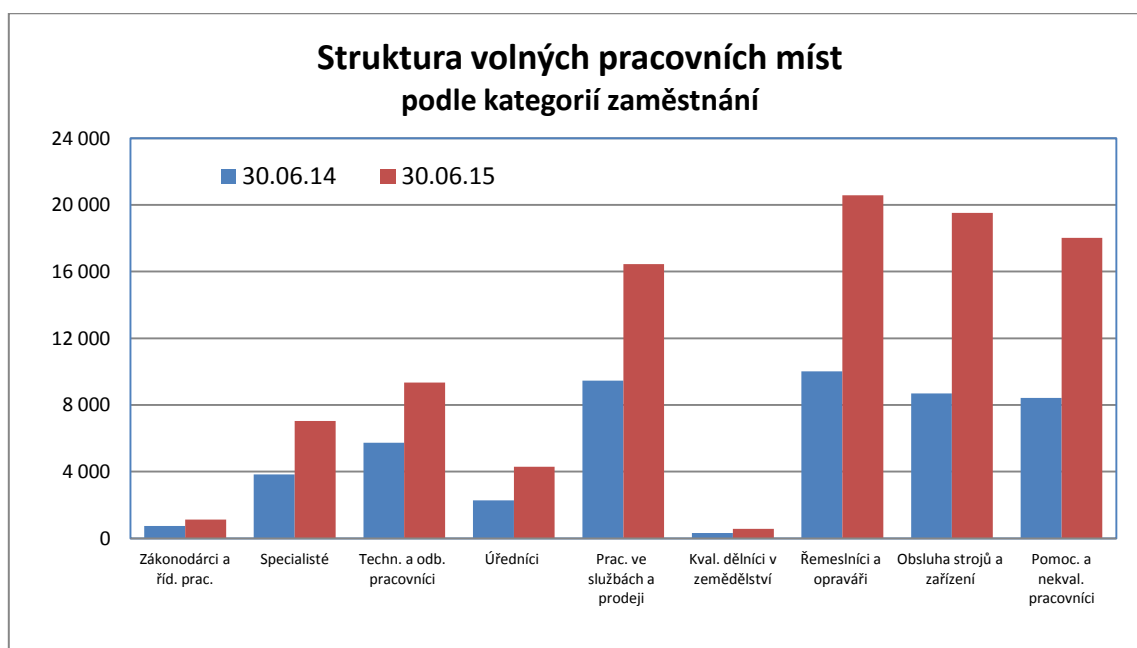
Podíl volných pracovních míst pro řídicí pracovníky, specialisty, technické a odborné pracovníky a úředníky (**CZ-ISCO hlavní třída 1 - 4**) poklesl z 25,4 % na **22,5 %**. Nejvýznamnější podíl v rámci těchto tříd byl zaznamenán u místa pro techniky ve fyzikálních a průmyslových oborech, odborné pracovníky v oblasti pojišťovnictví, obchodní zástupce, nákupčí a obchodní makléře, pracovníky informačních služeb, pro analytiky a vývojáře softwaru a počítačových aplikací, zprostředkovatele služeb.

Místa pro **pracovníky ve službách a prodeji (CZ-ISCO 5)** tvořila v celkovém počtu volných míst **17,0 %** (v 1. pololetí 2014 19,1 %), šlo zejména o místa pro pracovníky v oblasti ochrany a ostrahy, kuchaře a pomocné kuchaře, provozovatele maloobchodních a velkoobchodních prodejen, prodavače v prodejnách, číšníky, servírky a barmany.

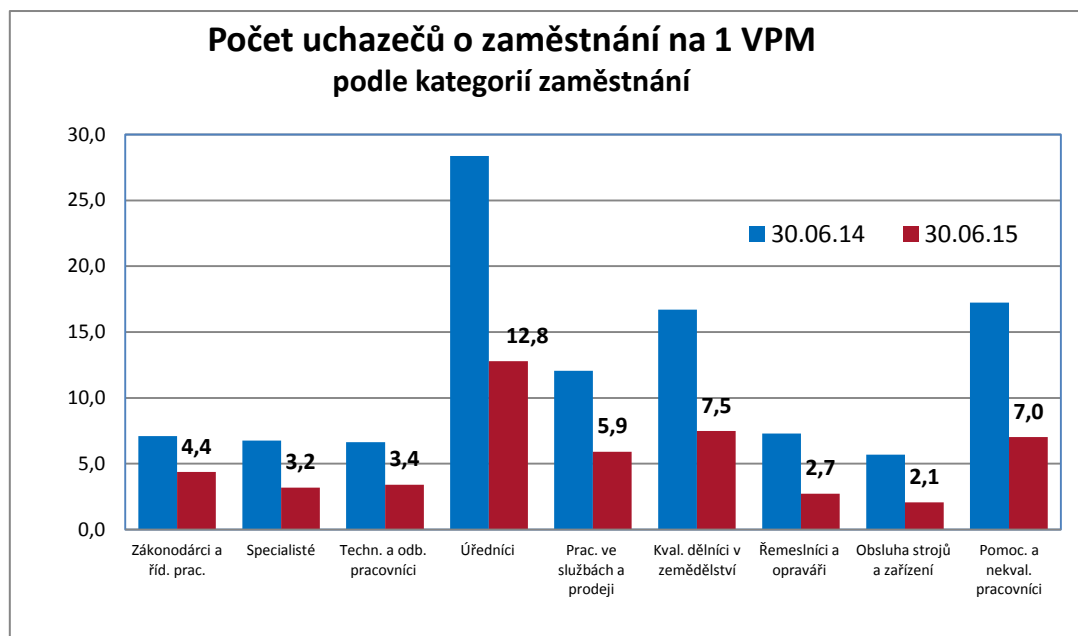
U volných míst pro **pomocné a nekvalifikované pracovníky (CZ-ISCO 9)** tento podíl meziročně vzrostl ze 17,0 % na **18,6 %**, poptávka byla po pomocných pracovnících ve výrobě, v oblasti těžby a stavebnictví, po uklízečích a pomocnících v domácnostech, hotelích, administrativních a průmyslových objektech, pomocných pracovnících v zemědělství, lesnictví a rybářství a v dopravě a skladování.

Meziročně nejvýznamněji **vzrostl počet volných míst** ve třídě 8 - **obsluha strojů a zařízení** (z 8,7 tis. na 19,5 tis.), v nejpočetnější třídě 7 - **řemeslníci a opraváři** (z 10,0 tis. na 20,6 tis.), v třídě 9 - **pomocní a nekvalifikovaní dělníci** (z 8,4 tis. na 18,0 tis.) a ve třídě 5 - **pracovníci ve službách a prodeji** (z 9,4 tis. na 16,4 tis.).

graf. č. 7

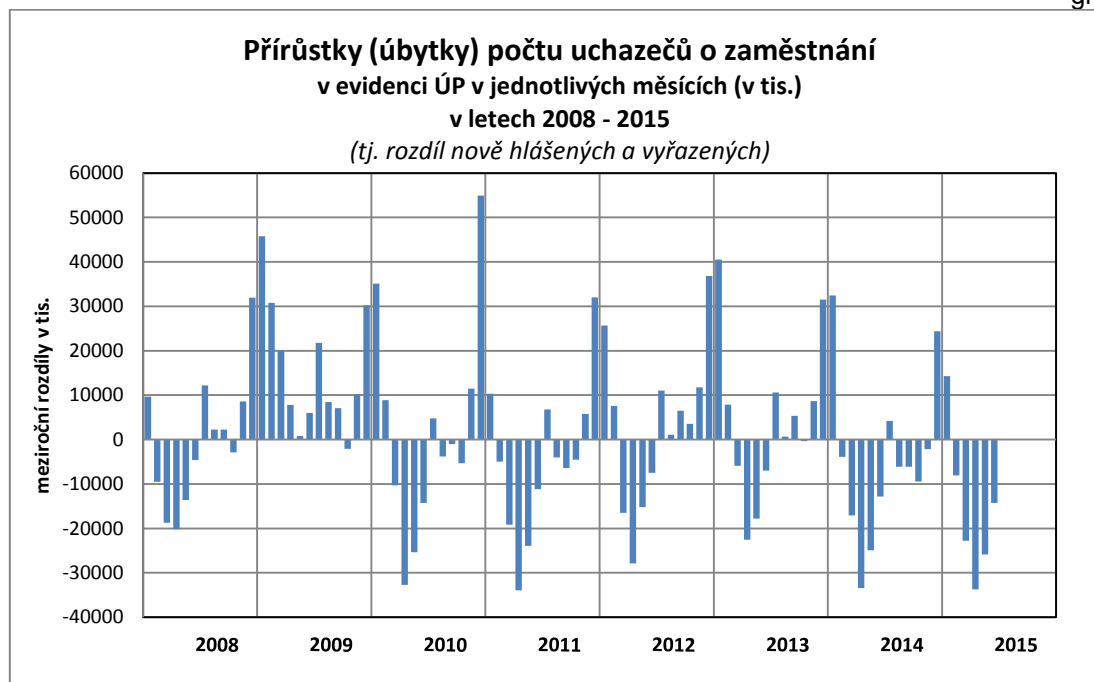
Nejvyšší převis nabídky práce nad poptávkou po pracovnících je patrný ve třídě 4 – úředníci (12,8 UoZ na 1 VPM), v třídě 9 - pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (7,0) a v málo početné třídě 6 – kvalifikovaní dělníci v zemědělství (7,5).

Výrazně rostoucí počet nabízených volných míst začíná signalizovat, že další snižování nezaměstnanosti ovlivňují strukturální faktory. Příčiny nesouladu lze definovat jak na straně poptávky (volných pracovních míst), tak na straně nabídky (uchazečů o zaměstnání). Vzhledem k tomu, že tato problematika svým rozsahem přesahuje rámec předkládaného materiálu, MPSV ve spolupráci s ÚP ČR připravuje podrobný materiál, který rozebírá nejzávažnější problémy související s problematikou nesouladu poptávky a nabídky na trhu práce, specifika nejčastěji poptávaných profesí zaměstnavateli, bariéry přijetí zaměstnání na straně nejpočetnějších skupin uchazečů o zaměstnání, jako i návrh opatření ke zmírnění tohoto nesouladu.

2. Toky nezaměstnanosti

Vývoj přírůstků a úbytků počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR v období let 2008 – 2015 znázorňuje následující graf.

Pokles nezaměstnanosti ovlivnily především nižší počty zaevidovaných uchazečů o zaměstnání. **V 1. pololetí 2015 se do evidence ÚP ČR nově zaregistrovalo 288,6 tis. osob, tj. o 25,2 tis. méně než v 1. pololetí 2014.** Na poklesu se podíleli větší měrou **muži**, jejichž počet se snížil **o 14,9 tis.**, zatímco počet nově zaregistrovaných žen byl meziročně nižší o 10,3 tis.

Menší měrou k poklesu nezaměstnanosti přispěly počty těch uchazečů o zaměstnání, kteří **z evidence ÚP ČR odešli**. Jejich celkový počet (**379,1 tis.**) byl **vyšší** oproti 1. pololetí 2014 (373,4 tis.) pouze **o 5,7 tis.**, počet žen byl vyšší o 7,2 tis., zatímco počet mužů mírně poklesl. V hodnoceném období se prokazatelně **umístilo do zaměstnání 267,3 tis. nezaměstnaných**, jejich počet byl i přes zlepšující se nabídku práce meziročně **vyšší pouze o 8,0 tis. osob.** Díky **efektivnějšímu fungování ÚP ČR se zvýšil** počet těch, kteří se uplatnili na trhu práce právě pomocí jeho pracovníků (**nárůst o 34,0 tis.**). **Počet těch, kteří si našli práci sami nebo začali podnikat bez podpory ÚP ČR, poklesl o 26,0 tis.** Ve větší míře se sami na trhu práce uplatnili muži (149,0 tis., tj. 55,7 % celkového počtu umístěných).

Toky evidované nezaměstnanosti (v tis. osob)

tab. č. 17

	I. pololetí 2014			I. pololetí 2015		
	Celkem	I.Q	II.Q	Celkem	I.Q	II.Q
nově evidovaní	313,8	179,6	134,1	288,6	159,7	128,9
z toho ženy	144,9	78,1	66,7	134,6	70,8	63,8
muži	168,9	101,5	67,4	154,0	88,9	65,1
vyřazení celkem	373,4	168,2	205,3	379,1	176,3	202,8
z toho:						
umístění ÚP ČR	37,9	9,6	28,4	71,9	26,5	45,4
umístění jinak	221,4	101,8	119,6	195,4	95,2	100,2
vyřazení pro nespolupráci	38,9	17,5	21,4	41,6	19,5	22,1
vyřazení - ženy	161,2	77,4	83,8	168,4	81,8	86,6
z toho:						
umístěné ÚP ČR	18,3	5,1	13,2	35,5	13,7	21,8
umístěné jinak	92,3	46,1	46,1	82,7	42,9	39,8
vyřazené pro nespolupráci	11,5	5,4	6,1	12,6	6,0	6,6
vyřazení - muži	212,2	90,8	121,5	210,7	94,5	116,3
z toho:						
umístění ÚP ČR	19,6	4,5	15,1	36,4	12,7	23,7
umístění jinak	129,2	55,7	73,5	112,6	52,2	60,4
vyřazení pro nespolupráci	27,4	12,1	15,2	29,0	13,5	15,5

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Podíl všech umístěných z celkového počtu vyřazených uchazečů o zaměstnání meziročně mírně vzrostl na 70,5 % (v 1. pololetí 2014 činil 69,4 %).

Uchazečů **vyřazených pro nespolupráci** ⁴ s ÚP bylo 41,6 tis. (12,6 tis. žen a 29,0 tis. mužů), tj. meziročně více o 2,7 tis. **Vyřazeno z ostatních důvodů** ⁵ bylo **70,2 tis. osob** (37,6 tis. žen a 32,7 tis. mužů). Proti 1. pololetí 2014 jich bylo o 5,0 tis. méně.

3. Struktura uchazečů o zaměstnání

Pracoviště ÚP ČR věnují zvýšenou pozornost při zprostředkování zaměstnání především těm uchazečům o zaměstnání, kteří jsou znevýhodněni při hledání pracovního uplatnění zejména kvůli jejich zdravotnímu stavu, věku (absolventi bez

⁴ např. odmítnutí nástupu vhodného zaměstnání, dohodnuté rekvalifikace, neposkytnutí součinnosti při vypracování individuálního akčního plánu, jeho neplnění, odmítnutí vykonávat veřejnou službu, odmítnutí podrobit se vyšetření zdravotního stavu, maření součinnosti s krajskou pobočkou ÚP ČR (§30 (2), §31 zákona o zaměstnanosti).

⁵ tj. uchazeči o zaměstnání, kteří písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR (např. z důvodu nástupu na rodičovskou dovolenou nebo odchodu do důchodu), vyřazení z důvodu nástupu na soustavnou přípravu na povolání, vykonávající nelegální práci, ve vazbě po dobu delší než 6 měsíců nebo nastoupili výkon trestu odnětí svobody, stali se plně invalidními podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR, změnili trvalé bydliště, dále přirozený úbytek, apod.

praxe, mladí do 30 let a osoby nad 50 let) či péči o dítě. U nich existuje důvodný předpoklad delšího setrvání v evidenci uchazečů o zaměstnání.

S poklesem nezaměstnanosti poklesly v 1. pololetí 2015 také i počty těchto uchazečů o zaměstnání, výjimkou byli pouze osoby ve věku 60 a více let a velmi dlouho nezaměstnaní (déle než 24 měsíců). Pokles byl ovšem v mnoha případech pomalejší než pokles celkového počtu uchazečů o zaměstnání, takže se jejich podíl mezi nezaměstnanými zvýšily.

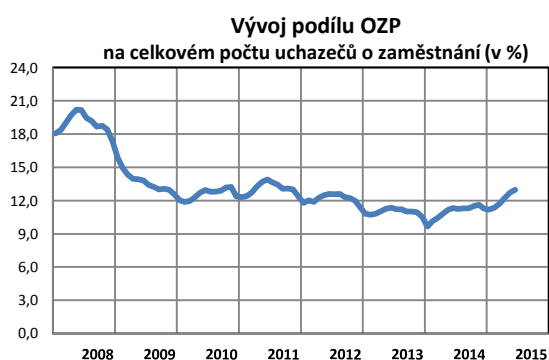
➤ Uchazeči o zaměstnání se zdravotním postižením

K 30. 6. 2015 bylo v evidenci ÚP ČR **58,6 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. **o 2,3 tis. méně** než před rokem.

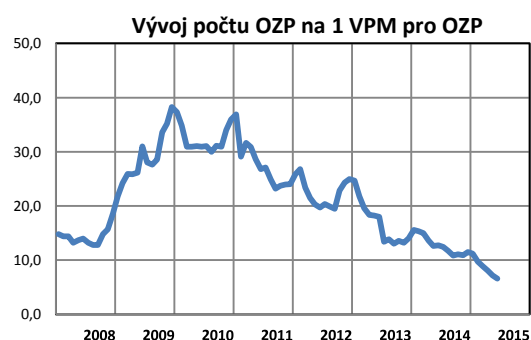
Zatímco celkový počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR meziročně poklesl o 16,0 %, počet uchazečů - OZP byl meziročně nižší pouze o 3,9 %. **Podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných na konci června 2015 proto meziročně **vzrostl z 11,3 % na 13,0 %**.

V průběhu hodnoceného období však pokračoval nárůst **volných pracovních míst** vhodných **pro OZP**. **K 30. 6. 2015** jich bylo nahlášeno **8,9 tis.** Jejich počet byl ve srovnání s polovinou roku 2014 téměř dvojnásobný. Ze všech volných míst hlášených na ÚP představovala místa pro OZP 9,1 %, nepatrně méně než před rokem (v červnu 2014 tvořila 9,6 %).

graf č. 10

graf č. 11

Průměrný měsíční počet uchazečů – OZP v 1. pololetí 2014 dosáhl 62,1 tis., v 1. pololetí 2015 poklesl na 60,6 tis., průměrný počet volných míst vhodných pro tuto kategorii vzrostl ze 4,4 tis. na 7,0 tis. Díky výraznému nárůstu počtu volných míst a nižšímu počtu uchazečů o zaměstnání – OZP připadlo v **1. pololetí 2015 na jedno volné pracovní místo** vhodné i pro tuto skupinu **průměrně 8,7 OZP**, což je

výrazně méně než v 1. pololetí 2014 (v průměru 14,2 OZP). Meziroční pokles tohoto ukazatele z 12,8 **na 6,6 k 30. 6. 2015** byl o něco výraznější (viz graf č. 11).

➤ **Věková struktura uchazečů o zaměstnání**

Z hlediska věku jsou nejvíce ohroženými skupinami nejmladší a nejstarší věkové kategorie.

Počet uchazečů ve věku **50 a více let** v polovině roku meziročně **poklesl** celkem o 13,7 tis. **na 138,7 tis.** Pokles o 9,0 % byl pomalejší než pokles celkového počtu uchazečů o zaměstnání, proto **podíl** této věkové skupiny na celkovém počtu uchazečů **vzrostl** o 2,3 p. b. **na 30,7 %**. V souvislosti se zvyšující se věkovou hranicí pro odchod do důchodu se mírně zvýšil počet a podíl uchazečů ve věku **60 – 64 let**, a to o 1,4 tis., tj. 6,3 %, převážně žen (nárůst o 1,1 tis.). **Nepatrný nárůst** (o 0,2 tis.) zaznamenala i kategorie **65 a více let** (jsou to jediné věkové kategorie, u nichž došlo k meziročnímu nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání).

Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku

tab. č. 18

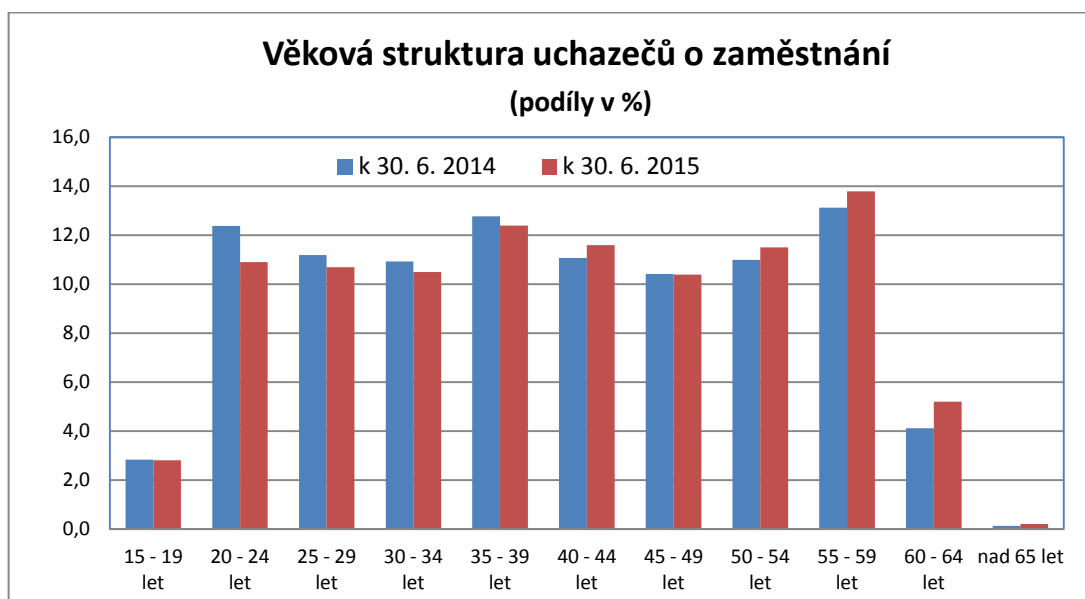
	k 30. 6. 2014		k 30. 6. 2015		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Celkem	537,2	100,0	451,4	100,0	-85,8	-16,0
15 - 19 let	15,2	2,8	12,5	2,8	-2,7	-17,8
20 - 24 let	66,5	12,4	49,1	10,9	-17,4	-26,2
do 25 let	81,7	15,2	61,5	13,6	-20,2	-24,7
25 - 29 let	60,1	11,2	48,1	10,7	-12,0	-20,0
30 - 34 let	58,7	10,9	47,4	10,5	-11,3	-19,3
35 - 39 let	68,6	12,8	56,1	12,4	-12,5	-18,2
40 - 44 let	59,5	11,1	52,4	11,6	-7,1	-11,9
45 - 49 let	56,0	10,4	47,1	10,4	-8,9	-15,9
50 - 54 let	59,1	11,0	51,9	11,5	-7,2	-12,2
55 - 59 let	70,5	13,1	62,4	13,8	-8,1	-11,5
60 - 64 let	22,1	4,1	23,5	5,2	1,4	6,3
65 a více let	0,7	0,1	0,9	0,2	0,2	28,6
50 a více let	152,4	28,4	138,7	30,7	-13,7	-9,0

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Počet uchazečů o zaměstnání **mladších 20 let** meziročně **poklesl** o 2,7 tis. **na 12,5 tis.** (o 17,8 %), jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných evidovaných na ÚP ČR (2,8 %) **se nezměnil**. **Výrazněji poklesl** počet uchazečů o zaměstnání

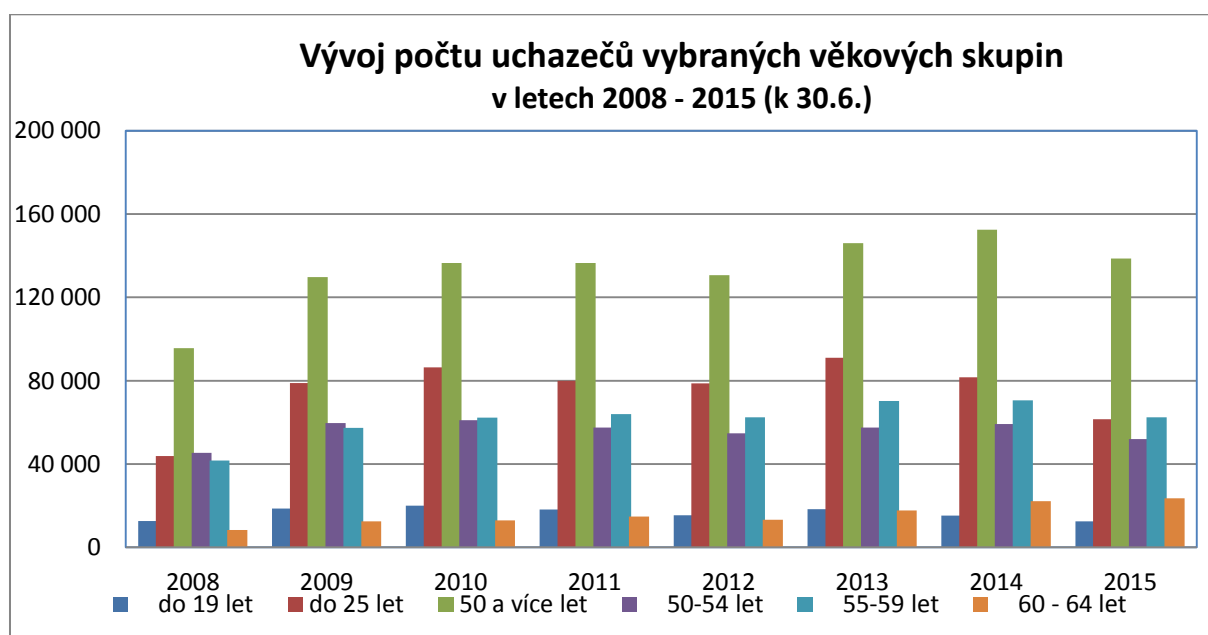
v kategorii **20 - 24 let**, a to o 17,4 tis., tj. 26,2 %, **podíl** této kategorie na celkovém počtu uchazečů **se proto snížil z 12,4 % na 10,9 %**.

graf č. 12

Celkově tak mezinárodně sledovaná věková kategorie uchazečů **do 25 let** zaznamenala pokles o **20,2 tis.**, k 30. 6. 2015 jich bylo evidováno **61,5 tis.** Její **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných **13,6 %** je ve srovnání s polovinou roku 2014 **nižší o 1,6 p. b.** Pokles této kategorie byl (kromě realizovaných programů určených pro mladé) ovlivněn i demografickým vývojem (počet obyvatel ve věku 15 – 24 let podle měsíčních odhadů na základě bilance obyvatelstva se mezi červnem 2014 a červnem 2015 snížil o cca 3,3 %).

graf č. 13

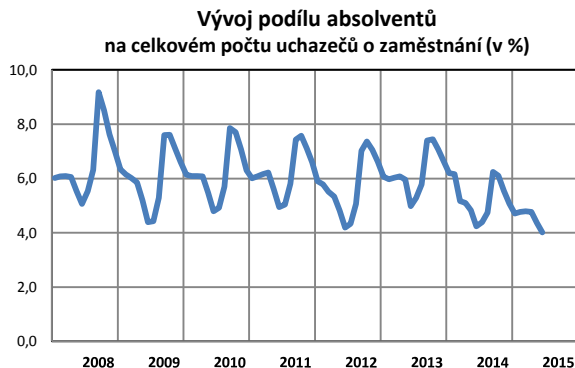
Specifické podíly nezaměstnaných osob (SPNO) podle jednotlivých věkových skupin na obyvatelstvu stejného věku jsou uvedeny v příloze č. 6.

U věkové kategorie mladých **do 25 let** dosáhl k 30. 6. 2015 SPNO hodnoty **5,7 %** a **meziročně poklesl o 1,6 p. b.** (zatímco celkový PNO byl nižší o 1,2 p. b.), v kategorii **55 – 64 let** činil SPNO **5,9 %** a meziročně byl nižší pouze o 0,3 p. b.

Nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele (více než 6,2 %) vykazaly kategorie, do nichž spadají absolventi škol a lidé v předdůchodovém věku, a to **20 – 29 let a 45 – 59 let** ⁶.

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových kategoriích ovlivňuje také vývoj počtu **absolventů škol** všech stupňů vzdělání a **mladistvých** po ukončení základní školy (dále „absolventi“). K **30. 6. 2015** jich bylo evidováno **18,1 tis.**, což je **o 4,6 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **se meziročně snížil** pouze mírně, ze 4,2 % **na 4,0 %**. **Průměrný počet absolventů** v evidenci ÚP ČR v **1. pololetí 2015** meziročně **poklesl** o 8,6 tis. **na 24,0 tis.**

graf č. 14

graf č. 15

V souvislosti s rostoucí ekonomikou je patrná větší ochota zaměstnavatelů přijímat nové pracovníky i z řad čerstvých absolventů škol. Nabídka nahlášených **volných pracovních míst** vhodných i pro tuto skupinu uchazečů na konci června 2015 **vzrostla na 25,5 tis.**, zatímco na konci 1. pololetí 2014 bylo evidováno 10,1 tis.

⁶ **Podíl nezaměstnaných osob** vztážený k obyvatelstvu lépe koresponduje s absolutními počty uchazečů o zaměstnání, resp. jejich podíly na celkovém počtu uchazečů. **Původně** vykazované **specifické míry nezaměstnanosti** poměřované k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu (pracovní síle) z příslušné věkové kategorie vykazovaly vysoce nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele u mladších věkových kategorií (z důvodu nízkého počtu ekonomicky aktivních mladých lidí), naopak **mírně snižovaly jeho hodnotu u uchazečů o zaměstnání vyšších věkových kategorií** (vzhledem k jejich vysoké ekonomické aktivitě).

míst. **Na jedno volné pracovní místo** vhodné i pro absolventy škol a mladistvé jich připadalo **0,7**, což je **výrazně méně** než před rokem (červen 2014 – 2,3).

Na nezaměstnanost má sice vliv i celkově nižší počet absolventů hledajících zaměstnání způsobený demografickým poklesem či (v případě středoškoláků) rozšiřujícími se možnostmi vysokoškolského studia, přesto se zlepšila i jejich uplatnitelnost. Např. v rámci kategorií středního a vyššího odborného vzdělání došlo k poměrně výraznému poklesu nezaměstnanosti u absolventů strojírenských a elektrotechnických učebních oborů, kde je ze strany zaměstnavatelů trvale proklamován nedostatek pracovní síly. Výrazně se zlepšila situace absolventů oborů zaměřených na gastronomii a pohostinství a také obchod. Již tradičně bezproblémové uplatnění mají absolventi zdravotnických oborů vyšších odborných škol⁷.

Nárůst podílu starších uchazečů o zaměstnání se odrazil v dalším **zvýšení průměrného věku uchazečů** o zaměstnání z 40,3 let k 30. 6. 2014 na **41,2 let** (u žen ze 40,1 na 40,7 a u mužů ze 40,5 na 41,5 let).

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti**

I když hlášených volných pracovních míst přibylo, situace dlouhodobě nezaměstnaných se příliš nezlepšuje a délka setrvání v evidenci ÚP ČR se stále prodlužuje.

Počet uchazečů o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** sice meziročně **poklesl**, a to o **33,0 tis.** (tj. o 13,6 %) na **210,4 tis.**, jejich pokles ve srovnání s celkovým poklesem nezaměstnanosti (o 16,0 %) byl pomalejší, takže jejich podíl na celkové nezaměstnanosti se zvýšil ze 45,3 % na **46,6 %**. Na poklesu se podíleli především **nezaměstnaní v rozmezí 12 – 24 měsíců** (pokles o 32,6 tis. na 70,5 tis.). Z dlouhodobě nezaměstnaných ovšem cca **dvě třetiny** tvoří ti, kteří jsou v evidenci ÚP ČR **déle než 24 měsíců**. **Pokles jejich počtu byl minimální** (o 0,5 tis. na 139,9 tis.).

⁷ Podrobněji předběžná zpráva *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2015* zpracovaná Národním ústavem pro vzdělávání, viz <http://www.nuv.cz/t/vat/nezamestnanost-absolventu-skol-se-strednim-a-vyssim-odbornym-9>

Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

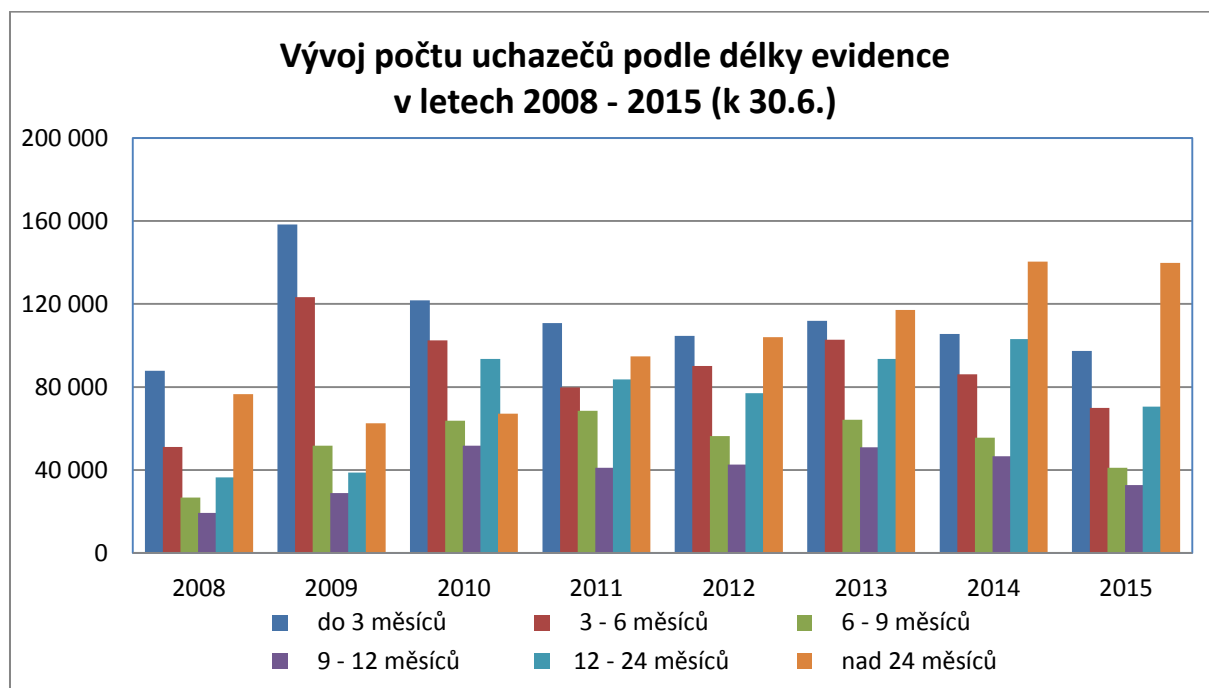
tab. č. 19

	k 30. 6. 2014		k 30. 6. 2015		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	537,2	100,0	451,4	100,0	-85,8	-16,0
z toho:						
do 3 měsíců	105,6	19,7	97,4	21,6	-8,2	-7,8
3 - 6 měsíců	86,1	16,0	69,8	15,5	-16,3	-18,9
6 - 9 měsíců	55,5	10,3	41,0	9,1	-14,5	-26,1
9 - 12 měsíců	46,5	8,7	32,7	7,2	-13,8	-29,7
12 - 24 měsíců	103,1	19,2	70,5	15,6	-32,6	-31,6
nad 24 měsíců	140,4	26,1	139,9	31,0	-0,5	-0,4
nad 5 měsíců	373,5	69,5	309,3	68,5	-64,2	-17,2
nad 6 měsíců	345,5	64,3	284,2	62,9	-61,3	-17,7
nad 12 měsíců	243,4	45,3	210,4	46,6	-33,0	-13,6

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Kategorie nezaměstnaných déle než 12 měsíců (a zvláště déle než 24 měsíců) po výrazném poklesu v letech 2007 - 2008 (v důsledku účinnosti zákonů v sociální oblasti) **vykazovala dlouhodobě rostoucí tendenci. Meziroční pokles počtu dlouhodobě nezaměstnaných byl v hodnoceném období zaznamenán poprvé od roku 2009**, ovšem podíl dlouhodobě nezaměstnaných mezi uchazeči o zaměstnání nadále roste.

graf č. 16

V souladu s instrukcí MPSV k realizaci aktivní politiky zaměstnanosti věnoval ÚP ČR zvýšenou péči uchazečům o zaměstnání, kteří byli v evidenci již **déle než 5 měsíců**. Na konci června 2015 jich bylo evidováno **309,3 tis.**, což znamená meziroční pokles o 64,2 tis. osob, tj. o 17,2 %. Jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných činil **68,5 %** a meziročně poklesl o 1,0 p. b.

➤ **Délka evidence uchazečů o zaměstnání**

S rostoucím podílem dlouhodobě nezaměstnaných se průměrná **délka průběžné evidence** (tj. délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli k 30. 6. 2015 registrovaní na ÚP ČR) prodloužila ze 639 dní na konci června 2014 na **719 dní**.

Větší šanci najít uplatnění na trhu práce mají ti, kteří jsou evidováni na ÚP ČR kratší dobu, což dokládá i **délka ukončené evidence** (tj. délka nezaměstnanosti těch, kteří z evidence odešli). V červnu 2014 představovala 295 dní, **v červnu 2015** se ovšem také prodloužila, a to na **329 dní**, což mohl ovlivnit i odchod značného počtu nezaměstnaných v rozmezí 12 – 24 měsíců. Přesto je proti délce průběžné evidence méně než poloviční.

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst podle stupně vzdělání**

K 30. 6. 2015 byl zaznamenán meziroční **nárůst** uchazečů o zaměstnání **pouze v početně malé skupině uchazečů o zaměstnání bez ukončeného vzdělání** (o 2,3 tis. na 5,4 tis. osob).

Absolutně i relativně nejvíce poklesl počet uchazečů o zaměstnání **s vyučením** (o 36,9 tis., tj. o 18,5 %). **Uchazeči s vyučením** (162,1 tis.) i nadále zůstali **nejpočetnější kategorií** a představují **35,9 %** všech uchazečů o zaměstnání. Nadprůměrný **pokles** byl patrný ještě u uchazečů **se středním vzděláním bez maturity, se středním odborným vzděláním s maturitou a vyučených s maturitou**. **Nejpomaleji klesly počty** uchazečů o zaměstnání **s vysokoškolským vzděláním**.

Poměrné zastoupení jednotlivých kategoriích na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se příliš nezměnilo. Po **vyučených druhou nejpočetnější skupinou**

zůstávají uchazeči se základním vzděláním (128,9 tis. osob), kteří tvoří na celkové nezaměstnanosti 28,6 %.

Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

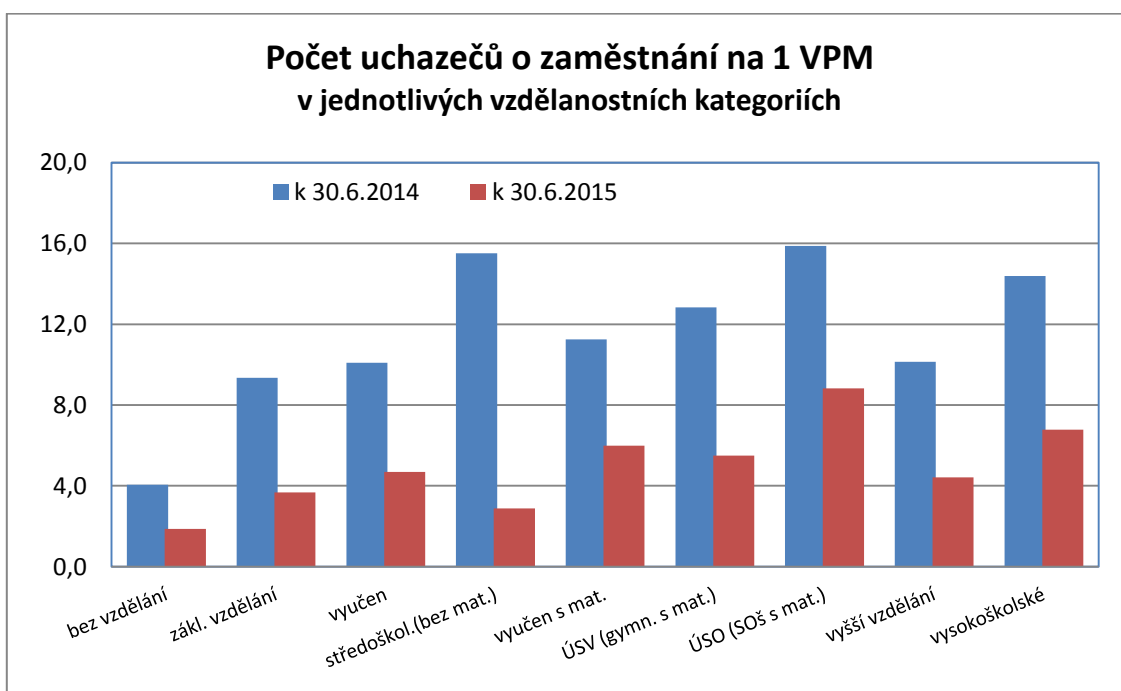
tab. č. 20

	k 30. 6. 2014		k 30. 6. 2015		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	537,2	100,0	451,4	100,0	-85,8	-16,0
z toho:						
bez vzdělání	3,1	0,6	5,4	1,2	2,3	74,2
základní vzdělání	149,9	27,9	128,9	28,6	-21,0	-14,0
vyučen	199,0	37,0	162,1	35,9	-36,9	-18,5
středoškol. bez mat.	18,2	3,4	14,9	3,3	-3,3	-18,1
vyučen s mat.	23,8	4,4	19,7	4,4	-4,1	-17,2
gymnázium	15,8	2,9	13,5	3,0	-2,3	-14,6
SOŠ s mat.	87,9	16,4	72,3	16,0	-15,6	-17,7
vyšší vzdělání	4,3	0,8	3,7	0,8	-0,6	-14,0
vysokoškolské	35,1	6,5	30,9	6,8	-4,2	-12,0

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Rozdíly mezi kvalifikační strukturou uchazečů o zaměstnání a kvalifikačními požadavky zaměstnavatelů vyjádřené **počtem uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo** se oproti červnu 2014 **nejvíce zmírnily u středního vzdělání bez maturity, vysokoškolského vzdělání, gymnázií a středního odborného vzdělání s maturitou.**

graf č. 17

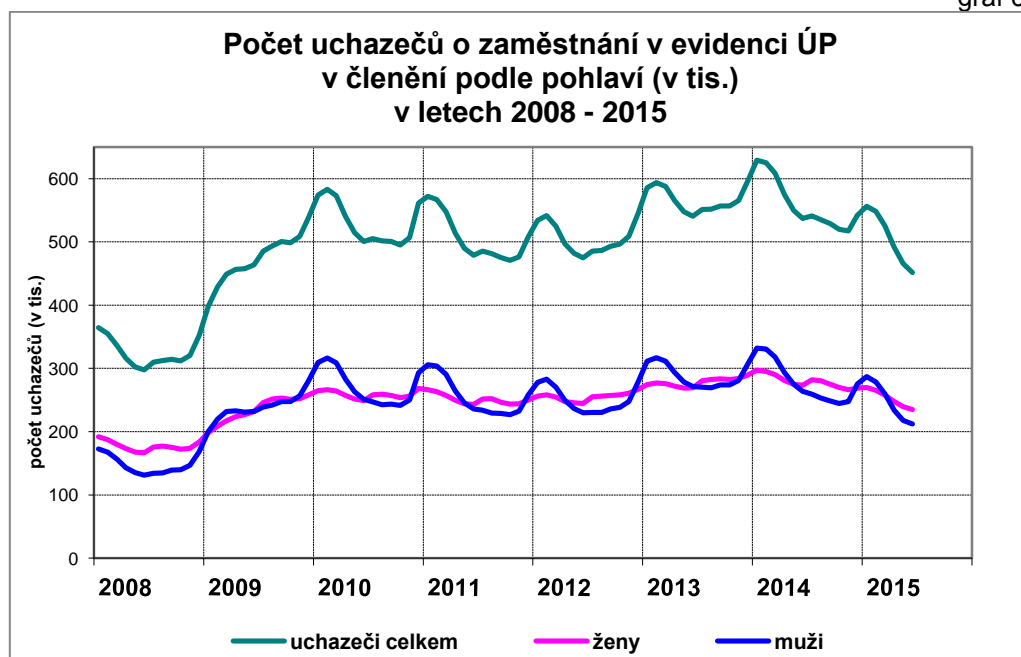

I v oblasti nezaměstnanosti si Česká republika v souvislosti s hlavními cíli Strategie Evropa 2020 stanovila národní cíle. Konkrétně se jedná o **snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15 - 24 let) o třetinu** a **míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0 – 2 klasifikace vzdělání) o čtvrtinu oproti roku 2010, tj. na cca 12,2 %, resp. 18,8 %**. Vzhledem k tomu, že k jejich vyhodnocení se používají mezinárodně srovnatelná data EUROSTATu z VŠPS/LFS, konkrétní hodnoty jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti.

➤ Ženy a muži v evidenci ÚP ČR

V průběhu roku se zastoupení mužů a žen mezi uchazeči o zaměstnání mění. Vyšší počet mužů je charakteristický zejména na přelomu let, protože se více uplatňují v sezónně orientovaných odvětvích nebo sezónních pracích. Naopak převaha žen v evidenci ÚP ČR je typická spíše pro letní měsíce, a to v souvislosti s pracovními poměry u zaměstnanců ve školství sjednávanými na dobu určitou, nebo i s tím, že ženy při ztrátě nebo změně zaměstnání odkládají nástup do zaměstnání kvůli péči o děti až po prázdninách. Tuto skutečnost dokládá i vývoj počtu žen a mužů v evidenci ÚP ČR v následujícím grafu.

graf č. 18

Pokud jde o **průměrné roční hodnoty**, do roku 2008 převažovaly v evidenci ÚP ČR ženy. Tento jev přerušila ekonomická krize, která postihla především odvětví s vyšší zaměstnaností mužů a od roku 2009 se tento poměr obrátil.

V 1. pololetí 2015 již rychleji klesaly počty evidovaných mužů a zastoupení mužů a žen se téměř vyrovnalo. **Průměrný počet mužů** dosáhl **258,5 tis.**, což je o 47,3 tis. méně než v 1. pololetí 2014. **Žen bylo** v průměru **255,4 tis. a pokles byl pomalejší**, průměrný počet žen byl proti 1. pololetí 2014 nižší o 31,3 tis. **Průměrný podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných **vzrostl na 49,7 %** (v 1. pololetí 2014 – 48,4 %).

Rychlejší pokles počtu evidovaných **mužů** je patrný i z údajů k **30. 6. 2015**, kdy jejich počet v evidenci ÚP ČR dosáhl **216,3 tis.**, **žen bylo 235,1 tis.**, tj. o 18,8 tis. více než mužů (k 30. 6. 2014 byl počet žen vyšší pouze 9,2 tis.).

Relativní ukazatel registrované nezaměstnanosti - **podíl nezaměstnaných osob**, byl na konci pololetí 2015 **u žen (6,5 %)** také vyšší **než u mužů (5,8 %)**, **průměrná hodnota** tohoto ukazatele za celé pololetí představovala **u žen 7,1 % a u mužů 7,0 %**.

U žen byl PNO na konci pololetí nižší **než u mužů** pouze ve věku **15 – 24 let** (v tomto věku jsou ženy ekonomicky neaktivní zejména z důvodu studia a mezi osobami připravujícími se na povolání je mírná převaha žen) **a ve věku 60 let a více** (z důvodu dřívějších odchodů žen do důchodu). Naopak nevíce převyšuje PNO mužů (o 1,6 – 2,6 p. b.) ve věkové skupině 30 – 49 let, do níž spadají ženy, které těžce nacházejí uplatnění na trhu práce z důvodu péče o dítě, případně péče o osobu blízkou).

Z celkového počtu žen bylo 4,3 tis. těhotných, kojících nebo matek 9 měsíců po porodu (tj. 1,8 %) a 56,3 tis. žen pečujících o dítě do 15 let (22,3 % z celkového počtu uchazeček o zaměstnání). Před rokem tyto kategorie dosahovaly hodnot 3,9 tis. (1,4 %) resp. 55,2 tis. (19,4 %), ovšem při vyšší nezaměstnanosti.

Uchazeček o zaměstnání, které bezprostředně před vstupem do evidence osobně pečovaly o dítě do 4 let, se v 1. pololetí 2015 zaevidovalo 14,6 tis. (11,3 % z celkového počtu nově zaevidovaných žen). Je to méně než v průběhu 1. pololetí 2014, kdy jich přišlo 18,9 tis. a tvořily 14,0 % všech nově přichozích žen. Nižší počty i podíly těchto žen přicházejících do evidence ÚP ČR ovšem souvisejí také s klesajícími počty dětí do 4 let. Počínaje letošním rokem jsou statisticky sledovány

i jejich stavové hodnoty, na konci června 2015 jich bylo v evidenci ÚP ČR 25,5 tis., tj. 10,9 % všech uchazeček zaměstnání.

Vzhledem k převaze mužů v sezónně orientovaných odvětvích je u mužů patrná spíše opakovaná nezaměstnanost, zatímco ženy jsou více postiženy dlouhodobou nezaměstnaností. Nemalou roli v dlouhodobé nezaměstnanosti žen hrají i faktory související s péčí o děti nebo osobu blízkou (ztížená dojíždka do práce a práce na směny, nedostatek práce na zkrácený úvazek nebo jiná forma uspořádání pracovní doby).

K 30. 6. 2015 bylo v evidenci ÚP ČR nepřetržitě **déle než 6 měsíců 64,3 % a déle než 12 měsíců 47,8 % žen**. Naproti tomu z celkového počtu nezaměstnaných mužů jich bylo s poslední evidencí delší **než 6 měsíců 61,5 %, déle než 12 měsíců 45,4 %**. **V 1. pololetí 2015 absolutní počty dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání u obou pohlaví poklesly, jejich podíly však vzrostly u mužů i u žen, u žen byl tento nárůst výraznější.**

Podrobnější údaje o počtech a podílech mužů a žen z celkového počtu nezaměstnaných v jednotlivých kategoriích (věk, vzdělání, výše podpory v nezaměstnanosti, délka nezaměstnanosti) včetně grafického znázornění jsou uvedeny v příloze č. 8 a 9.

4. Regionální nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob vyšší než celorepublikový průměr (6,2 %) byl k 30. 6. 2015 zaznamenán v šesti krajích. Nejvyšší byl v **Ústeckém kraji, následoval Moravskoslezský a Karlovarský kraj**. Pořadí krajů zůstalo stejné jako v červnu 2014, pouze Karlovarský kraj se vyměnil s Olomouckým krajem.

Meziročně **se PNO snížil ve všech krajích, nejvíce v Olomouckém (o 1,7 p. b.), Pardubickém, Královéhradeckém a Libereckém kraji (shodně o 1,5 p. b.)**.

Největší pokles počtu uchazečů o zaměstnání zaznamenali v Moravskoslezském, Jihomoravském, Ústeckém a Středočeském kraji, ovšem v relativním vyjádření byl **jejich pokles nejvýraznější v Pardubickém (o 23,9 %), Královéhradeckém (o 23,0 %), Jihočeském kraji (o 22,5 %)**. Téměř o jednu pětinu

se počet uchazečů o zaměstnání snížil ještě v Olomouckém (o 19,9 %) a Zlínském kraji (19,0 %).

Podíl nezaměstnaných osob a počet uchazečů o zaměstnání v krajích ČR
(seřazené podle podílu nezaměstnaných osob k 30. 6. 2015)

tab. č. 21

Kraj	Evidovaní uchazeči o zaměstnání		Volná pracovní místa		Podíl nezaměstnaných osob (v %)	
	k 30. 6.		k 30. 6.		k 30. 6.	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
1. Ústecký kraj	61 845	53 678	3 315	5 519	10,8	9,4
2. Moravskoslezský kraj	84 254	73 265	3 888	10 393	9,8	8,6
3. Karlovarský kraj	16 985	14 884	1 371	2 858	8,0	7,0
4. Olomoucký kraj	38 079	30 506	2 453	5 855	8,5	6,8
5. Jihomoravský kraj	64 359	54 569	4 301	9 176	8,0	6,8
6. Liberecký kraj	23 995	19 905	2 836	5 417	7,9	6,4
7. Zlínský kraj	28 899	23 413	2 423	5 642	7,1	5,8
8. Kraj Vysočina	22 920	19 294	2 307	3 942	6,5	5,6
9. Středočeský kraj	56 699	48 614	7 098	12 028	6,4	5,4
10. Královéhradecký kraj	23 540	18 132	2 244	5 187	6,3	4,8
11. Pardubický kraj	21 601	16 438	3 359	5 929	6,1	4,6
12. Jihočeský kraj	26 682	20 689	3 455	6 599	6,0	4,6
13. Plzeňský kraj	21 814	18 244	4 331	6 843	5,5	4,5
14. Hl. m. Praha	45 507	39 764	6 098	11 595	5,3	4,5
Celkem ČR	537 179	451 395	49 479	96 983	7,4	6,2

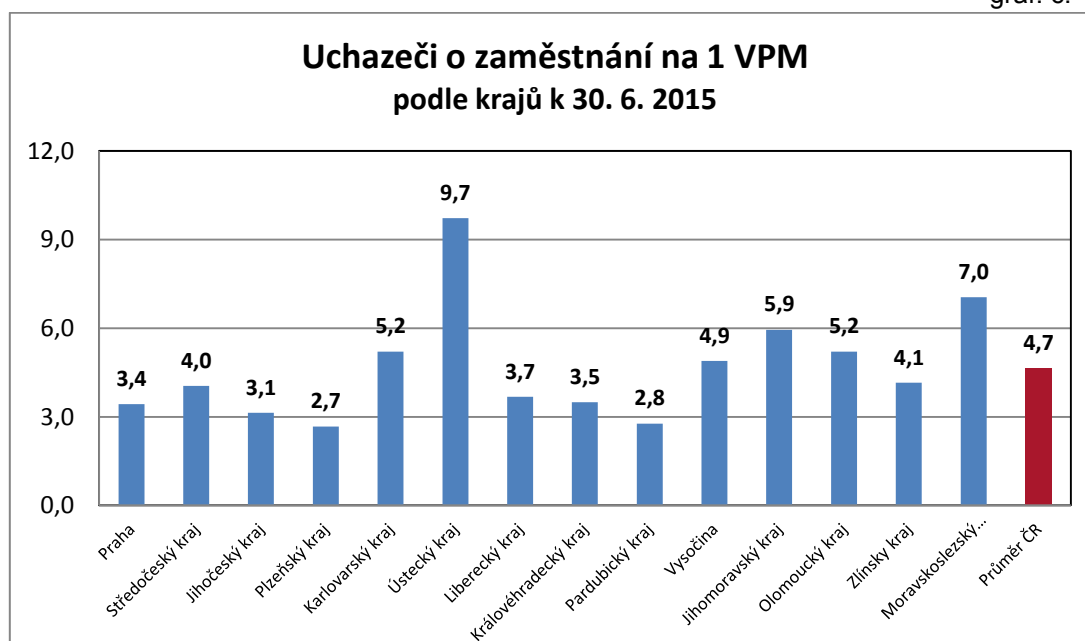
Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých krajích ovlivňuje zejména struktura nabídky práce ze strany zaměstnavatelů a struktura těch, co práci hledají, různá míra uplatňování aktivní politiky zaměstnanosti, míra uplatňování flexibilních forem práce, věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Dalším faktorem jsou hromadná propouštění, která ve smyslu § 62 zákoníku práce nahlásily ÚP ČR zaměstnavatelé prostřednictvím svých krajských poboček. Jejich rozsah v 1. pololetí 2015 byl v souvislosti s příznivým vývojem ekonomiky co do počtu firem i počtu dotčených zaměstnanců ve srovnání s 1. pololetím 2014 mírnější. Zatímco v 1. pololetí 2014 se jednalo o 100 zaměstnavatelů a hromadná propouštění se měla týkat 5 119 zaměstnanců, v 1. pololetí 2015 hromadná propouštění nahlásilo 62 zaměstnavatelů a měla se dotknout 2 688 zaměstnanců. Nejvíce zaměstnavatelů s hlášením hromadného propouštění bylo z Hl. m. Prahy (20), Moravskoslezského (8), Jihočeského

a Ústeckého kraje (shodně 7). Zde je však potřeba mít na zřeteli, že např. v Praze se v mnoha případech jedná o zaměstnavatele s celorepublikovou působností. Nejvíce uchazečů, kterých se propouštění mělo týkat, mělo být propuštěno v Moravskoslezském kraji (774), v Hl. m. Praze (673) a Ústeckém kraji (386).

Největší počet volných pracovních míst k 30. 6. 2015 byl evidován **ve Středočeském kraji** (12 028), **Hl. m. Praze** (11 595), Moravskoslezském (10 393) a Jihomoravském kraji (9 176), nejméně v Karlovarském kraji (2 858) a Kraji Vysočina (3 942). Vzhledem k rozdílné velikosti krajů je více vypovídající ukazatel počtu uchazečů o zaměstnání připadajících na 1 volné pracovní místo. Z hlediska poměru **nabídky pracovní síly a poptávky** po ní byla situace lepší než celorepublikový průměr (4,7 uchazečů na 1 VPM) v osmi krajích, nejpříznivější byla v Plzeňském (2,7), Pardubickém (2,8) a Jihočeském kraji (3,1). Naopak **nejhorší v Ústeckém a Moravskoslezském kraji** (9,7, resp. 7,0 uchazečů o zaměstnání na 1 VPM). I v těchto krajích se však situace výrazně zlepšila, v Ústeckém kraji se tento ukazatel meziročně snížil téměř na polovinu, v Moravskoslezském kraji o dvě třetiny.

graf. č. 19

Podíl většiny znevýhodněných skupin uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu nezaměstnaných za celou ČR se výrazněji nezměnil, ale nadále přetrvávají velké regionální rozdíly.

Uchazeči o zaměstnání bez vzdělání nebo se základním vzděláním v ČR k 30. 6. 2015 tvořili 29,8 % všech uchazečů o zaměstnání. Z pohledu krajů byl **nejvyšší v Karlovarském (47,7 %) a Ústeckém kraji (44,9 %)**. Celorepubliková hodnota tohoto ukazatele byla překročena i v Moravskoslezském, Libereckém a Plzeňském kraji. Nejnižší podíl osob bez vzdělání nebo se základním vzděláním byl evidován v Hl. m. Praze (19,3 %), ve Zlínském kraji (19,4 %) a Kraji Vysočina (19,7 %).

V regionech s nadprůměrnou nezaměstnaností je jak absolutně, tak i relativně vyšší dlouhodobá nezaměstnanost (nad 12 měsíců). Nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných (nad 12 měsíců) měl **Moravskoslezský (53,3 %)**, Ústecký (52,8 %) a Karlovarský kraj (50,5 % všech uchazečů o zaměstnání). Vyšší podíl dlouhodobé nezaměstnanosti než celorepublikový průměr (46,6 %) byl také v Olomouckém a Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina. Nejnižší podíl evidovaly regiony s nižší nezaměstnaností - Jihočeský kraj (37,5 %) a Hl. m. Praha (38,9 %).

V krajích s vysokou nezaměstnaností bývá obvykle i nejvyšší průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli aktuálně v evidenci ÚP ČR, tzv. **délka průběžné evidence**. K 30. 6. 2015 dosáhla **nejvyšších hodnot v Moravskoslezském (899), Ústeckém (849) a Karlovarském kraji (804 dní)**. Celorepublikový průměr 719 dní byl překročen v Kraji Vysočina, v Olomouckém a Jihomoravském kraji. **Nejkratší** délka průběžné evidence byla **v Hl. m. Praze (467)**, Královéhradeckém a Jihočeském kraji (556 dní).

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří v průběhu června 2015 již z evidence odešli, tj. **délka ukončené evidence**, byla **nejdelší v Ústeckém (386)**, Moravskoslezském (366) a Olomouckém kraji (359 dní), **nejkratší** byla **v Plzeňském kraji (276)**, Hl. m. Praze (284) a v Jihočeském kraji (285 dní). Celostátní průměr, který měl hodnotu 329 dní, překročily ještě další 4 kraje.

Podrobnější informace o zastoupení vybraných skupin uchazečů o zaměstnání v krajích a také v okresech jsou uvedeny v příloze č. 13. Na rozdíl od výše uvedených podílů ostatních skupin ohrožených na trhu práce (UoZ do 20 let, do 25 let, nad 50 let, zdravotně postižených osob nebo žen) nemá přímou souvislost s výší celkové nezaměstnanosti v regionech.

V přílohách jsou uvedeny i další podrobnější údaje o nezaměstnanosti za kraje a okresy ČR.

IV. Politika zaměstnanosti

1. Zaměření politiky zaměstnanosti

Hlavním východiskem v oblasti zaměstnanosti pro rok 2015 je strategie „Evropa 2020“ a na ní navazující strategie Národní program reformy České republiky kladoucí si za cíl na národní úrovni dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 - 64 let na 75 %, z čehož:

- u žen ve věku 20 - 64 let na 65 %,
- u starších pracovníků ve věku 55 - 64 let na 55 %,
- snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob 15 - 24 let o třetinu oproti roku 2010,
- snížit míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu oproti roku 2010.

S cílem zajistit plnění výše uvedených cílů vyhotovilo MPSV „Strategii politiky zaměstnanosti do roku 2020“, která byla schválena vládou České republiky usnesením č. 835 ze dne 15. října 2014. Implementačním dokumentem této strategie je dokument „Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce“, který byl schválen vládou ČR usnesením č. 891 ze dne 3. listopadu 2014.

Realizace politiky zaměstnanosti byla v 1. pololetí 2015 ovlivněna velice příznivým ekonomickým vývojem, kdy HDP v 1. čtvrtletí 2015 meziročně vzrostl o 4,1 % a ve 2. čtvrtletí o 4,6 %.

Poskytování příspěvků aktivní politiky zaměstnanosti se řídí stanovenými kritérii, která jsou zakotvena v Normativní instrukci č. 15/2014 Ministerstva práce a sociálních věcí určené ÚP ČR, a která stanoví, že nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jsou primárně určeny uchazečům o zaměstnání, kterým není pro jejich individuální charakteristiky možné zajistit zaměstnání jiným způsobem. Za nejvíce ohrožené osoby na trhu práce jsou považovány osoby zdravotně postižené. Dále pak absolventi bez praxe, mladí lidé do 30 let, osoby starší 50 let věku a rodiče, zejména matky vracející se z rodičovské dovolené. Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti rovněž slouží k boji se sociálním vyloučením a v neposlední řadě jsou určeny osobám vedeným v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců.

V 1. pololetí 2015 nadále pokračovala **podpora zaměstnavatelů v rámci systému investičních pobídek**. Podpora je určena na vytvoření nových pracovních míst, k rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců.

Důležitou pomocí byl **příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením** (§ 78 zákona o zaměstnanosti).

2. Výdaje na politiku zaměstnanosti

Výdaje ze státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor v nezaměstnanosti v **1. pololetí 2015** dosáhly **4 615 332 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v 1. pololetí 2014 (5 269 431 tis. Kč) o **654 099 tis. Kč, tj. o 12,4 % nižší**.

Čerpání finančních prostředků **ovlivnil** zejména počet nově zaevidovaných uchazečů o zaměstnání a počet uchazečů o zaměstnání s podporu v nezaměstnanosti:

- v **1. pololetí 2015** se **nově zaevidovalo** na ÚP ČR celkem **288,6 tis.** uchazečů, tj. o 25,2 tis. méně než v 1. pololetí 2014;
- významně se **snížil průměrný počet uchazečů** o zaměstnání **pobírajících podporu v nezaměstnanosti**, a to z 129,6 tis. v 1. pololetí 2014 na **111,2 tis.** (tj. o 14,2 %), jejich **podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se **snížil** z 21,9 % na **21,6 %**.

Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ) bylo v **1. pololetí 2015** na MPSV a ÚP ČR vynaloženo **4 053 477 tis. Kč**, v tom MPSV 26 784 tis. Kč, ÚP ČR 4 026 693 tis. Kč. Ve srovnání s 1. pololetím 2014 **vzrostly výdaje** na APZ o **901 925 tis. Kč, tj. o 28,6 %**. V porovnání s 1. pololetím 2014 se zvýšil zejména objem výdajů aktivní politiky zaměstnanosti financovaných z Evropského sociálního fondu, který byl téměř 1,5 násobný.

Dále bylo v rámci státní politiky zaměstnanosti ze státního rozpočtu **jako příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti**, vynaloženo **2 058 620 tis. Kč**. Na příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti tedy bylo vynaloženo o 127 905 tis. Kč, tj. 6,6 %, více než v 1. pololetí 2014.

Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **134 570 tis. Kč** (meziročně méně o 76 499 tis. Kč, tj. o 36,2 %).

Uvedené nástroje a opatření nejsou součástí APZ.

3. Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR

Od roku 2012 přiděluje finanční prostředky na jednotlivé krajské pobočky Úřadu práce ČR Generální ředitelství Úřadu práce ČR, a to obdobným způsobem, jakým alokovalo finanční prostředky v uplynulých letech MPSV, tedy na základě kombinace ukazatelů charakterizujících trh práce.

Nejvíce prostředků na APZ je směřováno do regionů s nejhorší bilancí těchto ukazatelů. Z celkového objemu finančních prostředků ÚP ČR na APZ (včetně prostředků ESF) bylo nejvíce použito v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, podrobněji v příloze č. 17.

Osoby zařazené na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) v průběhu 1. pololetí 2015

tab.č.22

Nástroje APZ bez ohledu na zdroje financování	2015						1. pol. 2015
	1	2	3	4	5	6	
Veřejně prospěšné práce	713	643	1 916	7 230	6 131	3 831	20 464
Společensky účelná pracovní místa (SÚPM), vč. SVČ *)	3 304	2 552	3 950	5 104	5 011	5 507	25 428
Chráněná pracovní místa (CHPM), vč. CHPM-SVČ	117	125	104	83	60	153	642
Příspěvek na provoz CHPM a CHPM-SVČ	42	42	8	4	3	2	101
Překlenovací příspěvek	6	11	26	34	33	34	144
Příspěvek na zapracování	0	0	0	0	0	1	1
Rekvalifikace celkem	3 058	4 110	4 953	4 182	3 295	2 798	22 396
<i>Zvolené rekvalifikace</i>	1 480	1 925	2 204	1 897	1 478	1 170	10 154
<i>Rekvalifikace</i>	1 578	2 185	2 749	2 285	1 817	1 628	12 242
Mentor (RIP Odborná praxe mladých do 30 let)	83	158	60	35	44	19	399
Osoby na APZ celkem	7 323	7 641	11 017	16 672	14 577	12 345	69 575

*) vč. RIP Odborné praxe mladých do 30 let a Práce na zkoušku

Rekvalifikace a poradenství

Rekvalifikace se svým zaměřením, obdobně jako v uplynulých letech, přizpůsobovaly požadavkům trhu práce a struktuře volných pracovních míst. Využívaly se nejen pro získání nové nebo rozšíření stávající kvalifikace, ale také

k jejímu zvýšení a prohloubení, včetně udržování a obnovování. S ohledem na stav volných pracovních míst byly přednostně podporovány rekvalifikace s praktickou částí výuky a rekvalifikace směřující ke konkrétnímu pracovnímu uplatnění.

V 1. pololetí 2015 se rekvalifikovalo celkem 22 396 osob (o 2 585 méně než v 1. pololetí 2014). Meziroční pokles počtu účastníků rekvalifikace v průběhu 1. pololetí 2015 byl ovlivněn především sníženým zájmem uchazečů/zájemců o zaměstnání o zvolenou rekvalifikaci (na meziročním poklesu počtu rekvalifikovaných se podíleli 89 %). V rámci zvolené rekvalifikace se v 1. pololetí 2015 rekvalifikovalo 10 154 osob (tj. 45,3 % z celkového počtu rekvalifikovaných), což je oproti minulému roku o 2,3 tis., tj. o 18,5 % méně.

V 1. pololetí 2015 bylo na rekvalifikace, vč. zvolených rekvalifikací, vyčerpáno 183 090 tis. Kč, tj. **4,5 %** všech prostředků ÚP ČR vynaložených na APZ ze SR (v 1. pololetí 2014 bylo vyčerpáno 165 692 tis. Kč).

Nejvíce prostředků z celkového objemu prostředků ÚP ČR vynaložených na APZ čerpaných na rekvalifikace bylo na tento nástroj vynaloženo v Moravskoslezském kraji (17,7 %) a v hl. m. Praze (14,1 %).

Poradenské činnosti byly **v 1. pololetí 2015** zabezpečovány jak interně speciálními poradci - zaměstnanci ÚP ČR, tak externě prostřednictvím nákupu poradenských služeb. Externí poradenské služby byly využívány v těch případech, kdy daný typ poradenství nebylo možné zabezpečit ze strany ÚP ČR vlastními zaměstnanci, nebo bylo v případě potřeby nutné zvýšit kapacitu poradenství zabezpečovaného vlastními zaměstnanci Úřadu práce ČR.

Interní poradenství zabezpečované zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR bylo zaměřeno jak na skupinové poradenské aktivity, tak především na individuální poradenství klientům. Tematicky byly poradenské aktivity zaměřeny na poradenství pro volbu povolání, příp. změnu profesní orientace, které zabezpečují především zaměstnanci Informačních a poradenských středisek (IPS), a jsou poskytovány jak žákům a studentům (případně jejich rodičům), tak zároveň i uchazečům o zaměstnání. **V rámci poradenství pro volbu povolání bylo** poradci IPS **zrealizováno celkem 2 484 skupinových akcí pro školy**, kterých se zúčastnilo **54 820 žáků, či studentů**. Ve srovnání s 1. pololetím 2014 poklesl jak počet skupinových akcí (o 8,0 %) tak i počet účastníků (o 6,4 %), a to v důsledku nižších počtů žáků a studentů v daném školním roce. Dále bylo IPS v 1. pololetí 2015 uspořádáno celkem **1 554 akcí pro 15 998 uchazečů o zaměstnání**.

Struktura použitých nástrojů APZ v 1. pololetí let 2014 a 2015 (ÚP ČR a MPSV)

tab.č.23

nástroj APZ	Počty vytvořených míst (stav) k		Počty vytvořených míst celkem v průběhu		Počty podpořených uchazečů/osob (stav) k		Počty podpořených uchazečů/osob celkem v průběhu		Čerpání finančních prostředků od počátku roku (v tis. Kč)	
	30. 6. 2014	30. 6. 2015	1. pol. 2014	1. pol. 2015	30. 6. 2014	30. 6. 2015	1. pol. 2014	1. pol. 2015	1. pol. 2014	1. pol. 2015
Rekvalifikace (vč. ESF) ¹⁾	x	x	x	x	10 830	13 878	24 981	22 396	165 692	183 090
Aktivizační pracovní příležitost	609	-	617	-	418	-	452	-	761	970
Veřejně prospěšné práce	20 604	22 558	17 954	20 870	18 831	21 145	17 000	20 461	839 188	977 476
- vytvoření VPP	4 121	1 009	3 148	283	3 738	1 016	2 964	416	187 930	135 374
- ESF - OP LZZ - VPP NIP	16 483	21 549	14 806	20 587	15 093	20 129	14 036	20 045	651 258	842 102
Společensky účelná pracovní místa	19 597	24 248	14 357	24 302	19 040	22 546	14 446	23 123	840 673	1 377 749
- zřízená u zaměstnavatelů	151	164	33	30	208	98	116	41	2 345	2 418
- zřízená u jednotlivců (OSVČ)	3 028	2 910	1 177	1 372	3 028	2 910	1 177	1 372	57 770	74 481
- vyhrazená pro konkrétního uchazeče	5 133	445	3 289	374	5 006	423	3 317	370	273 486	130 426
- ESF - OP LZZ - SÚPM NIP	11 285	20 729	9 858	22 526	10 798	19 115	9 836	21 340	507 072	1 170 424
Zaměstnanost občanů se zdravotním postižením	1 617	2 214	420	348	1 537	1 814	583	800	31 949	26 311
- zřízení chrán. pracov. míst ²⁾	1 617	2 214	420	348	1 429	1 713	468	642	28 023	22 318
- provoz chrán. pracovních míst ³⁾	x	x	x	x	108	101	95	101	2 521	2 147
- pracovní rehabilitace	x	x	x	x	.	.	20	57	1 405	1 847
Cílené programy ESF - OP LZZ (RIP)	5 912	3 230	3 935	2 423	6 556	3 355	4 291	2 813	757 615	1 231 687
Ostatní podpora zaměstnanosti									84 265	226 439
- programy pro podporu tvorby nových prac. míst (vč. investičních pobídek)									250	6 800
- ESF OP LZZ ostatní (VS pro stabilitu, Poradenství a koučink, EU EaSI, Call centrum ÚP ČR, MIKOP, Rozvoj služeb v obl. volných pracovních míst, VS pro růst! Adaptabilita, POVEZ, Systém efektivního řízení lidských zdrojů, Studie SPD a Evropské služby zaměstnanosti ČR)									84 015	219 639
Ostatní ⁴⁾									2 924	2 970
Aktivní politika čerpaná na ÚP ČR									2 723 068	4 026 693
- APZ OP LZZ									422 191	20 281
- ostatní ⁴⁾									6 293	6 503
Aktivní politika čerpaná na MPSV									428 484	26 784
Aktivní politika zaměstnanosti celkem									3 151 551	4 053 477
z toho: financování programů ESF celkem									2 552 412	3 657 397

¹⁾ včetně zvolené rekvalifikace; finanční prostředky jsou uvedeny bez RIPů, které obsahuje řádek „Cílené programy ESF - OP LZZ (RIP)“, osoby na rekvalifikacích jsou včetně RIPů

²⁾ včetně CHPM - SVČ OZP

³⁾ počet osob (zaměstnanců, OSVČ)

⁴⁾ položky ostatní zahrnují APZ jinde nespecifikovanou (nákup služeb, ostatní nástroje – příspěvek na zapracování, překlenovací příspěvek) a čerpání z mimorozpočtových zdrojů

Pozn.: Finanční prostředky na rekvalifikace zahrnují i rekvalifikace zaměstnanců (127 tis. Kč v 1. pol. 2014 a 534 tis. Kč v 1. pol. 2015)

Dále byly v rámci poradenství realizovány **skupinové informační schůzky**, zaměřené např. na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích APZ, o možnostech individuálních akčních plánů apod. Skupinových informačních schůzek se v 1. pololetí 2015 uskutečnilo **celkem 3 097** (o 310 informačních schůzek více oproti 1. pololetí 2014) **s účastí 52 549 klientů** (o 6 226 klientů více oproti 1. pololetí 2014), což činí celkově nárůst těchto akcí i klientů o 11 %.

Individuální poradenství bylo v 1. pololetí 2015 poskytnuto celkem **76 118 klientům** (o 6 190 více než v 1. pololetí 2014). Individuální poradenství zahrnovalo celou škálu poradenských aktivit, především poradenství k volbě povolání, k rekvalifikacím, speciální, psychologické poradenství, poradenství k pracovní rehabilitaci, užití diagnostických nástrojů apod. **Bilanční diagnostika** byla interními poradci ÚP ČR poskytnuta celkem **104 klientům**. V 1. pololetí 2015 byl zaznamenán výrazný pokles aktivit v rámci **regionálních individuálních projektů (RIP)** v důsledku skončení doby realizace těchto projektů. Poradci ÚP ČR bylo v rámci RIP zrealizováno celkem **125 skupinových poradenských aktivit** (pokles o 49 % oproti 1. pololetí 2014). Těchto aktivit se zúčastnilo celkem **985 klientů** (o 70 % méně než v 1. pololetí 2014). Individuální poradenství bylo v rámci regionálních projektů poskytnuto celkem **1 908 klientům** (o 58% méně než v 1. pololetí 2014). ÚP ČR ve sledovaném období realizoval i **další akce v celkovém počtu 190** (nárůst o 6 % oproti 1. pololetí 2014). Jednalo se především o prezentace IPS na veletrzích, výstavách, burzách práce, či setkání s výchovnými poradci, rodiči žáků apod.

Externí poradenství bylo v 1. pololetí 2015 zabezpečováno prostřednictvím odborných zařízení za účelem zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů fyzických osob pro volbu povolání, pro zprostředkování vhodného zaměstnání, pro volbu přípravy k práci osob se zdravotním postižením a při výběru vhodných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Skupinových poradenských aktivit zabezpečovaných externě se uskutečnilo **celkem 341 pro 3 452 klientů**. Individuální poradenství zajišťované prostřednictvím nákupu služeb bylo zrealizováno pro **179 klientů**. Bilanční diagnostika byla oproti skupinovému či individuálnímu poradenství zajišťována převážně nákupem služeb, a to celkem pro **757 klientů**.

Významnou součástí skupinových poradenských programů jsou **Job Cluby**, které představují ucelený aktivizační poradenský program. Počet realizovaných programů v 1. pololetí 2015 byl **celkem 213**. Celkem bylo do programu Job Club

zařazeno **2 140 klientů**, z toho bylo **1 702 úspěšných absolventů**. Co do počtu převažovaly interně realizované Job Cluby nad externě nakupovanými.

Veřejně prospěšné práce (VPP)

Veřejně prospěšné práce jako časově omezené pracovní příležitosti slouží zejména k aktivaci a získání či zachování pracovních návyků u té skupiny uchazečů o zaměstnání, kde z důvodu příslušnosti k rizikové skupině (nízká kvalifikace, uchazeči starší 55 let, dlouhodobě nezaměstnaní, atd. - kritéria se mohou regionálně mírně odlišovat) je vysoké riziko vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti a ztráty kompetencí rozhodných k získání a udržení zaměstnání. Jedná se o práce spočívající v údržbě veřejného prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo obdobných činnostech ve prospěch obcí, státních a obecně prospěšných institucí.

V 1. pololetí 2015 bylo vytvořeno celkem **20 880 míst na VPP** (z toho 20 597 v rámci ESF, vč. VPP spolufinancovaných v rámci regionálních individuálních programů (RIP)), a na nich **umístěno 20 464 uchazečů o zaměstnání**, což je o cca 3,5 tis. více, než ve stejném období minulého roku.

V 1. pololetí 2015 bylo vynaloženo na VPP ze SR a ESF celkem 977 476 tis. Kč (z toho 842 102 tis. Kč v rámci prostředků ESF), tj. o 138 288 tis. Kč více než v 1. pololetí 2014. Výdaje na vytvoření VPP vzrostly díky nárůstu finančních prostředků z ESF (meziroční nárůst o 190,8 tis., tj. o 29,3 %). **Podíl výdajů** na realizaci VPP (**24,3 %** celkových výdajů ÚP ČR) se ovšem meziročně snížil (v 1. pololetí 2014 představoval 30,8 %).

Realizace aktivní politiky zaměstnanosti reagovala v 1. pololetí 2015 na aktuální problémy trhu práce a soustředila se na podporu nejvíce ohrožených skupin – zejména starších osob a absolventů. Z důvodu nutnosti zvýšit zájem zaměstnavatelů o tyto skupiny osob vedoucí k eliminaci jejich znevýhodnění na trhu práce pokračoval Úřad práce České republiky v poskytování zvýšených příspěvků.

Tento nástroj APZ byl nejvíce využíván v Ústeckém (18,1 % prostředků ÚP ČR čerpaných ze SR na VPP) a v Moravskoslezském kraji (16,2 %).

Společensky účelná pracovní místa (SÚPM)

Společensky účelnými pracovními místy jsou pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s ÚP ČR a obsazuje je uchazeči o zaměstnání. K SÚPM patří též pracovní místo zřízené uchazečem o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti (SVČ).

Tato pracovní místa mají umožnit trvalé nebo dlouhodobější zaměstnání uchazečům o zaměstnání, kterým nelze v současné době zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

V 1. pololetí 2015 ÚP ČR přispěl na zřízení nebo vyhrazení **26 715 pracovních míst** (z toho 24 939 v rámci prostředků ESF) a **na tato místa umístil 25 428 uchazečů o zaměstnání** (zahrnuje osoby zařazené na tento nástroj v rámci všech typů financování, vč. ESF RIP). V meziročním porovnání, které nezahrnuje SÚPM realizované v rámci projektů ESF RIP⁸, došlo k nárůstu umístěných uchazečů o zaměstnání o 8 677. Na tento nástroj bylo vyčerpáno celkem **1 377 749 tis. Kč** (z toho 1 170 424 tis. Kč v rámci ESF (bez RIPů, které se po jednotlivých nástrojích nesledují⁹)), meziročně o 537 075 tis. Kč, tj. o 63,9 % více. Uvedený nárůst je způsoben stejnými vlivy jako v případě nástroje VPP vyšším důrazem na realizaci nástrojů vytvářející nová pracovní místa, včetně navýšení poskytovaných příspěvků pro nejvíce ohrožené skupiny osob.

Podíl výdajů na realizaci SÚPM z celkových výdajů ÚP ČR na APZ (**34,2 %**) byl vyšší než v 1. pololetí 2014 (30,9 %). Vzhledem k tomu, že adekvátně v meziročním srovnání vzrostl počet vytvořených míst i počet podpořených míst v rámci SÚPM, je ve struktuře nástrojů APZ zřetelně patrná zvýšená poptávka po pracovní síle a vytváření pracovních míst, na která jsou zaměstnavatelé ochotni umístit i znevýhodněné uchazeče o zaměstnání. Projevilo se tak výrazné oživení na trhu práce, kdy v porovnání obou nástrojů VPP a SÚPM dochází k vyššímu zastoupení SÚPM, tedy toho nástroje, který je primárně určen k umístění uchazečů o zaměstnání v podnikatelské sféře, kde je vytváření pracovních míst, byť dotovaných, daleko více závislé na stavu trhu práce, nežli v nepodnikatelské sféře, kam zpravidla směřuje nástroj VPP.

⁸ Jednotlivé nástroje APZ financované v rámci RIP se sledují až od 1. 1. 2015.

⁹ Výdaje na regionální individuální projekty (RIPy) se podle jednotlivých nástrojů APZ nesledují. Meziročně nejvíce vzrostl objem finančních prostředků u RIPů „Odborná praxe pro mladé do 30 let“. V rámci těchto projektů se realizují SÚPM vyhrazená, rekvalifikace, poradenství a mentor, přičemž nejvíce využívanou aktivitou jsou SÚPM vyhrazená (přibližně 85 %).

Z regionálního pohledu byl nejvyšší podíl vyčerpaných finančních prostředků na SÚPM v Moravskoslezském (15,8 %) a Ústeckém (14,8 %) kraji z objemu prostředků vyčerpaných ÚP ČR ze státního rozpočtu na tento nástroj APZ, viz příloha č. 17.

Chráněná pracovní místa (CHPM)

V 1. pololetí 2015 bylo finančně podpořeno zřízení celkem **348 nových pracovních míst**, na která bylo **umístěno** od počátku roku **642 osob se zdravotním postižením** (OZP). V těchto počtech jsou zahrnuta i místa pro OZP, které se rozhodnou vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Na zřízení CHPM bylo vynaloženo 22 318 tis. Kč, což je o 5 705 tis. Kč méně než v 1. pololetí 2014.

Na **částečnou úhradu provozních nákladů CHPM** (na nichž bylo zaměstnáno 101 OZP) byly vynaloženy finanční prostředky ve výši 2 147 tis., což je o 374 tis. Kč méně než v 1. pololetí 2014.

Celková částka na zřízení CHPM a na provoz CHPM činila **24 465 tis. Kč**, což bylo o 6 079 tis. Kč méně než v 1. pololetí 2014. Jejich **podíl** z celkových výdajů ÚP ČR na APZ **se** meziročně **snížil** ze 1,1 % na **0,6 %**.

Další formou podpory osob se zdravotním postižením (OZP) je **pracovní rehabilitace**, která je uskutečňována na základě individuálního plánu pracovní rehabilitace. Individuální plán pracovní rehabilitace obsahuje mimo jiné i jednotlivé formy pracovní rehabilitace a je ve své podstatě harmonogramem naplňování dohodnutého postupu vedoucího k pracovnímu uplatnění OZP. Nejčastěji zabezpečovanou formou pracovní rehabilitace byla příprava k práci. **Rozsah** tohoto způsobu **podpory** osob se zdravotním postižením **představoval v 1. pololetí 2015** objem **1 847 tis. Kč**, tj. o 441 tis. Kč více než ve stejném období předchozího roku.

V 1. pololetí 2015 bylo dále **vymezeno 18 713 CHPM**. Vymezování CHPM bylo v 1. pololetí 2015 realizováno v souvislosti s vazbou chráněných pracovních míst na poskytování příspěvku podle § 78 zákona o zaměstnanosti. Příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti lze totiž poskytnout pouze na osoby se zdravotním postižením pracující na chráněných pracovních místech.

Méně využívané nástroje APZ

Méně využívanými nástroji aktivní politiky zaměstnanosti jsou **příspěvek na zapracování, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program a překlenovací příspěvek.**

- **Příspěvek na zapracování** může ÚP ČR poskytnout zaměstnavateli, který přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému ÚP ČR věnuje zvýšenou péči. Příspěvek lze poskytovat maximálně po dobu 3 měsíců a může činit nejvýše polovinu minimální mzdy na jednu fyzickou osobu, která zapracovává přijatého uchazeče o zaměstnání. V 1. pololetí 2015 bylo vyplaceno **11 tis. Kč** a podpořena **1 osoba**.
- **Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program** slouží k podpoře zaměstnavatelů, kteří z důvodu přechodu na nový podnikatelský program nemohou zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby. V 1. pololetí 2015 na tento druh podpory **nebyly zaměstnavateli čerpány žádné finanční prostředky**.
- **Překlenovací příspěvek** může ÚP ČR poskytnout osobě samostatně výdělečně činné, jíž byl ÚP ČR poskytnut příspěvek na zřízení SÚPM za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti (SVČ). Poskytování tohoto příspěvku určeného ke krytí provozních nákladů začínajících OSVČ bylo obnoveno s platností od 1. ledna 2011. Příspěvek je poskytován jednorázově na dobu max. 5 měsíců ve výši 0,25 násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího roku. V 1. pololetí 2015 bylo na tento příspěvek **vynaloženo 2 360 tis. Kč** a podpořeno bylo **144 osob**.
- **Aktivizační pracovní příležitost**, na základě podnětu ÚP ČR a s ohledem na preferenci nástroje VPP zabezpečujícího kvalitnější pracovní uplatnění podpořených osob, nebylo v roce 2015 pokračováno ve vstupu nových osob do tohoto opatření, nebyla proto nově podpořená žádná osoba a pouze dobíhala realizace dohod uzavřených v průběhu roku 2014.

Regionální individuální projekty zaměřené na dlouhodobě evidované uchazeče o zaměstnání v rámci OP LZZ

V 1. polovině roku 2015 bylo krajskými pobočkami Úřadu práce ČR realizováno 12 regionálních individuálních projektů (dále jen „RIP“) zaměřených na dlouhodobě evidované uchazeče o zaměstnání. Celkem bylo do projektů zapojeno **více než 5 100 osob**. Hlavním cílem všech projektů bylo začlenit uchazeče o zaměstnání na trh práce.

tab.č.24

Název projektu (dlouhodobě evidovaní UoZ)	Individuální poradenství	Skupinové poradenství	Bilanční diagnostika	Pracovní dignostika	Dotované zaměstnání	Nedotované zaměstnání
Po roce do práce v Jihomoravském kraji II	56	17	7	0	12	12
Sociálně vyloučené lokality Ústeckého kraje	1 227	140	173	0	215	65
Znovu do práce II ve Zlínském kraji	50	97	0	48	0	14
Alternativní práce v Plzeňském kraji	155	71	0	48	48	34
Rychlý návrat na pracovní trh	15	0	0	0	45	0
Zkušenosti pro Prahu	0	0	13	8	59	0
Dobrá práce v Jihočeském kraji II	285	188	0	0	47	67
Zpět do práce v Olomouckém kraji	44	15	0	0	7	41
Nový začátek v Karlovarském kraji	0	48	0	0	22	0
Příležitost dělá(t) zaměstnance	77	88	0	55	89	7
10 pro život	95	5	0	5	6	4
Cesta přes bariéry	62	25	22	0	4	0
Celkem	2 066	694	215	164	554	244

V rámci těchto projektů absolvovali uchazeči o zaměstnání také 45 zvolených a 2 842 „běžných“ rekvalifikací.

RIP „Sociálně vyloučené lokality Ústeckého kraje“

Doba realizace: 1. 12. 2012 až 31. 10. 2015

Rozpočet: 104 000 000,- Kč

Popis projektu:

Projekt „Sociálně vyloučené lokality Ústeckého kraje“ vznikl jako reakce na situaci v Ústeckém kraji, ve kterém se nachází celkem 63 sociálně vyloučených lokalit (mapa sociálního vyloučení sestavená společností GAC spol. s r.o. pro MPSV ČR), v nichž žije přes 20 tis. obyvatel, z nichž je větší část romského původu. Dle provedené analýzy, je ve vymezených lokalitách vysoké množství nezaměstnaných osob. Předmětem zájmu projektu nejsou primárně Romové, ale obecně všichni obyvatelé daných lokalit postižení sociálním vyloučením a stigmatizací. Projekt přistupuje k řešení problému zaměstnanosti jakožto problému sociálně ekonomického, nikoli etnického, zejména s ohledem na nemožnost ze statistik určit,

kdo je a není Rom. Kultura a životní styl Romů nicméně jsou při realizaci projektu zohledněny ve způsobu provádění aktivit projektu - mluvíme zde o tzv. kulturně citlivém poskytování služeb. Projekt rovněž vychází z evaluace výstupů regionálního individuálního projektu "Podpora zaměstnanosti v sociálně vyloučených lokalitách Mostecka" (realizace 2009 - 2012 v okrese Most).

Na tomto projektu spolupracuje Úřad práce ČR s Pracovní skupinou pro sociální lokality Ústeckého kraje a Agenturou pro sociální začleňování. Společně s těmito organizacemi došlo ke zpracování analýzy a vybrání míst, které jsou prostřednictvím projektu podpořeny.

Hlavním cílem projektu je pomoci lidem ze sociálně vyloučených lokalit. Ti mnohdy čelí kumulaci hendikepů tvořených zpravidla stavem vlastní zadluženosti, která brání přijmout legální zaměstnání z obavy před exekucí, nedostatečnou kvalifikací, často nepřesahující stupeň základního vzdělání, nepřipravenost na formální pravidla trhu práce a stavem hmotné nouze, při němž třeba i náklady na dojíždění jsou výraznou bariérou pro získání zaměstnání. Projekt je svými aktivitami navržen tak, aby poskytl lidem z cílové skupiny pomoc při překonávání těchto obtíží a to formou individuálního a skupinového poradenství, motivací a aktivizací, rekvalifikací, pracovní asistencí včetně doprovodů na pracovní pohovory a zprostředkování podporovaného zaměstnání s využitím pracovní asistence ještě po dobu několika prvních týdnů na novém pracovišti účastníků.

Podpořeno bude v rámci projektu přes **1 200 uchazečů o zaměstnání**, z nichž minimálně 424 osob bude umístěno na trh práce.

RIP „Znovu do práce II ve Zlínském kraji“

Doba realizace: 1. 4. 2012 – 30. 3. 2015

Rozpočet: 31 358 600,- Kč

Popis projektu:

Projekt Znovu do práce II ve Zlínském kraji byl zaměřen na pomoc uchazečům o zaměstnání, kteří jsou evidováni na kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR ve Zlínském kraji déle než 5 měsíců. Po celou dobu realizace projektu bylo pro účastníky zabezpečeno odborné poradenství v oblasti rozvoje klíčových kompetencí (dovedností), finanční gramotnosti, řešení pracovních-právních vztahů a pomoci při uplatnění se na trhu práce.

Cíle projektu:

Cílem projektu bylo motivovat, proškolit, poskytnout poradenství a vzdělávací aktivity, které umožní návrat na trh práce. Dle individuálních potřeb nabídnout možnost doplnění či obnovení znalostí a dovedností. Základním předpokladem a cílem (smyslem) projektu bylo poskytovat stanovené aktivity, pomoc a podporu účastníkům za účelem získání a udržení vhodného zaměstnání. Do projektu bylo **zapojeno více než 500 osob.**

RIP „Alternativní práce v Plzeňském kraji“

Doba realizace: 01. 09. 2013 - 31. 10. 2015

Rozpočet: 18 602 385,- Kč

Popis projektu:

Projekt nabízí komplexní soubor aktivit a nástrojů, jejichž uplatněním vůči cílové skupině projektu hodlají pracoviště ÚP ČR v Plzeňském kraji účinně snižovat míru nezaměstnanosti a zpružnit trh práce a především aktivizovat cílovou skupinu. V projektu si klienti doplní a rozšíří znalosti a dovednosti potřebné pro získání a udržení práce, a to formou Neprofesního školení zahrnujícího mj. i kurz finanční gramotnosti a prohloubení IT dovedností. Projekt umožnil individuální přístup ke klientům a díky tomu je možné lépe komplexně posoudit kompetence uchazeče o zaměstnání (kvalifikace, dovednosti, motivace). Pro individuální práci s klientem je využíváno různých poradenských aktivit. Jedním z cílů bude komunikace se zaměstnavatelským sektorem a individuální pomoc při získávání práce pro klienty projektu. Aktivity jsou klientům poskytovány ve 3 turnusech po dobu cca 18 měsíců. Zapojeno bude **200 - 220 osob.**

Cíle projektu:

Cílem projektu je dodat kombinací různých nástrojů a aktivit klientům projektu znalosti, dovednosti a motivaci, aby byli schopni se v co nejkratším čase zapojit do pracovního procesu a získanou práci si udržet. Intenzivní prací s cílovou skupinou bude projekt omezovat dlouhodobou nezaměstnanost a s tím spojené nežádoucí efekty jako je rezignace, ztráta pracovních návyků, zhoršení ekonomické a sociální situace klienta, či jeho zdravotnímu stavu díky stresu ze ztráty zaměstnání apod.

RIP „Rychlý návrat na pracovní trh“

Doba realizace: 1. 6. 2012 - 31. 5. 2015

Rozpočet: 24 121 560,- Kč

Popis projektu:

Projekt cíleně reagoval na aktuálně zjištěné potřeby na trhu práce. Všech **250 uchazečů** absolvovalo v průběhu 3 let pracovní diagnostiku, motivační a profesní kurzy, tj. aktivity, které zvýší jejich motivaci a profesní schopnosti přijmout práci v oblasti IT, obchodu, služeb a finančnictví (16 skupin po 16 klientech po dobu dva a půl měsíce, 7 výukových hodin denně). Součástí projektu bylo individuální poradenství v oblasti směru profesní dráhy a odborná asistence při hledání zaměstnání. Projekt také využíval i dalšího nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, a sice společensky účelných pracovních míst.

RIP „Zkušenosti pro Prahu“

Doba realizace: 1. 9. 2012 - 30. 8. 2015

Rozpočet: 27 485 236,- Kč

Popis projektu:

Smyslem projektu "Zkušenosti pro Prahu" bylo prostřednictvím cílených aktivit projektu a individuálního přístupu ke klientům projektu přispět ke zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti klientů projektu. Projekt "Zkušenosti pro Prahu" navazoval na již realizované projekty "Znovu do zaměstnání" a "Zpět do práce". 15 klíčových aktivit, z nichž některé byly časované a další pak probíhaly po celou dobu realizace projektu, tvořilo náplň projektu. Jádro projektu tkvělo v motivaci, zdokonalení počítačových a profesních znalostí s cílem zajištění pracovního uplatnění pro jeho účastníky.

Cíle projektu:

Hlavní cíle projektu "Zkušenosti pro Prahu" byly zaměřeny na zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti zvolené cílové skupiny prostřednictvím cílených vzdělávacích aktivit, včetně „na míru šitých“ profesních rekvalifikací a poradenství. V souladu se zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti bylo pro účastníky projektu vytvořeno až 50 nových pracovních podpořených formou příspěvků na úhradu mzdových nákladů, a to po dobu 12 měsíců. Celkem prošlo více jak **200 osob**.

RIP „Dobrá práce v Jihočeském kraji II“

Doba realizace: 2. 9. 2013 - 31. 8. 2015

Rozpočet: 47 000 602,- Kč

Popis projektu:

Tento projekt řešil rozvoj osob cílové skupiny, díky kterému je možné brzy začlenit osoby na trh práce. Cílová skupina byla složena z uchazečů o zaměstnání s evidencí 5 měsíců+ nad 45 let věku, případným zájemců o zaměstnání v evidenci KoP (s evidencí 5 měsíců + nad 45 let). Zvýšená pozornost byla věnována zapojení osob ve věku nad 55 let a osobám s lehčími typy zdravotních omezení (též s evidencí nad 5 měsíců). V průběhu realizace bylo do projektu zapojeno **více než 1 000 osob**. Široké spektrum rekvalifikací zvýšilo účastníkům šanci na dobrou práci a mohli tak uspokojit poptávku zaměstnavatelů.

Cíle projektu:

Ověření účinnosti a efektivnosti v projektu navržených způsobů řešení dlouhodobé nezaměstnanosti jednotlivců z cílové skupiny. Využit pracovní potenciál cílové skupiny a ten podpořit a zvýšit za použití stávajících a také inovovaných nástrojů, které vycházejí ze základních nástrojů APZ a zcela nových postupů. Využit nástrojů doprovodného programu pro motivaci účastníků a pro jejich účelovou podporu na vyhrazených místech u zaměstnavatelů. Rozvojem klíčových kompetencí i měkkých dovedností osob z cílové skupiny přispět k uspokojování poptávky na trhu práce po zaměstnancích.

RIP „Zpět do práce v Olomouckém kraji“

Doba realizace: 1. 2. 2013 - 31. 7. 2015

Rozpočet: 21 694 346,- Kč

Popis projektu

Základním principem byl individuální přístup ke každému účastníkovi projektu. Tento princip se prolínal všemi aktivitami projektu, zásadní byla zejména podpora účastníků při hledání zaměstnání a jejich umístění na vytvářená pracovní místa. Projekt vycházel z principu komplexnosti nabízených služeb, tj. zahrnoval motivační, vzdělávací a poradenské aktivity, které zvyšují šance každého účastníka uplatnit se na trhu práce.

Cíle projektu

Projekt si kladl za cíl aktivizovat osoby z cílové skupiny a umožnit jim rychle se vrátit na trh práce prostřednictvím těchto aktivit: poradenské činnosti a poradenské programy, rekvalifikace, zajištění odborné praxe v rámci rekvalifikací, podpora uplatnění na trhu práce prostřednictvím vytváření nových pracovních míst, zprostředkování zaměstnání a doprovodné aktivity. Do projektu bylo **zapojeno více jak 150 osob.**

RIP „Nový začátek v Karlovarském kraji“

Doba realizace: 1. 6. 2012 - 31. 5. 2015

Rozpočet: 30 726 500,- Kč

Popis projektu

Záměrem projektu bylo pomoci cílové skupině projektu začlenit se zpět na trh práce, a to kombinací poradensko-vzdělávacích aktivit a následně zajistit pracovní příležitosti v rámci veřejně prospěšných prací, společensky účelných pracovních míst vyhrazených, eventuálně pomoc při zahájení podnikatelské činnosti.

Cíle projektu

Hlavním cílem projektu bylo umožnit osobám z cílové skupiny projektu začlenit se zpět na trh práce. Pro dosažení tohoto cíle byly využity různé aktivity – pracovní diagnostika, individuální poradenství, motivační kurzy, rekvalifikační kurzy. **V projektu bylo podpořeno více než 260 osob.**

RIP „Příležitost dělá(t) zaměstnance“

Doba realizace: 1. 5. 2013 - 30. 11. 2015

Rozpočet: 27 234 900,- Kč

Popis projektu

Projekt svou náplní přímo podporuje činnosti zaměřené na pomoc se zařazením do pracovního poměru osob, které žijí ve vyloučených lokalitách. Ve vymezených problémových obytných zónách Moravskoslezského kraje žije vysoký počet obyvatel produktivního věku, kteří vykazují charakteristiky sociálního vyloučení nebo jsou sociálním vyloučením bezprostředně ohroženi. Prostředí, ve kterém tyto osoby žijí, pro ně představují jak vnější, tak vnitřní bariéry na cestě jejich dalšího rozvoje a integrace do pracovního procesu. **Do projektu vstoupí 250 osob.**

Cíle projektu

Hlavním cílem projektu je vytipovat vhodné uchazeče splňující podmínky cílové skupiny, podpořit je v dalším rozvoji prostřednictvím individuálního přístupu, motivačních aktivit, poradenství, profesního vzdělávání, terénní asistence a integrovat je do pracovního procesu.

RIP „10 pro život“

Doba realizace: 1. 10. 2012 - 31. 10. 2015

Rozpočet: 11 610 450,- Kč

Popis projektu

Projekt má podpořit uchazeče o zaměstnání (kteří jsou vedeni v evidenci úřadu práce Moravskoslezského kraje a splňují podmínky uvedené cílové skupiny) a zlepšit tak jejich šance uplatnit se na trhu práce. Projekt má komplexní charakter, nabízí účastníkům celou škálu aktivit - od motivačních, školicích a poradenských, až po zprostředkování zaměstnání a podpoře pracovních míst. Základním principem tohoto projektu je snaha o zvyšování teoretických i praktických dovedností jednotlivce a motivace zaměstnavatelů přijímat do pracovního poměru i osoby obtížně umístitelné se zdravotním omezením.

Cíle projektu

Cílem projektu je zvýšit šance nezaměstnaných osob ze skupiny zdravotně handicapovaných občanů na nástup do pracovního poměru a efektivněji využít jejich pracovního potenciálu, a to prostřednictvím široké nabídky služeb. Projekt nabízí komplexní a provázanou škálu aktivit - včasný kontakt a individuální podporu, diagnostiku využitelných pracovních kompetencí, monitoring trhu práce, vyhledávání vhodných pracovních pozic, rekvalifikace šité těmto pracovním pozicím na míru, zprostředkování zaměstnání a podporu pracovních míst. **Do projektu bude zapojeno 203 osob.**

RIP „Cesta přes bariéry“

Doba realizace: 1. 1. 2013 - 31. 10. 2015

Rozpočet: 12 432 820,- Kč

Popis projektu

Předpokladem je, že do projektu vstoupí **330 osob** (za celý průběh programu). U 250 osob bude provedena bilanční diagnostika. Část klientů po absolvování

projektu získá dotované pracovní místo a část klientů zůstane v evidenci nezaměstnaných. Práce s těmito klienty bude ovšem efektivnější a úspěšnější, protože odborní pracovníci referátu zprostředkování budou mít k dispozici výstupy projektu ve formě odborně zpracovaného individuálního plánu osobního rozvoje, který bude zpracován odborným poradcem-psychologem. Další pomoc klientům, pak bude ze strany úřadu práce poskytována formou klasických nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, jako je rekvalifikace nebo umístění na dotovaná pracovní místa.

Cíle projektu

Cílem projektu „Cesta přes bariéry“ je zvýšení motivace a zvýšení šance získat zaměstnání u dlouhodobě evidovaných uchazečů, kteří vstoupí do projektu, a to tak, že bude uplatňován individuální přístup a poskytováno poradenství, které definuje vzdělávací potřeby na základě bilanční diagnostiky.

RIP „Po roce do práce v Jihomoravském kraji“

Doba realizace: 1. 8. 2012 – 31. 7. 2015

Rozpočet: 25 293 290,- Kč

Popis projektu

V rámci projektu bylo podpořeno celkem **550 klientů** cílové skupiny. Klientovi projektu bylo poskytnuto poradenství za účelem zlepšení sebepoznání, sebejistoty, asertivity, zvýšení sebevědomí a soběstačnosti, zvýšení jeho motivace k rekvalifikaci a při získávání pracovních příležitostí. Projekt obsahoval motivační, poradenské a vzdělávací aktivity, které vedly ke zvýšení celkové vzdělanosti cílové skupiny. Pracovní a odborné zkušenosti, získané v rámci praxe a školení, posílily šance umístění klienta na vhodném pracovním místě. Základním pilířem projektu bylo sestavení vhodného rozvojového a výukového plánu aktivit každého klienta.

Cíle projektu

Globálním cílem projektu bylo zvýšení zaměstnatelnosti a integrace osob evidovaných na úřadech práce v Jihomoravském kraji a splňujících podmínku dlouhodobé evidence na trh práce prostřednictvím realizace komplexního programu, tj. pomocí poradenských, motivačních, diagnostických a vzdělávacích aktivit. Komplexní pojetí aktivit projektu sloužilo k maximálnímu posouzení potenciálu klienta a vede k efektivní volbě jeho dalšího uplatnění. Individuální přístup umožní nejvyšší efektivitu pro úspěšné absolvování projektu klientem a posílí jeho šance na umístění na vhodném pracovním místě.

Regionální individuální projekty zaměřené na dlouhodobě evidované uchazeče o zaměstnání v rámci OPZ

Návrat do práce v Jihomoravském kraji

Projekt realizován s dodavatelem.

Realizace projektu: 1. 1. 2017 – 31. 12. 2019

Cílová skupina: osoby v evidenci na ÚP ČR nepřetržitě déle než 12 měsíců (500 osob)

Rozpočet projektu: 22 905 791,- Kč

Klíčové aktivity: vstupní blok, plán rozvoje klienta, individuální poradenství, motivační program, program finanční gramotnosti, bilanční a pracovní diagnostika, zprostředkování zaměstnání, doprovodná opatření

Práce a život v Jihočeském kraji

Projekt realizován s dodavatelem.

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 30. 11. 2019

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání v evidenci 12 měsíců a více a s evidencí 5 a více měsíců s kumulací znevýhodnění (800 osob)

Rozpočet projektu: 44 800 776,- Kč

Klíčové aktivity: publicita, propagace, příprava cílové skupiny, poradenský program, rekvalifikace, individuální poradenství, umísťování na pracovní místa, podpora zahájení podnikání, doprovodná opatření

Kudy kam v Královéhradeckém kraji

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 30. 11. 2019

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání, kteří potřebují zvláštní pomoc; těmito osobami se rozumí zejména osoby, které se přechodně ocitly v mimořádně obtížných poměrech nebo které v nich žijí, po ukončení výkonu trestu odnětí svobody nebo po propuštění z výkonu ochranného opatření a osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí (150 osob)

Rozpočet projektu: 42 000 000,- Kč

Klíčové aktivity: výběry účastníků projektu, motivačně-poradenský program, zprostředkování zaměstnání, poradenství a asistenční služby, doprovodná opatření

Zpět do práce V Libereckém kraji

Projekt realizován s dodavatelem.

Realizace projektu: 1. 1. 2016 – 31. 12. 2019

Cílová skupina: dlouhodobě nezaměstnané osoby, které jsou v evidenci ÚP déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech jako UoZ, bez ohledu na věk či vzdělání (500 osob)

Rozpočet projektu: 24 612 925,- Kč

Klíčové aktivity: motivační aktivity, individuální a skupinové poradenství, odborná školení a finanční gramotnost, měkké dovednosti, diagnostika bilanční nebo pracovní, rekvalifikace, řízená praxe, zprostředkování zaměstnání

Prostupné zaměstnávání v Olomouckém kraji

Realizace projektu: 1. 12. 2015 - 31. 12. 2018

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání, kteří jsou evidováni na ÚP ČR déle než 12 měsíců nebo UoZ, jejichž evidence na ÚP ČR je za období posledních 3 let delší než 12 měsíců (souhrnně) a současně vykazují znaky sociálního vyloučení (150 osob)

Rozpočet projektu: 50 895 388,- Kč

Klíčové aktivity: výběr účastníků a vstupní modul, individuální poradenství, rekvalifikace, práce na zkoušku, VPP, SÚPM, doprovodná opatření

Příležitost dělá zaměstnance

Realizace projektu: 1. 12. 2015 - 31. 05. 2019

Cílová skupina: uchazeči/zájemci o zaměstnání, kteří jsou sociálně znevýhodnění či soc. vyloučení (710 osob)

Rozpočet projektu: 81 200 000,- Kč

Klíčové aktivity: individuální a skupinové poradenství, motivační kurzy, Job cluby, rekvalifikační kurz, PC kurzy – počítačové „koutky“, pracovní diagnostika, supervize soc. pracovníků, zprostředkování zaměstnání, pracovní asistence

Směr – práce ve Středočeském kraji 2

Realizace projektu: 1. 1. 2016 – 31. 12. 2018

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání vedení v evidenci ÚP nepřetržitě déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech (560 osob)

Rozpočet projektu: 39 841 581,- Kč

Klíčové aktivity: úvodní modul (informační blok, právní minimum a udržitelný rozvoj, finanční gramotnost, Individuální plán), individuální podpora a poradenství, dotované zaměstnání, přímá podpora

Společně to dokážeme v Ústeckém kraji

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 30. 11. 2018

Cílová skupina: cílovou skupinou jsou uchazeči o zaměstnání, kteří splňují alespoň dva z uvedených požadavků - evidence na ÚP ČR delší než 12 měsíců (popř. dlouhodobá ev.), nízká úroveň vzdělání nebo pobírání dávek hmotné nouze (1 300 osob)

Rozpočet projektu: 128 400 000,- Kč

Klíčové aktivity: zprostředkování zaměstnání, poradenské a informační činnosti a programy, bilanční a pracovní diagnostika, rekvalifikace, rozvoj základních kompetencí za účelem snazšího uplatnění na trhu práce, podpora aktivit k získání pracovních návyků, doprovodná opatření umožňující začlenění na trh, motivační aktivity

Nová šance na Vysočině

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 30. 11. 2018

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání, kteří splňují alespoň dva z uvedených požadavků - evidence na ÚP ČR delší než 12 měsíců (popř.

dlouhodobá ev.), nízká úroveň vzdělání nebo pobírání dávek hmotné nouze (250 osob)

Rozpočet projektu: 25 987 343,- Kč

Klíčové aktivity: zprostředkování zaměstnání, poradenské a informační činnosti a programy, bilanční a pracovní diagnostika, rekvalifikace, rozvoj základních kompetencí za účelem snazšího uplatnění na trhu práce, podpora aktivit k získání pracovních návyků, doprovodná opatření umožňující začlenění na trh, motivační aktivity

Nová šance ve Zlínském kraji

Realizace projektu: 1. 11. 2015 – 31. 10. 2019

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání v evidenci déle než 5 měsíců (osoby, spadající do některé z ohrožených skupin na trhu práce), s důrazem na osoby s dobou evidence u ÚP ČR nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech (400 osob)

Rozpočet projektu: 63 505 328,- Kč

Klíčové aktivity: vstupní část, banka cíleného individuálního poradenství, bilanční diagnostika, rekvalifikace (klasické i zvolené), odborná jazyková výuka, práce na zkoušku, SÚPM

Informace o dalších opatřeních APZ realizovaných na úrovni MPSV i na ÚP ČR (systém investičních pobídek, projekty zaměstnanosti podporované Evropským sociálním fondem) jsou uvedeny samostatně v následujících kapitolách 4. a 5.

4. Systém investičních pobídek

Investiční pobídky zaměstnavatelům ve zpracovatelském průmyslu v gesci Generálního ředitelství Úřadu práce ČR (dále jen „GŘ ÚP ČR“) jsou poskytovány na základě zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů, a na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. GŘ ÚP ČR má v gesci dvě formy investičních pobídek,

tj. poskytuje hmotnou podporu **na vytváření nových pracovních míst** a hmotnou podporu **rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců**.

V 1. pololetí 2015 poskytlo GŘ ÚP ČR hmotnou podporu v rámci investičních pobídek dvěma zaměstnavatelům ve zpracovatelském průmyslu v celkové hodnotě 6 800 tis. Kč.

Na základě doplatku Dohod o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek byla podpořena již vytvořená **nová pracovní místa pro 34 zaměstnanců**.

Z hlediska regionálního rozložení této hmotné podpory v rámci investičních pobídek byl nejvíce podpořen **Ústecký kraj** (91,2 %) a v menší míře **Moravskoslezský kraj** (8,8 %).

Podrobnější údaje k této části jsou obsahem přílohy č. 18 a 19.

5. Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu

Významným zdrojem finančních prostředků na aktivity služeb zaměstnanosti je Evropský sociální fond (ESF). Prostředky ESF jsou v 1. pololetí 2015 čerpány na základě **Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) programovacího období 2007 – 2013**. Jeho globálním cílem je „Zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU“. V souladu s tímto cílem a s návrhy a strategiemi obsaženými v Národním strategickém referenčním rámci 2007 - 2013 (a dalších dokumentech) jsou koncipovány prioritní osy OP LZZ.

Oblasti zaměstnanosti se týkají především tyto prioritní osy a oblasti podpory uvedené v tabulce č. 25.

Další oblasti podpory 3.1 a 3.2 jsou zaměřeny především na oblast sociálních služeb, 3.4 na rovné příležitosti a sladování rodinného a pracovního života¹⁰,

¹⁰ **Oblast podpory 3.1 - Podpora sociální integrace a sociálních služeb** je zaměřena na cílové skupiny v ohrožení sociálním vyloučením či přímo sociálně vyloučené; jedním z nástrojů pro prevenci nebo boj proti sociálnímu vyloučení je zvyšování kompetencí příslušníků cílových skupin a zlepšování jejich situace na trhu práce. V této oblasti se realizují **projekty zaměřené na kvalitu a dostupnost sociálních služeb**, případně na vzdělávání jejich pracovníků, ale **také projekty zaměřené přímo na uplatnitelnost cílových skupin na trhu práce** nebo přímo na rozvoj sociálního podnikání.

Oblast podpory 3.2 - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit je zaměřena stejným směrem, jako oblast podpory 3.1 cílovou skupinou jsou přímo příslušníci romských lokalit.

Oblast podpory 3.4 - Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života - nejčastějšími aktivitami jsou příprava na SVČ, kvalifikační a rekvalifikační programy, motivační kurzy, kariérní poradenství a bilanční diagnostika, v oblasti sladování pracovního a rodinného života je to zejména zavádění flexibilních forem práce, podnikových služeb péče o děti, motivace a vzdělávání zaměstnavatelů v této oblasti.

prioritní osa PO 5, oblast podpory 5.1 na mezinárodní spolupráci v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti.

Tato část si neklade za cíl popsat všechny realizované projekty, její součástí jsou ty, které mají vazbu na prostředky vyčleněné na politiku zaměstnanosti (především individuální projekty realizované ÚP ČR, národní a systémové individuální projekty, grantové projekty vztahující se k aktivní politice zaměstnanosti a systémové projekty zaměřené na modernizaci služeb zaměstnanosti).

Prioritní osy a oblasti podpory OP LZZ

tab. č. 25

Prioritní osa	Oblast podpory	
PO 1	Adaptabilita	
	Oblast podpory 1.1	Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků
	Oblast podpory 1.2 (část)	Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků
PO 2	Aktivní politiky trhu práce	
	Oblast podpory 2.1	Posílení aktivních politik zaměstnanosti
	Oblast podpory 2.2	Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj
PO 3	Sociální integrace a rovné příležitosti	
	Oblast podpory 3.3	Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce

• Prioritní osa 1 OP LZZ – Adaptabilita

V rámci **oblasti podpory 1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků** probíhá závěrečná fáze realizace projektů z výzvy č. 94 zaměřené **převážně na odborné vzdělávání zaměstnanců a vytváření/rozvoj podnikových systémů vzdělávání**. Celkem bylo v této výzvě podpořeno 374 projektů ve výši 1,1 mld. Kč.

Závěrečná fáze realizace probíhá také u projektů výzvy „**EDUCA III**“, v rámci které bylo podpořeno celkem 81 projektů ve výši cca 191 mil. Kč, a výzvy „**EDUCA IV**“, v rámci které bylo podpořeno celkem 99 projektů ve výši 208 mil. Kč. Obě výzvy byly zaměřeny na podporu zvýšení kvalifikační úrovně, profesních dovedností a znalostí zaměstnanců a zaměstnavatelů, s cílem přispět ke zvýšení

konkurenceschopnosti podnikatelských subjektů ve vybraných ekonomických činnostech (CZ – NACE).

Realizace probíhá také u projektů výzvy zaměřené na **odborné vzdělávání lékařských a nelékařských zdravotnických pracovníků**. V realizaci je celkem 7 projektů, z toho 3 realizuje Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví a 4 Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů. Celková výše dotace poskytnutá na tyto projekty je 88,4 mil. Kč.

V 1. pololetí 2015 pokračovala realizace projektu „**Rozvoj kvalifikační úrovně a kompetencí pracovníků v cestovním ruchu**“ (zkráceně „Vzdělávání v cestovním ruchu!“), jehož příjemcem je Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism. Rozpočet tohoto projektu činí 133 969 tis. Kč. Posláním projektu je zvýšení zaměstnatelnosti pracovníků ve službách cestovního ruchu prostřednictvím rozšíření jejich znalostí a dovedností. Uvedeného cíle chce příjemce dosáhnout především realizací vzdělávacích aktivit cílených na jednotlivé podporované skupiny CZ - NACE. Vzhledem k rozdílným potřebám a úrovni odborných znalostí a kompetencí jsou vzdělávací aktivity připraveny specificky pro řadové zaměstnance, střední a vyšší management. Stěžejní součástí vzdělávacích aktivit je zaměření na zapojení odborníků z praxe, kteří mohou cílové skupině vedle odborných znalostí nabídnout i široké praktické zkušenosti. Pro zájemce z cílové skupiny, kterým prezenční forma nevyhovuje, jsou připraveny e-learningové moduly a e-knihovna obsahující odborné publikace. Na základě výsledků zpětné vazby a dílčích evaluací (evaluační návštěvy, zpětná vazba od zaměstnavatelů i vzdělávaných), které prokázaly, že cílová skupina projevuje stále vysoký zájem o pokračování realizace prezenční výuky kurzů zaměřených na oblast cestovního ruchu, reagoval příjemce žádostí o prodloužení projektu. Doba realizace projektu byla opětovně prodloužena z 31. 8. 2015 do 30. 11. 2015.

Od 17. 9. 2012 probíhá realizace projektu „**Vzdělávejte se pro stabilitu!**“. Projekt byl zaveden jakožto opatření politiky zaměstnanosti na podporu udržení zaměstnanosti v podnicích postižených negativním vývojem ekonomiky. Zaměstnavatel v době, kdy není schopen svým zaměstnancům přidělovat práci, pro tyto zaměstnance zajišťuje odborný rozvoj, a to jak externím vzdělávacím zařízením, tak interními lektory zaměstnavatele. Zaměstnavateli je v souladu s podmínkami veřejné podpory poskytován příspěvek na zajištění odborného rozvoje a na mzdové náklady, které vynaložil za dobu účasti zaměstnanců na odborném rozvoji. Vzhledem

k nízkému zájmu zaměstnavatelů o vstup do projektu došlo v průběhu trvání projektu již několikrát ke zjednodušení vstupních podmínek a ke snížení rozpočtu projektu na 150 mil. Kč. Od června 2014 je postačující podmínkou to, že zaměstnavatel není schopen svým zaměstnancům přidělovat práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby a zároveň prokáže meziroční propad tržeb o více než 10 % (možno posuzovat i za dotčenou provozovnu), toto procento bylo na základě doporučení evaluátora a na základě vlastního expertního vyhodnocení v průběhu realizace sníženo z 20 % na 10 %. Kromě změn v posuzování objemu tržeb došlo dále ke změnám ve výpočtu výpadku pracovní doby, v maximální výši příspěvku v době, kterou zaměstnanec stráví na odborném rozvoji a v definici „provozovny“. Změny v projektu VSPS! provedené v červnu 2014 se však na čerpání projektu pozitivně neodrazily. Z průzkumu provedeného na krajských pobočkách ÚP ČR vyplynulo, že se nepředpokládá ani v následujících měsících zvýšený zájem zaměstnavatelů o vstup do projektu. K 20. 11. 2014 tak bylo zastaveno přijímání žádostí o vstup do projektu ze strany zaměstnavatelů. Odborně administrativní pracovníci byli převedeni do projektu POVEZ, a to k 1. 2. 2015. Zároveň došlo od 1. 2. 2015 ke snížení rozpočtu projektu o 100 mil. Kč a převodu prostředků do projektu POVEZ. Projekt bude ukončen k 31. 8. 2015. Celkem bylo k 30. 6. 2015 v rámci projektu VSPS! vyčerpáno 47,7 mil. Kč a podpořeno 1 144 zaměstnanců.

Od prosince 2013 je realizován projekt „**Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců**“ (zkráceně **POVEZ**) s rozpočtem 1 000 mil. Kč, projekt bude prodloužen do 30. 11. 2015. Tento projekt navazuje na sérii projektů, jež jsou v ČR realizovány od roku 2009 s cílem podpořit odborný rozvoj zaměstnanců. Přímou navazuje na projekt "Vzdělávejte se pro růst", který se osvědčil jako jeden z nástrojů podpory dalšího vzdělávání v ČR a posilování konkurenceschopnosti pracovní síly na českém trhu práce. Projekt je zaměřen zejména na vzdělávání zaměstnanců těch zaměstnavatelů, případně na vzdělávání osob samostatně výdělečně činných, kteří i přes negativní vývoj ekonomiky mají na trhu stabilní pozici s možností přechodu k růstu. V prosinci 2014 došlo k revizi výzvy C3, což povede k rozvolnění vstupních podmínek projektu pro zaměstnavatele. Celkem bylo k 30. 6. 2015 v rámci tohoto projektu vyčerpáno 419,2 mil. Kč a podpořeno 35 841 zaměstnanců.

V 1. pololetí 2015 pokračovala realizace regionálních individuálních projektů už jen ve výzvě B1 „**Vzdělávejte se pro růst! – regiony II**“ určené pro Úřad práce ČR (v první výzvě č. 82 „Vzdělávejte se pro růst! – regiony“ byly již všechny projekty

ukončeny), v realizaci je všech 13 projektů. Vzhledem k velkému zájmu o vzdělávací aktivity, financované z těchto projektů, došlo v průběhu roku 2014 k opětovnému navýšení rozpočtů většiny projektů z výzvy B1. V srpnu 2014 došlo k navýšení rozpočtů u všech 13 projektů, v celkové částce o 198,2 mil. Kč a **prodloužení realizace projektů do 31. 10. 2015**. Alokace na všech 13 krajských pobočkách k 30. 6. 2015 činí dohromady 1,1 mld. Kč. Celkový objem finančních prostředků v rozpočtech projektů výzev 82 a B1 je nyní **1,6 mld. Kč**. Pro maximální využití rozpočtu projektu pro cílovou skupinu byla u **12 projektů** prodloužena doba realizace **do 30. 11. 2015**.

V rámci výzvy č. A5 z 30. 11. 2012 k předložení **národního individuálního projektu zaměřeného na vzdělávání zaměstnanců – osob se zdravotním postižením**, která je určena pro Fond dalšího vzdělávání, probíhá od 1. 1. 2013 realizace projektu **„Vzdělávání zaměstnanců se zdravotním postižením“**. Smyslem projektu je zlepšit postavení osob se zdravotním postižením (dále jen „OZP“) či osob se zdravotním znevýhodněním (dále jen „OZZ“) na trhu práce. Projekt je zaměřen na podporu vzdělávání zaměstnanců se zdravotním postižením a dále na motivaci zaměstnavatelů k aplikování společenské odpovědnosti vůči osobám se zdravotním postižením. V rámci projektu je realizováno poradenství, školení pro personalisty a management firem a audity vhodných pracovních pozic pro OZP/OZZ u zaměstnavatele. Rozpočet projektu byl po problémech ve výběrovém řízení snížen z původních cca 168 mil. Kč na cca 92 mil. Kč. Do 30. 6. 2015 byly předloženy žádosti o platbu ve výši cca 10 mil. Kč.

V rámci oblasti podpory **1.2 Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů restrukturalizovaných podniků** pokračovala v 1. pololetí 2015 realizace posledního z **regionálních individuálních projektů ÚP ČR** typu **RESTART** (jako jedno z opatření na potlačení dopadů krize). Hlavním cílem těchto projektů bylo podchycení zaměstnanců před tím, než s nimi zaměstnavatel rozváže pracovní poměr z organizačních důvodů. Podpora v rámci projektů má napomoci jejich dalšímu osobnímu a profesnímu rozvoji prostřednictvím širokého spektra poradenských a vzdělávacích aktivit. Získaný kvalifikační profil by měl přispět ke snadnějšímu nalezení nového pracovního uplatnění na trhu práce, případně zahájení samostatné výdělečné činnosti. V současné době je v realizaci pouze jeden projekt **„Restart na druhou“** realizovaný Krajskou pobočkou v Ústí nad Labem s rozpočtem

cca 49 mil. Kč. V rámci schválené podstatné změny dne 21. 5. 2015 byla realizace projektu prodloužena do 30. 11. 2015.

V oblasti podpory 1.2 dále dobíhala realizace **grantových projektů**, jejichž cílem je zajistit především vhodnou rekvalifikaci v době, kdy zaměstnancům běží výpovědní lhůta u stávajícího zaměstnavatele. Rekvalifikace by měla vycházet z požadavků trhu práce s cílem nalézt nové pracovní uplatnění u nového zaměstnavatele nebo zahájení samostatné výdělečné činnosti. Projekty jsou zaměřeny na rekvalifikaci, další profesní vzdělávání zaměstnanců, včetně aplikování moderních forem vzdělávání zaměstnanců, pracovně-profesní poradenství, poskytování mzdových příspěvků zaměstnavatelům, uplatňování pružných forem organizace práce a podporu zahájení podnikatelské činnosti přípravou nových podnikatelů. Objem finančních prostředků na 19 původně k realizaci schválených projektů činil 141 mil. Kč. Po předčasném ukončení 3 projektů bylo celkem úspěšně v letech 2010 až 2015 realizováno 16 projektů za 128 mil. Kč. V 1. pololetí 2015 probíhala realizace ještě u 4 projektů (z nichž jeden ukončil realizaci 31. 5. 2015).

- **Prioritní osa 2 OP LZZ – Aktivní politiky trhu práce**

V rámci oblasti podpory 2.1 **Posílení aktivních politik zaměstnanosti** byly v 1. pololetí 2015 realizovány **národní individuální projekty (NIP) - „Vzdělávejte se pro růst! - pracovní příležitosti“**, který zahrnuje nástroje **VPP** a **vyhrazená SÚPM**, a **„Vzdělávání a dovednosti pro trh práce“** (realizovaný od 1. 6. 2013), který navazuje na projekt **„Vzdělávejte se pro růst! – rekvalifikace“** a je zaměřen na rekvalifikace a poradenské činnosti. Inovativním prvkem v tomto projektu je především možnost **zvolených rekvalifikací a vyšší důraz na spolupráci s potenciálními zaměstnavateli rekvalifikovaných osob**. Výše uvedené projekty jsou zaměřeny na jednotlivé nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jako doplnění národní APZ.

V rámci projektu **„Vzdělávejte se pro růst! - pracovní příležitosti“**, který je realizován od 1. 1. 2012, bylo do 30. 6. 2015 podpořeno cca 110 000 osob a vyčerpáno téměř 7,9 mld. Kč. Jen za první pololetí roku 2015 byly přitom vyčerpány více než 2,0 mld. Kč. Tento projekt tak významnou měrou přispívá jak k plnění cílů aktivní politiky zaměstnanosti, tak plnění cílů čerpání OP LZZ.

V rámci projektu **„Vzdělávání a dovednosti pro trh práce“**, který je realizován od 1. 6. 2013, bylo do 30. 6. 2015 podpořeno cca 33 600 osob a vyčerpáno téměř 501 mil. Kč. Přitom jen za první pololetí roku 2015 bylo vyčerpáno více než 222 mld. Kč. V prvním pololetí roku 2015 se projevoval zvýšený zájem cílové skupiny o aktivity projektu, a to především o zvolené rekvalifikace, což vedlo k výraznému růstu počtu podpořených osob i čerpání v tomto projektu v roce 2015.

Dále jsou také v realizaci národní individuální projekty **„Vzdělávání uchazečů o zaměstnání v oblasti socioekonomických kompetencí (SEKO)“**, **„Pracovní návyky jako komplex individuálního poradenství, cíleného zaškolení, aktivizace místních aktérů a rozvoje potenciálu (Pracovní návyky)“**, **„Stáže pro mladé zájemce o zaměstnání 2.“**, jejichž příjemcem je Fond dalšího vzdělávání, a **„Poradenství a koučink“**.

Hlavním cílem projektu **„SEKO“** je zvýšit šance klientů Úřadu práce ČR na získání a udržení si zaměstnání prostřednictvím rozvoje jejich socioekonomických kompetencí, tedy finanční gramotnosti a dalších sociálních dovedností. Doba trvání realizace projektu byla v prosinci 2014 prodloužena z 30. 6. 2015 na 31. 10. 2015 a celkově bude projektem podpořeno 25 000 osob. Součástí aktivit projektu je základní školení socioekonomických kompetencí pro uchazeče o zaměstnání a dva typy rekvalifikačních kurzů, „Lektor dalšího vzdělávání“ a „Konzultant pro prevenci předlužení v osobních financích“ pro celkově 360 osob.

Projekt **„Pracovní návyky“**, který příjemce realizuje **od 1. 2. 2014**, je zaměřen na řešení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti dlouhodobě nezaměstnaných ve vazbě na aktuální nedostatek pracovních míst. V rámci projektu je pilotována schopnost a potenciál lokálních komunit generovat pro tuto skupinu nezaměstnaných pracovní příležitosti v daném místě. Projekt vede k identifikaci místního rozvojového potenciálu a rovněž synergicky provazuje klíčové aktéry trhu práce. Doba trvání realizace projektu byla na konci roku 2014 prodloužena z 31. 8. 2015 na 30. 11. 2015.

Dne **1. 2. 2014** započal příjemce Fond dalšího vzdělávání realizaci národního individuálního projektu **„Stáže pro mladé zájemce o zaměstnání 2.“**, který navazuje na pozitivní zkušenosti s realizací předcházejícího projektu **„Stáže pro mladé zájemce o zaměstnání“**, jehož realizace byla ukončena 31. 8. 2014 a podpořil celkem 939 stážistů. Realizace projektu **„Stáže pro mladé zájemce o zaměstnání 2.“**, měla původně být ukončena 31. 8. 2015, ale schválením podstatné změny bylo ukončení projektu posunuto na 30. 11. 2015, byl navýšen rozpočet o 34,1 mil. Kč na

celkových 222,2 mil. Kč a došlo i k navýšení počtu podpořených osob na cílovou hodnotu 2 700. **Cílem těchto projektů je řešit nezaměstnanost čerstvých absolventů škol na trhu práce. Žáci a studenti posledních ročníků mají šanci získat pracovní praxi ještě během studia a zvýšit tak svou uplatnitelnost na trhu práce po absolvování školy.**

V březnu 2014 byl zahájen projekt **Poradenství a koučink**. Projekt zahrnuje kombinaci individuálních poradenských aktivit se zprostředkováním zaměstnání prostřednictvím využití kapacit vzdělávacích zařízení a spolupráce veřejných služeb zaměstnanosti jako pilotní projekt, který v konečném důsledku může přispět v regionech s vysokou nezaměstnaností ke stabilizaci na trhu práce. Projekt bude realizován prostřednictvím vzdělávacích organizací s povolením ke zprostředkování zaměstnání ve formě dle ust. § 14 odst. 1 písm. a) a c) zákona o zaměstnanosti, které ve spolupráci s místním pracovištěm Úřadu práce České republiky vyberou uchazeče o zaměstnání z cílové skupiny projektu, kterým poskytnou na své náklady školení, případně rekvalifikaci, individuální koučink založený na individuálních potřebách jednotlivých uchazečů o zaměstnání a v neposlední řadě jim zprostředkují zaměstnání.

V rámci této oblasti podpory předkládá Úřad práce ČR **regionální individuální projekty (RIP)**. Akcentuje v nich problematiku daného regionu, a z tohoto důvodu má možnost vybrat do svých projektů potřebnou paletu nástrojů a opatření APZ. Jedná se o různé typy motivačních aktivit, poradenství pro uplatnění na trhu práce, přípravu na rekvalifikace, rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání apod. RIP jsou zaměřeny zejména na cílové skupiny osob nad 50 let, mladých bez vzdělání, dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaných, osob se zdravotním postižením, osob s nízkou kvalifikací apod. Všechny projekty z **první výzvy** (z roku 2008) byly již v prvním pololetí roku 2015 ukončeny. Celkem se jednalo o 80 realizovaných projektů s rozpočty ve výši cca 2,3 mld. Kč. **Druhá výzva** (z roku 2010) byla prodloužena do 31. 12. 2014. Původní alokace na tuto výzvu byla stanovena na 1,5 mld. Kč, v průběhu roku 2014 byla tato výzva třikrát navýšena, celková alokace na tuto výzvu ke konci roku 2014 tak činila cca 3,3 mld. Kč. Výzva byla původně určena pověřeným úřadům práce (na rozdíl od první, v níž mohly projekty předkládat i okresní úřady práce). Od 1. 4. 2011 došlo ke změně, jediným příjemcem pro RIP se stal ÚP ČR, který předkládá žádosti prostřednictvím Krajských poboček ÚP ČR. Na základě této výzvy bylo předloženo celkem 76 projektů, z nichž bylo k 30. 6. 2015 v realizaci 57,

s celkovou alokací cca 2,91 mld. Kč (z toho 14 projektů jsou **Odborné praxe pro mladé do 30 let** s celkovou alokací 1,82 mld. Kč), 17 RIPů bylo již ukončeno a 2 RIPy byly staženy žadatelem.

V rámci oblasti podpory 2.1 bylo od začátku programového období do 30. 6. 2015 vyhlášeno šest výzev na **grantové projekty (GP)**. Žadateli v rámci výzev pro předkládání grantových projektů v této oblasti podpory jsou zpravidla vzdělávací a poradenské instituce (fyzické nebo právnické osoby), organizace sociálních partnerů a neziskové organizace. Od roku 2014 se stali možnými žadateli také Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský kraj a regionální hospodářské komory těchto krajů (v rámci páté výzvy). Jedná se o regionální i nadregionální projekty nepřesahující dvouleté období realizace, které jsou zaměřené na podporu uchazečů a zájemců o zaměstnání, kterým se věnuje zvýšená péče na trhu práce. V klíčových aktivitách se objevují motivační a poradenské aktivity, rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání a podpora vytváření nových pracovních míst formou mzdových příspěvků.

Ve všech šesti výzvách bylo podpořeno celkem 328 projektů a objem finančních prostředků určených na tyto projekty činí 1,6 mld. Kč. V současnosti je v realizaci celkem 34 projektů z páté a šesté výzvy, jejichž ukončení je plánováno na 31. 10. 2015. Poslední dvě výzvy pro předkládání grantových projektů v oblasti 2.1 byly určeny pouze pro realizaci v Moravskoslezském, Ústeckém a Karlovarském kraji.

V rámci oblasti podpory **2.2 Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj** probíhala v **1. pololetí 2015** realizace následujících **systémových individuálních projektů (SIP)**:

- Call centrum Úřadu práce ČR (Call centrum ÚP ČR), realizován od 1. 7. 2012,
- Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR (Efektivní systém rozvoje), realizován od 1. 7. 2011, realizátor Státní úřad inspekce práce a Úřad práce ČR v roli partnera s finančním příspěvkem,
- Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR (MIKOP), realizován od 1. 1. 2013,
- Systém efektivního řízení lidských zdrojů Úřadu práce ČR (Řízení LZ ÚP ČR), realizován od 1. 5. 2013,

- Rozvoj poradenství poskytovaného ÚP ČR pro cizince, realizován od 1. 11. 2013,
- Předvídání kvalifikačních potřeb (PřeKvaP), realizován od 1. 1. 2014
- Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst (Volná pracovní místa), realizován od 1. 1. 2014,
- Koordinace dalšího profesního vzdělávání jako nástroje služeb zaměstnanosti (KOOOPERACE), zahájen k 1. 9. 2013,
- Studie proveditelnosti nástroje služeb pro domácnost (SPD), realizován od 1. 10. 2014,
- Sdílení pracovních míst jako forma podpory mezigeneračního transferu kompetencí mezi pracovníky (METR), realizován od 1. 3. 2014,
- Evropské služby zaměstnanosti ČR (EURES), realizován od 1. 1. 2015.

„**Call centrum Úřadu práce ČR**“ poskytuje poradenství veřejnosti formou regionálních pracovníků. Poskytované informace se týkají výplaty nepojistných sociálních dávek, dávek v nezaměstnanosti a obecných informací v oblasti zaměstnanosti a trhu práce.

Projekt „**Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR**“ si prostřednictvím systémových změn v kontrole a v organizaci kontrol klade za cíl umožnit a technicky podpořit zvýšení počtu kontrol nelegální práce. Součástí projektu je i preventivní působení na uchazeče a zájemce o zaměstnání v oblasti nelegálního zaměstnávání. Realizátorem projektu je Státní úřad inspekce práce a Úřad práce je v roli partnera s finančním příspěvkem.

Hlavním cílem projektu „**Systém efektivního řízení lidských zdrojů Úřadu práce ČR**“ je nastavit systém efektivního řízení lidských zdrojů a zlepšit stávající způsob vzdělávání zaměstnanců veřejných služeb zaměstnanosti.

Projekt „**Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst**“ je zaměřen na rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst (VPM) poskytovaných ÚP ČR a posílení jeho činnosti směrem k zaměstnavatelům. Projekt posiluje možnosti ÚP ČR navázat užší kontakt se zaměstnavateli a získávat potřebná data o trhu práce přímo v terénu, má za cíl zlepšení funkcí Integrovaného portálu MPSV ČR (<http://portal.mpsv.cz>), které zabezpečí optimální podmínky pro zaměstnance ÚP ČR a zároveň vytvoří uživatelsky přívětivé prostředí pro zaměstnavatele a osoby hledající

zaměstnání. Rozpočet projektu činí 123 mil. Kč. K 30. 6. 2015 bylo vyčerpáno 48 mil. Kč.

Záměr „**Koordinace dalšího profesního vzdělávání jako nástroje služeb zaměstnanosti**“ přispěje k rozvoji dalšího profesního vzdělávání (DPV) pomocí zavedení znalostního managementu do této oblasti. Znalostní báze DPV, jako jeden z hlavních produktů projektu, zajistí systematické shromažďování, třídění a využívání znalostí z oblasti DPV a umožní veřejným službám zaměstnanosti účinně řešit aktuální problémy DPV.

Projekt „**Předvídání kvalifikačních potřeb**“ má za cíl vytvoření základů pro systém vyhodnocování a předvídání kvalifikačních potřeb v ČR zkvalitněním nástrojů, které zajistí pravidelnou a dlouhodobou tvorbu a využívání těchto informací cílovými skupinami. Souvisejícím cílem je poskytnout kvalitní a podrobné informace cílovým skupinám, především pracovníkům institucí služeb zaměstnanosti, v oblasti očekávaného vývoje trhu práce. Rozpočet projektu činí 22,0 mil. Kč. K 30. 6. 2015 bylo vyčerpáno celkem 5,7 mil. Kč.

Od března roku 2014 je realizován projekt „**Sdílení pracovních míst jako forma podpory mezigeneračního transferu kompetencí mezi pracovníky**“, který realizuje Fond dalšího vzdělávání pro průzkum a zhodnocení potenciálu sdílení pracovních míst využívající mezigenerační transfer mezi pracovníky. Účelem je vytvořit ze sdílených pracovních míst nástroj podpory zaměstnanosti a dalšího profesního rozvoje vybraných skupin ohrožených na trhu práce.

Ve 2. pololetí roku 2014 byl v rámci oblasti podpory 2.2 zahájen individuální projekt „**Studie proveditelnosti nástroje služeb pro domácnost**“. Smyslem projektu je zlepšení a rozvoj poskytovaných služeb klientům ÚP ČR a posílení role individuálního přístupu pro jednotlivé skupiny uchazečů a zájemců o zaměstnání. Hlavním předmětem projektu je vytvoření popisu funkčního nastavení nástroje služeb pro domácnost sloužícího pro následnou realizaci regionálních individuálních projektů, případně národního individuálního projektu. V rámci projektu bude vyvinuta podrobná metodika implementace nástroje služeb pro domácnost, jejíž postupy budou v následujícím období aplikovat do praxe vybrané krajské pobočky v podobě individuálních projektů zaměřených na přímou podporu krátkodobého zaměstnání.

Projekt „**Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR (MIKOP)**“ se realizuje od 1. 1. 2013 a byl prodloužen do 30. 11. 2015. Projekt je zaměřen na zvýšení kvality a rozsahu činností na úseku zaměstnanosti ÚP ČR. Tohoto cíle bude

dosaženo personálním posílením úseků zaměstnanosti krajských poboček ÚP ČR a nastavením nové metodiky práce s klienty. Záměrem projektu je, aby se práce s klientem na ÚP ČR uskutečňovala pro klienta srozumitelným a jasným způsobem na vysoké odborné úrovni a aby probíhala standardizovaným a identickým způsobem na všech pracovištích ÚP ČR. V rámci projektu bude vyvinuta metodika, která bude představovat standardy pro individuální a komplexní práci s klienty a sjednotí procesy a činnosti na úseku zaměstnanosti. Metodiku práce s klientem vytvoří a bude aplikovat do praxe metodické centrum, které vznikne pro potřeby projektu. V současné době se metodika uvádí do praxe prostřednictvím kazuistických seminářů, a to v rámci 44 kazuistických témat. Současně je metodika postupně aplikována do praxe formou úprav řídicích aktů a na vybraných pracovištích ÚP ČR probíhá pilotáž nové metodiky. Od září 2014 se vybraní zaměstnanci projektu účastnili vzdělávacích aktivit, v červnu 2015 bylo jejich vzdělávání ukončeno.

Nadále pokračují aktivity projektu „**Rozvoj poradenství poskytovaného ÚP ČR pro cizince**“ realizovaného Fondem dalšího vzdělávání. Smyslem projektu je zkvalitnění a podpora služeb poskytovaných Úřadem práce ČR v oblasti zahraniční zaměstnanosti. Projekt reaguje na stoupající počet cizinců s trvalým pobytem na území ČR. Tento trend vyžaduje zvýšené úsilí v oblasti informovanosti a soběstačnosti cizinců za účelem eliminace rizik jejich sociálního vyloučení.

V 1. pololetí 2015 byl zahájen projekt „**Evropské služby zaměstnanosti ČR (EURES)**“, který má za cíl zajištění, rozšíření a zkvalitnění komplexu poskytovaných služeb EURES v ČR v souvislosti s reformou evropské sítě EURES. Nabízené služby EURES zajišťují komplexní odborné informace o evropském pracovním trhu, povinnostech a právech migrujících pracovníků, poradenství o práci, životních a pracovních podmínkách v zemích EU/EHP a Švýcarsku. Rozpočet projektu je 26,4 mil. Kč. K 30. 6. 2015 bylo vyčerpáno 5,4 mil. Kč.

- **Prioritní osa 3 OP LZZ – Sociální integrace a rovné příležitosti**

V oblasti podpory **3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce** bylo vyhlášeno šest výzev na **grantové projekty**. Projekty jsou převážně dvouleté (kromě poslední výzvy, ve které jsou projekty maximálně jednoleté) a jsou zaměřeny na integraci sociálně vyloučených skupin na trhu práce.

Nejčastějšími aktivitami v projektech jsou motivační kurzy, pracovní diagnostika, vzdělávací kurzy a rekvalifikace, poradenství, odborné praxe, místa na zkoušku, zprostředkování zaměstnání a tvorba pracovních míst, nejčastěji s čerpáním mzdových příspěvků. Realizovány jsou projekty regionálního i nadregionálního charakteru, v části projektů probíhá realizace ve spolupráci s partnerskými organizacemi. Nejčastějšími žadateli a příjemci v projektech oblasti podpory 3.3 jsou neziskové organizace (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní organizace) a vzdělávací organizace, v menší míře pak školy a obce. **Po 1. pololetí 2015** zůstalo v realizaci celkem 49 projektů a u 357 projektů již realizace skončila.

V 1. pololetí 2015 byly v realizaci projekty schválené v páté a šesté výzvě.

Pátá výzva byla vyhlášena v roce 2012. Alokace prostředků na tuto výzvu činila v době jejího vyhlášení 335,6 mil. Kč, tato částka byla v listopadu 2012 ještě navýšena na 557,0 mil. Kč. K realizaci bylo výběrovou komisí schváleno 112 projektů, 111 projektů zahájilo realizaci, a to převážně v březnu a dubnu 2013. V průběhu 1. pololetí 2015 dobíhala a skončila realizace většiny (97) projektů.

Poslední **šestá výzva** byla vyhlášena od 1. 4. 2014 do 30. 5. 2014. Její alokace činí 150 mil. Kč. Vzhledem ke konci programového období OP LZZ byla maximální délka trvání grantového projektu (na rozdíl od předchozích výzev) stanovena pouze na jeden rok a maximální výše dotace na projekt na 4 mil. Kč. Věcné zaměření výzvy bylo obdobné jako v předchozích výzvách. V průběhu 1. pololetí 2015 probíhala realizace 48 jednoletých projektů.

V rámci oblasti podpory 3.3 byla v roce 2010 rovněž vyhlášena výzva č. 61 s alokací ve výši 100,0 mil. Kč pro příjemce – Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra a Probační a mediační službu. Celkem jsou v současné době v realizaci 2 individuální projekty:

- Projekt Začleňování válečných veteránů do civilního života s důrazem na uplatnění na trhu práce (MO)
- Projekt Asistent prevence kriminality II. (MV).

Realizace projektu **„Začleňování válečných veteránů do civilního života s důrazem na uplatnění na trhu práce“** probíhá dle harmonogramu, ale příjemce má problémy s naplňováním monitorovacích indikátorů (MI). Z tohoto důvodu požádal v prosinci 2013 o podstatnou změnu projektu, jejímž schválením došlo

k úpravě klíčových aktivit projektu a k jeho prodloužení do 31. 8. 2015. Nicméně ani schválení těchto změn nepřineslo očekávaný výsledek, a proto příjemce v červnu 2015 požádal o další podstatnou změnu a o související snížení rozpočtu o 5 000 000 Kč.

Dále je v realizaci individuální projekt MPSV „**Podpora pracovního uplatnění starších osob v souvislosti s vyhlášením roku 2012 Evropským rokem aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity**“, který byl předložen v rámci výzvy vyhlášené dne 12. 10. 2011. Jeho realizace byla zahájena 1. 6. 2012, ale v jejím průběhu se vyskytlo několik problémů, které způsobily pozdější zahájení projektových aktivit, a na základě toho byla na žádost příjemce sloučena první dvě monitorovací období. V prvním pololetí 2013 byla podstatnou změnou prodloužena realizace projektu o 6 měsíců do 30. 11. 2014 tak, aby bylo možné dosáhnout plánovaných výsledků. Následně poté byla schválena druhá podstatná změna, kterou byla prodloužena realizace projektu do 28. 2. 2015 a také došlo ke změnám v harmonogramu a rozpočtu. Ze závěrečné monitorovací zprávy předložené dne 30. 6. 2015 je zřejmé, že provedené změny přispěly k dosažení cílů projektu a k úspěšnému naplnění MI – realizace projektu byla úspěšně ukončena.

Dne 9. 8. 2013 byla vyhlášena výzva pro Ministerstvo vnitra, v jejímž rámci byla předložena žádost o finanční podporu z OP LZZ na realizaci projektu „**Asistent prevence kriminality II.**“, který přímo navazuje na úspěšný projekt realizovaný v rámci výzvy č. 61. Realizace projektu probíhá od 1. 10. 2013 do 31. 8. 2015. Ve druhém pololetí 2014 (dne 24. 11. 2014) příjemce předložil žádost o podstatnou změnu, jejímž schválením se datum ukončení projektu posune na 31. 10. 2015. Mezi poskytovatelem a příjemcem však i nadále probíhala jednání o možném dalším posunu data ukončení, o rozšíření aktivit a navýšení MI, tak aby se eliminovala možnost nedočerpání finančních prostředků určených na realizaci projektu. Tato jednání vyústila v druhé prodloužení realizace projektu do 30. 11. 2015, schválením žádosti o podstatnou změnu z 22. 4. 2015.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) programovacího období 2007 – 2013

V srpnu 2014 byla zahájena realizace projektu „**Stáže ve firmách - vzdělávání praxí 2**“, který navazuje na systém poskytování stáží vytvořený v rámci úspěšného

projektu „Stáže ve firmách – vzdělávání praxí“. Projekt je financován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, který je víceletým tematickým programem v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT) a realizován Fondem dalšího vzdělávání. Stáže jsou určeny:

- osobám starším 40 let (ohrožených nezaměstnaností);
- osobám starším 50 let;
- nezaměstnaným absolventům;
- osobám, které jsou nezaměstnané déle než 3 měsíce;
- rodičům na/po rodičovské dovolené;
- osobám zaměstnaným na dohodu o pracovní činnosti nebo provedení práce (DPČ nebo DPP);
- pedagogickým pracovníkům středních škol vyučujících odborné předměty.

Projekt bude realizován **do září 2015** a podpoří minimálně 1 160 stážistů a 900 mentorů.

V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti

V této části jsou shrnuty poslední dostupné **vybrané ukazatele trhu práce** podle EUROSTATu (Statistický úřad Evropského společenství)¹¹⁾, viz přílohy č. 21, 22 a 23. V materiálu jsou použita data aktuální k termínu jeho zpracování.

Celková míra zaměstnanosti (MZ) osob ve věku 20 – 64 let (MZ) v **EU 28** v roce 2014 meziročně mírně vzrostla na 69,2 %, **ve 2. čtvrtletí 2015** hodnota MZ **meziročně vzrostla na 70,0 %**. V **ČR** v roce 2014 meziročně vzrostla o 1,0 p. b. na 73,5 %, ve 2. čtvrtletí 2015 nárůst pokračoval, míra zaměstnanosti **meziročně vzrostla na 74,8 %**. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na **75 %**. Při zachování dosavadního tempa růstu hodnot MZ by měl být tento cíl splněn. Česká republika zaujímá 7. nejvyšší míru zaměstnanosti v rámci EU 28. Nejvyšší míru zaměstnanosti ve 2. čtvrtletí 2015 naměřili ve Švédsku (80,6 %), nejnižší v Řecku (55,1 %).

Míra zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let v EU 28 v roce 2014 meziročně rostla rychlejším tempem než v roce 2013, a to o 0,8 p. b. na 63,4 %. **ve 2. čtvrtletí 2015** vzrostla na **64,4 %**. V **ČR** hodnota tohoto ukazatele ve sledovaném období rostla rychleji než v EU 28, průměr za rok 2014 byl 64,7 % a ve **2. čtvrtletí 2015** byla naměřena míra zaměstnanosti **66,4 %**. V letech 2013, 2014 i ve 2. čtvrtletí 2015 měla Česká republika 13. nejvyšší míru zaměstnanosti žen v porovnání s ostatními členskými státy EU 28. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR míry zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let na **65 %**, který se s největší pravděpodobností podaří splnit. V EU 28 patří mezi státy s **nejvyšší mírou zaměstnaností žen** Švédsko (78,5 %) a Německo (73,7 %). Nejnižší míra zaměstnanosti žen byla zaznamenána v Řecku (46,4 %).

Míra zaměstnanosti žen ve věku 15 - 64 let v České republice v roce 2014 dosahovala hodnoty **60,7 %**, v **EU 28** činila **59,5 %**. V **České republice** byla **míra zaměstnanosti žen s dětmi v předškolním věku, tj. do 6 let, (44,3 %)** značně nižší než **míra zaměstnanosti žen bez dětí (66,5 %)**. V **EU 28** není rozdíl tak výrazný,

¹¹⁾ Údaje EUROSTATu ze sekce Obyvatelstvo a sociální podmínky – převážně se jedná o data zpracovaná na základě primárních dat z LFSS jednotlivých členských zemí (Labour Force Sample Survey), viz <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

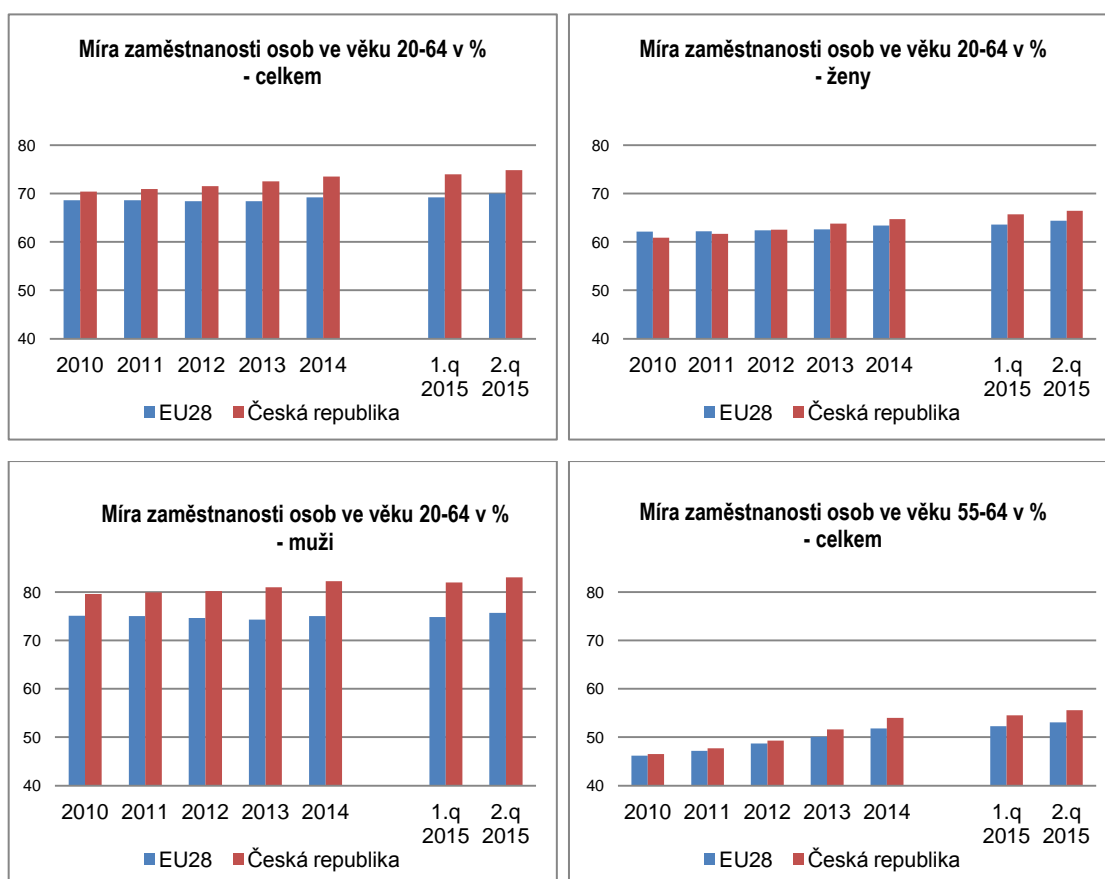
Ukazatele zpracovává EUROSTAT na základě primárních dat z LFS jednotlivých členských států EU tak, aby zabezpečovaly mezinárodní srovnání mezi jednotlivými členskými státy. Údaje za ČR v této části se proto mohou lišit od údajů z VŠPS ČSÚ použitých v analýze.

míra zaměstnanosti žen s dětmi v předškolním věku v roce 2014 činila 60,7 % a žen bez dětí 63,0 %.

Trend **míry zaměstnanosti mužů** ve stejném věku byl za EU 28 i v ČR v období 2011 až 2013 rozdílný, zatímco v EU 28 míra zaměstnanosti mužů klesala, v ČR naopak plynule rostla. V roce 2014 v EU 28 vzrostla na 75,0 % a vrátila se tak na hodnotu z roku 2011, v ČR vzrostla na 82,2 %. **Ve 2. čtvrtletí 2015 v EU 28 meziročně vzrostla míra zaměstnanosti mužů na 75,7 %. V ČR míra zaměstnanosti mužů vzrostla** oproti stejnému období minulého roku **na 83,0 %** a byla **nejvyšší v rámci EU 28.**

graf č. 20

Srovnání vývoje míry zaměstnanosti v EU 28 a ČR

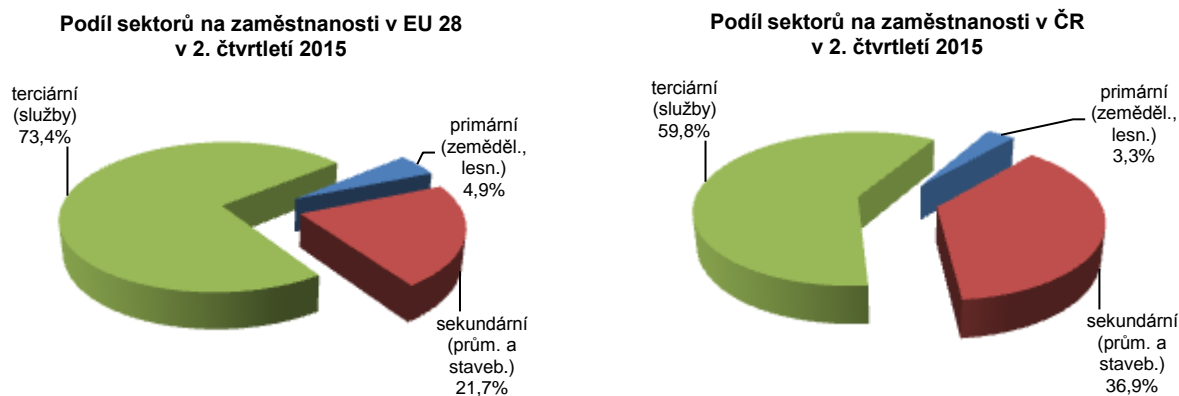

Míra zaměstnanosti osob ve věku 55 - 64 let v EU 28 i v ČR od roku 2011 plynule roste. **V EU 28 ve 2. čtvrtletí 2015 činila 53,1 %.** Míra zaměstnanosti starších osob **v ČR** je dlouhodobě vyšší než průměr za EU 28, **ve 2. čtvrtletí 2015 dosáhla hodnoty 55,6 %,** což byla 10. nejvyšší míra zaměstnanosti starších osob v rámci EU 28. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR míry

zaměstnanosti starších pracovníků ve věku 55 – 64 let na **55 %**. **Nejvyšší míra zaměstnanosti starších osob** byla ve 2. čtvrtletí 2015 naměřena ve Švédsku (74,4 %).

graf č. 21

Srovnání sektorové struktury

Přes probíhající **sektorové změny v zaměstnanosti** je v ČR ve srovnání s průměrem EU 28 stále vysoké zastoupení sekundárního a nižší zastoupení terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti. Ve velké většině členských zemí **EU 28** došlo v roce 2014 k meziročnímu **poklesu podílu sekundárního sektoru**, nárůst byl zaznamenán pouze v Rumunsku a Dánsku. Ve **2. čtvrtletí 2015** se v **EU 28** podíl sekundárního sektoru mírně meziročně snížil na **21,7 %**. Ve 2. čtvrtletí 2015 dosahovala v **ČR** hodnota podílu sekundárního sektoru na zaměstnanosti **36,9 %**, což je **nejvíce v rámci EU 28**, před Slovenskem a Estonskem, kde se hodnota tohoto ukazatele pohybovala nad 30,0 %. Naopak mezi země s nejnižším podílem tohoto sektoru patří Řecko a Nizozemsko (pod 15,0 %). **Podíl terciárního sektoru v EU 28** v roce 2014 představoval 73,1 %, ve **2. čtvrtletí 2015** meziročně vzrostl na **73,4 %**. V **ČR** je zastoupení tohoto sektoru podprůměrné, a to 60,1 % v roce 2014, resp. **59,8 %** ve 2. čtvrtletí 2015. Nižší podíl než ČR byl zaznamenán pouze v Polsku, Bulharsku a Rumunsku, naopak nejvyšší podíl ve Velké Británii a Nizozemsku. Zastoupení **primárního sektoru** se v **ČR** v roce 2014 se mírně snížilo na 3,2 %, ve **2. čtvrtletí 2015** se podíl meziročně nezměnil a zůstal na **3,3 %**. V **EU 28** se hodnota podílu primárního sektoru v roce 2014 nezměnila a zůstala na 5,0 %, ve 2. čtvrtletí 2015 byla naměřena hodnota **4,9 %**. Nejvyšší podíl tohoto sektoru připadá na Rumunsko a Bulharsko, naopak nejnižší podíl setrvává v Belgii,

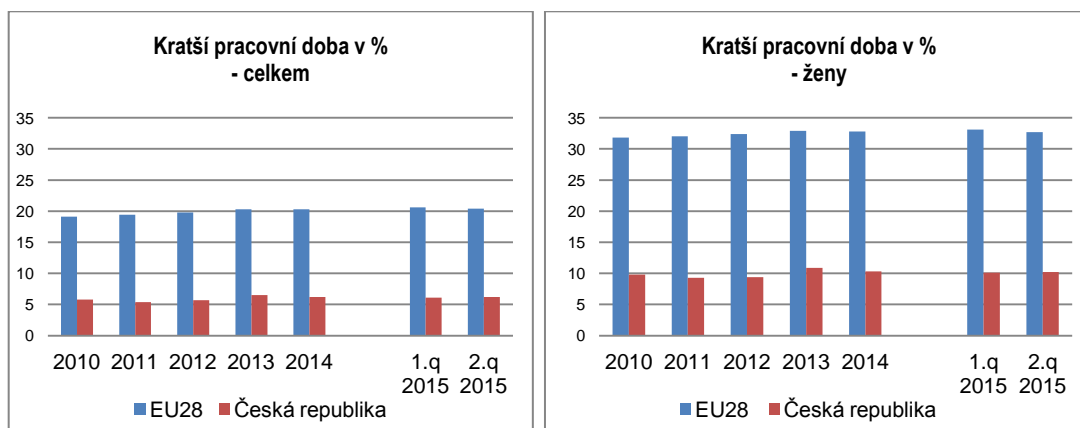
Lucembursku (na základě dat z minulých let, data za 2. čtvrtletí 2015 nebyla v době zpracování Analýzy k dispozici) a Velké Británii.

V **EU 28** v roce 2014 pracovalo **na vlastní účet** (podnikatelé bez zaměstnanců, OSVČ) 15,6 % zaměstnaných, což je oproti roku 2013 nepatrný pokles. Ve **2. čtvrtletí 2015** jejich podíl meziročně klesl na **15,4 %**. **ČR** se nachází se svým podílem 16,0 % v roce 2014 a **14,9 %** ve 2. čtvrtletí 2015 na průměru EU 28. Mezi zeměmi s nejvyšším podílem stále zůstává Řecko (více než 30,0 %), nejnižší podíl pak měli ve Švédsku, Dánsku, Estonsku a Maďarsku (nižší než 10,0 %).

Pracovní úvazky na dobu určitou mělo v **EU 28** v roce 2014 14,0 % zaměstnaných, v **2. čtvrtletí 2015** podíl vzrostl na **14,4 %**. V **ČR** je **podíl osob s pracovními úvazky na dobu určitou podprůměrný**, jejich podíl v roce 2014 činil 10,1 %, v 2. čtvrtletí 2015 se zvýšil na **10,7 %**. Největší podíl v rámci EU 28 byl naměřen v Polsku, Španělsku, Nizozemsku a Portugalsku, nejnižší v Rumunsku, Litvě, Lotyšsku a Estonsku.

graf č. 22

Srovnání kratší pracovní doby v EU 28 a ČR

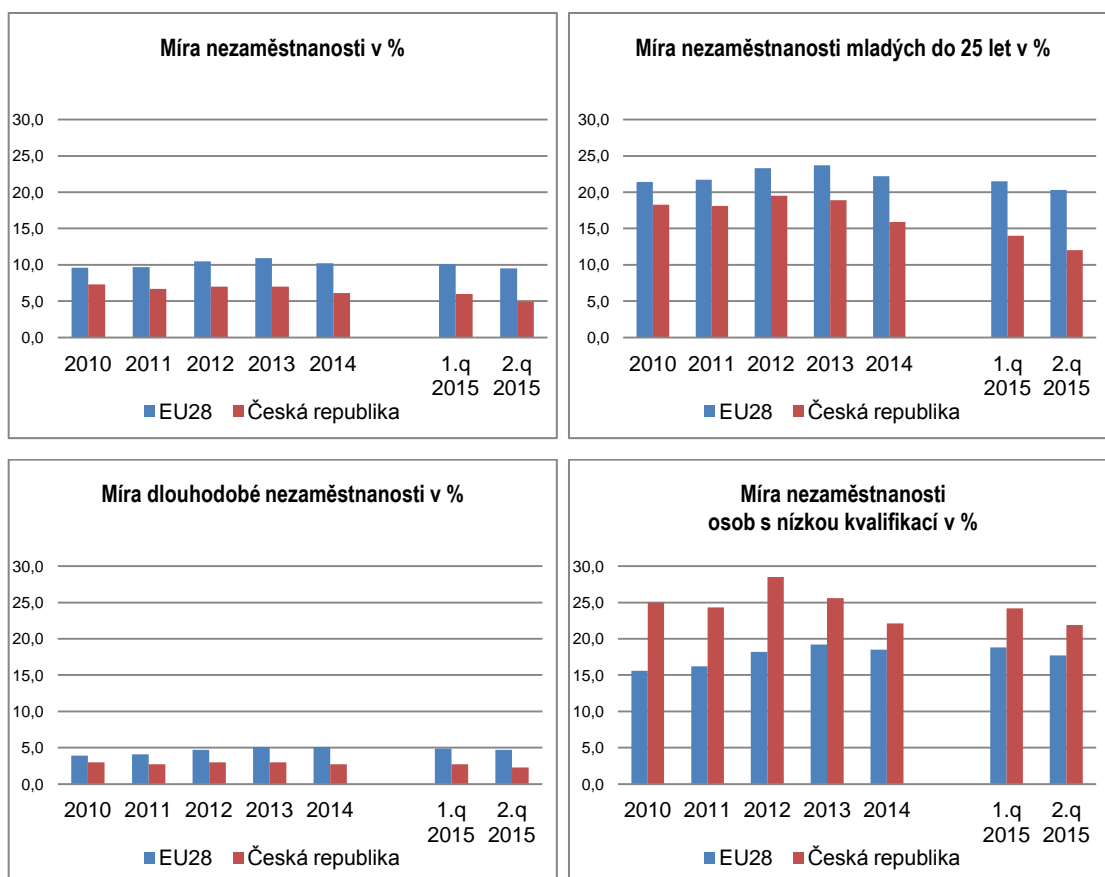

Ještě výraznější je rozdíl mezi průměrem EU 28 a ČR v podílu pracujících **na kratší pracovní dobu**. Tato forma pracovního úvazku má v **EU 28** v posledních letech stoupající tendenci, v roce 2009 představovala 18,6 % zaměstnaných, v roce 2013 to bylo již 20,3 %, v roce 2014 hodnota stagnovala a zůstala na úrovni 20,3 %. Ve **2. čtvrtletí 2015** tento podíl dosáhl hodnoty **20,4 %** (ženy 32,7 % a muži 9,9 %). V **ČR** tento ukazatel po nárůstu v době propuknutí celosvětové hospodářské a finanční krize v letech 2009 a 2010 poklesl v roce 2011 na 5,4 %, v roce 2012 vzrostl na 5,7 %, v roce 2013 dále rostl na 6,5 % a v roce 2014 se projevil pokles na 6,2 %. Ve **2. čtvrtletí 2015 meziročně klesla** hodnota tohoto ukazatele na **6,2 %**

(ženy 10,2 % a muži 3,1 %). Aktuálně má ČR spolu s Maďarskem 3. nejnižší podíl kratší pracovní doby v rámci EU 28, nižší podíl vykázalo Slovensko a Bulharsko. Podíl vyšší než 27 % dosahují v Nizozemsku, Rakousku a Německu. V Nizozemsku tvoří podíl kratších úvazků 50,8 %, což je 2,5 krát více než průměr EU 28, u žen dokonce 77,1 %.

graf č. 23

Srovnání míry nezaměstnanosti v EU 28 a ČR

Míra nezaměstnanosti (MN) v ČR je dlouhodobě podprůměrná, v posledních letech navíc vykazuje pozitivnější tendenci ve vývoji oproti MN EU 28. V roce 2013 hodnota MN EU 28 meziročně vzrostla na 10,9 %, zatímco MN ČR stagnovala na hodnotě 7,0 %. V roce 2014 míra nezaměstnanosti v ČR meziročně klesla na 6,1 %. Dynamika poklesu v EU 28 byla nižší a MN zde činila 10,2 %. **Ve 2. čtvrtletí 2015 míra nezaměstnanosti v ČR meziročně klesla na 4,9 %,** což byla 2. nejnižší hodnota v porovnání s ostatními státy EU 28. Nižší MN naměřilo pouze Německo, naopak nejvyšší MN byla tradičně v Řecku a Španělsku (vyšší než 20,0 %). Průměr za **EU 28 činil 9,5 %** (v době zpracování Analýzy chyběly údaje za tři země EU 28).

Po plynulém nárůstu **MN žen v EU 28** v období 2009 – 2013 došlo **v roce 2014 k poklesu**, a to z 10,9 % na **10,3 %**. V **ČR** po mírném nárůstu v letech 2012 a 2013 MN žen v roce 2014 meziročně klesla na hodnotu **7,4 %**. Ve **2. čtvrtletí 2015** MN žen v **EU 28** představovala **9,5 %**, v **ČR** meziročně poklesla na **5,9 %**.

MN mužů v EU 28 klesla v roce 2014 na 10,1 %, ve **2. čtvrtletí 2015** dosáhla hodnoty **9,4 %**, v **ČR** v roce 2014 klesla na 5,1 %, ve 2. čtvrtletí 2015 se meziročně snížila na **4,2 %**.

Míra nezaměstnanosti mladých ve věku do 25 let (vztažené k pracovní síle ve stejném věku) v roce 2012 v EU 28 i ČR vykázala podobnou rostoucí tendenci. V roce 2013 došlo k odlišnému vývoji, v EU 28 hodnota tohoto ukazatele i nadále mírně rostla, naopak v ČR byl zaznamenán mírný pokles. **V roce 2014 poklesla v EU 28** míra nezaměstnanosti mladých z 23,7 % na **22,2 %**, v **ČR** byla **dynamika poklesu větší**, míra nezaměstnanosti mladých se zde meziročně snížila o 3,0 p. b. z 18,9 % na **15,9 %**. Ve **2. čtvrtletí 2015** míra nezaměstnanosti mladých do 25 let v **ČR** meziročně klesla na **12,0 %**, průměr za země **EU 28** činil **20,3 %** (při chybějících datech za čtyři země EU 28 v době zpracování Analýzy). V rámci zemí EU 28 vykázala ČR 6. nejnižší míru nezaměstnanosti mladých do 25 let. K zemím s nejvyšší hodnotou MN mladých patří Řecko (50,3 %) a Španělsko (49,2 %), zatímco na hodnotě nižší než 10,0 % se nachází Německo, Malta a Dánsko. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob 15 - 24 let o třetinu oproti roku 2010, tj. na **12,2 %**.

Pokud jde o míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0-2 mezinárodní klasifikace vzdělání), je **národním cílem ČR** v rámci **Strategie Evropa 2020** její snížení do roku 2020 o jednu čtvrtinu, tj. **na cca 18,8 %**. V **EU 28** se **v roce 2014** snížila na **18,5 %**, ve **2. čtvrtletí 2015** se meziročně snížila na **17,7 %**. Současná situace v **ČR** je na rozdíl od celkové míry nezaměstnanosti a míry nezaměstnanosti mladých výrazně horší než průměr EU 28. V ČR se hodnota tohoto ukazatele v **roce 2014** snížila na **22,1 %**, ve **2. čtvrtletí 2015** došlo k mírnému meziročnímu nárůstu o 0,2 p. b. na **21,9 %**. Česká republika má 8. nejvyšší MN osob s nízkou kvalifikací, ve stejném období minulého roku zaujímala 10. místo. Z hlediska ročních dat se situace vyvíjí o mnoho lépe, v roce 2013 byla ČR na 6. místě, v roce 2014 klesla na 8. místo. MN osob s nízkou kvalifikací vyšší než v ČR byla zaznamenána na Slovensku (38,5 %), ve Španělsku, v Litvě, Bulharsku, Řecku,

Finsku a Švédsku. Nejpříznivější situace byla v Rumunsku, Lucembursku, na Maltě a v Dánsku, kde byl tento ukazatel pod úrovní 10,0 %.

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných déle než 12 měsíců na pracovní síle) z dlouhodobého hlediska v EU 28 plynule roste. Hodnota míry dlouhodobé nezaměstnanosti za **EU 28** vzrostla z 2,6 % v roce 2008 na 5,1 % v roce 2014, ve **2. čtvrtletí 2015** se snížila na **4,7 %**. V **ČR** byla v roce 2014 naměřena míra dlouhodobé nezaměstnanosti 2,7 % a ve **2. čtvrtletí 2015** meziročně klesla na **2,3 %**. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána v Řecku (18,2 %), nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla zjištěna ve Švédsku (1,6 %).

Ukazatel **míry volných míst** (procentní podíl volných míst k součtu volných a obsazených míst) dosáhl v roce 2014 za **EU 28** hodnoty 1,6 % (průměr EU 28 vykazuje EUROSTAT pouze bez zahrnutí primárního sektoru), ve **2. čtvrtletí 2015** se míra volných pracovních míst v EU 28 mírně zvýšila na **1,7 %**. Míra volných míst v **ČR** v roce 2014 dosáhla hodnoty 1,3 %, ve **2. čtvrtletí 2015** vzrostla na **2,4 %**. Z jednotlivých zemí, které data pro tuto statistiku poskytují, mělo nejvyšší míru volných pracovních míst v tomto období Německo (2,7 %). Nejnižší hodnotu zaznamenalo Lotyšsko (0,5 %).

Z výše uvedeného vyplývá, že **ČR vykazuje vyšší hodnoty než průměr EU 28 u míry zaměstnanosti všech kategorií sledovaných ve Strategii 2020 a zaostává ve využívání kratší pracovní doby.**

Celková míra nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti mladých a dlouhodobě nezaměstnaných je pod průměrem EU 28, naopak míra nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací je ve srovnání s průměrem EU 28 1,2 krát vyšší. Nezaměstnanost osob s nízkou kvalifikací se ale v posledním období zlepšovala, jejich míra nezaměstnanosti v roce 2013 i v roce 2014 klesala. Ve 2. čtvrtletí 2015 byl zaznamenán mírný meziroční nárůst hodnoty tohoto ukazatele.

VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Snižování výkonosti ekonomiky z roku 2012 (pokles o 0,9 %) se v roce 2013 mírně zpomalilo (pokles o 0,5 %). V roce 2014 došlo k pozitivnímu obratu v ekonomickém vývoji, HDP meziročně vzrostl o 2,0 %. V 1. pololetí 2015 pokračoval pozitivní trend ve vývoji HDP. Výrazně meziročně vzrostl v obou čtvrtletích, v 1. čtvrtletí 2015 o 4,1 %, ve 2. čtvrtletí 2015 o 4,6 %.

Zaměstnanost podle Výběrových šetření pracovních sil (dále jen „VŠPS“) v 1. pololetí 2015 dále meziročně rostla, v 1. čtvrtletí 2015 o 1,3 % a ve 2. čtvrtletí 2015 o 1,7 %. Základní informace o dalším vývoji na trhu práce podle VŠPS za 3. čtvrtletí 2015 zveřejní ČSÚ formou Rychlé informace počátkem listopadu 2015 (publikace s podrobnými výsledky bude zveřejněna až koncem prosince 2015).

Další vývoj na trhu práce zatím vykazují pouze výsledky z odvětvových statistik, podle nichž meziročně **vzrostl průměrný evidenční počet zaměstnanců** v podnicích s 50 a více zaměstnanci **v průmyslu v červenci o 3,3 %**. **Průmyslová produkce** v červenci 2015 meziročně reálně vzrostla o 4,6 %. Tržby z průmyslové činnosti v běžných cenách v červenci meziročně vzrostly 2,8 % (především díky tržbám z přímého vývozu průmyslových podniků). **Ve stavebnictví** byl v červenci zaznamenán **meziroční pokles zaměstnanců** o 2,1 %. **Stavební produkce** vzrostla v červenci meziročně reálně o 12,3 %.

Z konjunkturálního očekávání ekonomické situace respondentů **v průmyslu** je zřejmé, že se hodnocení celkové ekonomické situace v září mírně zvýšilo, hodnocení zahraniční poptávky se snížilo a hodnocení celkové poptávky se téměř nezměnilo. Respondenti očekávají pro příští tři měsíce neměnné tempo výrobní činnosti a zaměstnanosti. Celkově se důvěra v průmyslu v září nezměnila, v meziročním srovnání je ale nepatrně nižší.

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné ekonomické situace v září téměř nezměnilo, stejně jako u celkové poptávky. Respondenti očekávají pro příští tři měsíce růst tempa stavební činnosti a také zaměstnanosti. Celkově se důvěra ve stavebnictví meziměsíčně i meziročně zvýšila.

V **odvětví obchodu** se hodnocení celkové ekonomické situace v září oproti minulému měsíci zvýšilo, očekávání pro příští tři měsíce se mírně snížila, pro příštích šest měsíců se mírně zvýšila. Celková důvěra v obchodě se meziměsíčně nepatrně vzrostla, v meziročním srovnání je vyšší.

Hodnocení celkové ekonomické situace ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v září mírně zvýšilo, hodnocení poptávky se snížilo, očekávání poptávky pro příští tři měsíce se mírně zvýšila. Celkově se důvěra v těchto odvětvích oproti předchozímu měsíci nezměnila, ve srovnání se zářím 2014 je vyšší.

Podle doposud zveřejněných predikcí makroekonomických indikátorů **Ministerstva financí ČR** (MF ČR) „Makroekonomická predikce ČR červenec 2015“ a **České národní banky** (ČNB) „Zpráva o inflaci III/2015“ **v roce 2015** předpovídá ČNB nárůst **HDP** o 3,8 %, MF ČR předpokládá nárůst o 3,9 %, **v roce 2016** předpokládá ČNB nárůst 2,8 %, MF ČR nárůst HDP o 2,5 %. **MPSV** odhaduje **v roce 2015** meziroční vývoj HDP v intervalu od 3,6 % do 4,4 %, **v roce 2016** nárůst v intervalu 2,4 % až 3,2 %.

MF ČR očekává v roce 2015 **nárůst zaměstnanosti** o 1,0 % a v roce 2016 zpomalení nárůstu na 0,2 %. **ČNB** ve své predikci předpokládá v roce 2015 růst zaměstnanosti o 1,0 %, v roce 2016 nárůst o 0,6 %. **MPSV** s ohledem na dosavadní vývoj odhaduje v roce 2015 nárůst zaměstnanosti o 1,0 % a v roce 2016 o 0,4 %.

Oživení ekonomiky pozitivně ovlivňuje vývoj na trhu práce, zvyšuje se počet volných pracovních míst a postupně klesá počet evidovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR. Přesto stále převládá nabídka pracovní síly nad poptávkou po ní, poměr nabídky a poptávky na trhu práce ale postupně klesá.

V 1. pololetí 2015 byl průměrný počet **volných pracovních míst** hlášených na ÚP ČR 76,9 tis. Ve 3. čtvrtletí 2015 počet volných míst plynule rostl, v červenci jich bylo hlášeno 98,1 tis., v srpnu 103,8 tis. a v září 108,6 tis. **Na jedno volné místo** připadlo v červenci 4,7 uchazečů o zaměstnání, tj. méně než v červenci 2014, v srpnu (4,3) a září (4,1).

Vzhledem k pokračujícímu ekonomickému oživení v 1. pololetí 2015 dosáhl počet evidovaných **uchazečů o zaměstnání** v tomto období průměrné hodnoty 513,9 tis., což bylo o 78,6 tis. méně než v 1. pololetí 2014. Počty uchazečů o zaměstnání v červenci 2015 (456,3 tis.), srpnu 2015 (450,7 tis.) a září 2015 (441,9 tis.) klesaly. Ve 3. čtvrtletí 2015 se průměrný počet uchazečů o zaměstnání meziročně snížil o 85,4 tis.

Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu dosáhl v 1. pololetí 2015 průměrné hodnoty 7,1 %. V červenci byla hodnota tohoto ukazatele na úrovni 6,3 %, v srpnu 2015 mírně klesla na 6,2 %, v září 2015 dále klesla na 6,0 %.

Očekáváme, že **průměrný podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu v roce 2015** dosáhne hodnoty **6,6 %**, **v roce 2016** se nezaměstnanost bude pohybovat v intervalu **5,7 - 6,1 %**. **V roce 2015 MF ČR odhaduje hodnotu tohoto ukazatele 6,6 %, ČNB 6,5 %, v roce 2016 předpokládají MF ČR i ČNB pokles na 5,9 %**. Pokles podílu bude zmírňován poklesem obyvatelstva v produktivním věku (15 – 64 let), k němuž se při výpočtu tohoto ukazatele počet uchazečů o zaměstnání poměruje.

Metodické poznámky

Zaměstnanost

MPSV pro hodnocení vývoje na trhu práce využívá pro oblast zaměstnanosti údaje ČSÚ především z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS).

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)

Předmětem šetření ve VŠPS jsou domácnosti bydlící v náhodně vybraných bytech. Šetření podléhají všechny osoby obvykle bydlící ve vybraném bytě, přičemž není rozhodující a není ani sledováno, mají-li zde pobyt trvalý, přechodný, dlouhodobý nebo nehlášený. U osob mladších než 15 let se sledují základní údaje týkající se vztahu k osobě v čele domácnosti, věku, pohlaví, národnosti a státní příslušnosti. Za osoby starší 15 let se vyplňují další otázky, které popisují jejich uplatnění na trhu práce. Šetření se nevztahuje na osoby bydlící dlouhodobě v hromadných ubytovacích zařízeních. Z toho důvodu jsou údaje za určité skupiny obyvatelstva, zejména za cizí státní příslušníky žijící a pracující na území republiky, k dispozici v omezené míře. Podle doporučení EUROSTATu lze údaje za tyto osoby získat buď z administrativních zdrojů, nebo zvláštním šetřením organizovaným zásadně mimo rámec VŠPS.

Zaměstnaní jsou všichni ve věku 15 a více let, kteří během referenčního týdne příslušeli do kategorie placení zaměstnaní nebo zaměstnaní ve vlastním podniku. Pro účely zjišťování je pojem práce interpretován jako práce **alespoň po dobu jedné hodiny** v referenčním týdnu. Za zaměstnané jsou považováni i **učni**, kteří dostávají mzdu, plat nebo odměnu podle stejného principu jako jiné osoby. Obdobně **studenti**, osoby **pobírající důchod**, osoby v domácnosti a další osoby zabývající se především mimoekonomickými aktivitami, **kteří** však v referenčním období **byli navíc v zaměstnání, jsou také považováni za zaměstnané**. Do skupiny zaměstnaných naopak nejsou automaticky zahrnovány osoby na rodičovské dovolené, jejichž postavení má podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) odlišný charakter.

Nezaměstnanost

Pro nezaměstnanost MPSV využívá údaje ČSÚ z VŠPS a statistiky MPSV z administrativních dat úřadů práce.

Rozdíly v metodě zjišťování údajů o počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání po linii úřadů práce a zjišťování počtu nezaměstnaných podle výsledků VŠPS:

Velikost souboru

- MPSV - úplná evidence registrovaných uchazečů o zaměstnání.
- ČSÚ VŠPS - výběrový soubor (2. čtvrtletí roku 2015 necelých 0,6 % všech trvale obydlených bytů v ČR, v nichž bylo téměř 54 tis. respondentů všech věkových skupin, z nich je víc jak 46 tis. respondentů ve věku 15 a více let). Všechny údaje z výběrového souboru jsou převáženy na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce středních čtvrtletních stavů pro výběrové šetření pracovních sil.

Způsob zjišťování

- MPSV - podmínky registrace a vyřazování uchazečů o zaměstnání jsou spolu s definicí uchazeče o zaměstnání stanoveny zákonem o zaměstnanosti.

O zprostředkování se občan uchází u krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž správním obvodu má bydliště.

- ČSÚ VŠPS - dobrovolné anonymní zjišťování za osoby obvykle bydlící (nikoliv trvale bydlící) ve vybraných bytech. Shodně s metodikou EUROSTATu nejsou zjišťovány údaje za osoby bydlící mimo byty, tedy ani za osoby bydlící v hromadných ubytovacích zařízeních.

Obsah ukazatelů

- MPSV - uchazeč o zaměstnání je podrobně vymezen zákonem o zaměstnanosti. **Uchazečem o zaměstnání** může být (pokud zákon nestanoví jinak) pouze fyzická osoba s trvalým bydlištěm na území ČR, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce ČR a které nebrání v zařazení do této evidence překážky uvedené v ustanovení § 25 zákona o zaměstnanosti, např. není v pracovním nebo obdobném vztahu nebo nevykonává samostatnou výdělečnou činnost. Z evidence uchazečů o zaměstnání je uchazeč o zaměstnání vyřazen, mimo jiné, jestliže bez vážných důvodů odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání nebo úmyslně maří součinnost s krajskou pobočkou Úřadu práce ČR při zprostředkování zaměstnání. Evidence na Úřadu práce ČR je ukončena např. nástupem do zaměstnání nebo na základě vlastní žádosti uchazeče o zaměstnání. Zákon nevylučuje, aby uchazeči o zaměstnání byli např. osoby dočasně práce neschopné, na rodičovské dovolené, nebo ti, jimž byl přiznán starobní důchod. Zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání nebrání ani výkon činnosti na základě pracovního nebo služebního poměru nebo výkon činnosti na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, pokud měsíční výdělek nebo odměna nepřesáhne polovinu minimální mzdy (tzv. nekolidující zaměstnání), nesmí však být překážkou pro poskytování součinnosti ÚP ČR při zprostředkování vhodného zaměstnání a pro přijetí nabídky vhodného zaměstnání. Uchazečem o zaměstnání může být i fyzická osoba soustavně se připravující na budoucí povolání, pokud získala v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců.
- MPSV ve snaze maximálně přiblížit metodiku registrované nezaměstnanosti metodice ILO zavedlo ukazatel tzv. **dosažitelní uchazeči o zaměstnání**. Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, v pracovní neschopnosti, uchazeči o zaměstnání zařazení na rekvalifikační kurzy nebo vykonávající krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči o zaměstnání, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.
- ČSÚ VŠPS - nezaměstnaní jsou podle metodiky ILO a metodiky EUROSTATu všichni ve věku 15 a více let, kteří ve sledovaném období (referenčním týdnu) souběžně splňovali tři nutné podmínky:
 - nebyli zaměstnaní,
 - hledali aktivně práci,
 - byli připraveni k nástupu do práce, t.j., během referenčního období byli k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku.

Pokud osoby nesplňují alespoň jednu ze tří uvedených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Jedinou výjimkou je skupina osob, které práci nehledají, protože ji našly a jsou schopny nástupu nejpozději do 3 měsíců. Tyto osoby jsou podle definice EUROSTATu zařazeny rovněž mezi nezaměstnané.

Jestliže do konce roku 1997 převyšoval počet nezaměstnaných vymezených podle mezinárodní definice počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech a od roku 2000 do 3. čtvrtletí roku 2001 byl rozdíl mezi oběma ukazateli minimální, tak od 4. čtvrtletí 2001 počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce výrazně převyšoval počet nezaměstnaných zjišťovaných ve výběrovém šetření statistiky podle ILO.

Ve 2. čtvrtletí 2015 činil průměrný počet registrovaných uchazečů o zaměstnání podle skutečné evidence na ÚP ČR 481,9 tis. osob, z toho 464,1 tis. dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let, srovnatelný ukazatel zjištěný výběrovým šetřením (počet nezaměstnaných dle VŠPS 261,8 tis. tis.) se tedy lišil o 220,1 tis. resp. o 202,3 tis.

Rozdíly jsou jednak v jiném způsobu zjišťování po obou liniích, odlišném metodickém vymezení registrovaných uchazečů o zaměstnání a nezaměstnaných podle mezinárodní definice ILO a v tzv. nevýběrové chybě, která je průvodním znakem prakticky všech statistických zjišťování u domácností. Je nutné zdůraznit diferenci mezi pojmem registrovaný uchazeč o zaměstnání a nezaměstnaným podle mezinárodní definice ILO. Zatímco registrovaný uchazeč o zaměstnání je vždy definován národní legislativou, nezaměstnaný podle definice ILO je vymezen jasnými kritérii, která umožňují mezinárodní srovnatelnost výše zjištěných výsledků šetření. Vazba mezi oběma ukazateli není bezprostřední. Na jedné straně se vyskytují případy nezaměstnaných, kteří si nehledají práci prostřednictvím úřadů práce (ve 2. čtvrtletí 2015 to bylo 45,7 tis. osob) a na druhé straně značná část registrovaných uchazečů o zaměstnání nesplňuje podmínky dané mezinárodní definicí.

Zásadní diference mezi oběma zdroji je v absolutní hodnotě počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání a počtu nezaměstnaných. Projevuje se několik faktorů:

1. Od roku 2002 byl plně **harmonizován dotazník VŠPS se standardem EUROSTATu včetně pořadí otázek** kladených respondentovi. Prioritou je dotaz na **ekonomickou aktivitu respondentů v referenčním týdnu**. Jestliže respondent uvedl, že v tomto týdnu **pracoval alespoň 1 hodinu, je striktně podle metodiky ILO klasifikován jako osoba v zaměstnání**. Teprve poté následuje otázka o registraci na úřadu práce. ČSÚ nemá možnost vzhledem k nutnosti dodržení anonymity a dobrovolnosti účasti ve výběrovém šetření porovnávat zjištěné údaje s jinými zdroji, např. s evidencí ÚP ČR.
2. Relativně vyšší **míra neodpovědí** je způsobena vysokým podílem prázdných bytů ve výběrovém souboru a hlavně kategorickým odmítnutím spolupráce. Na základě struktury odmítnutých odpovědí při opakovaných návštěvách je třeba předpokládat, že sociální skladba domácností, které nechtěly spolupracovat, se částečně liší od sociální struktury vyšetřených domácností a je v nich nadprůměrně zastoupena skupina nezaměstnaných, kteří odmítají komunikovat v rámci výběrového šetření.

Rozdíly údajů o nezaměstnanosti mezi oběma zdroji jsou obvyklé. Z porovnání s členskými a ostatními kandidátskými zeměmi EU vyplývá, že diference mezi obecnou mírou nezaměstnanosti z VŠPS a registrovanou mírou nezaměstnanosti v ČR je nižší než ve většině těchto zemí. Rozdíl mezi obecnou mírou

nezaměstnanosti a mírou registrované nezaměstnanosti je v řadě zemí značný a lze z toho usuzovat, že oboustranné statistické odchýlení je důsledkem především odlišností v legislativě a míře aktivní politiky zaměstnanosti a dalších oblastí sociální politiky jednotlivých zemí. Přitom je třeba poznamenat, že řada členských zemí EU obě míry nezaměstnanosti oficiálně nepublikuje.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za **osoby, které neppracují, aktivně práci nehledají a nesplňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané**, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. Ve 2. čtvrtletí roku 2015 činil jejich počet 141,4 tis. osob, tj. o 4,3 tis. méně než ve stejném období roku 2014. Většina osob, které by chtěly pracovat, však nemůže ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je schopno nastoupit 52,4 tis. osob.

Základem pro rozhodování v oblasti nezaměstnanosti je zásadně úplná evidence úřadů práce. Výběrové šetření pracovních sil, které je pro členské země EU závazné, tyto administrativní údaje doplňuje a poskytuje mezinárodně srovnatelné ukazatele v požadovaném rozsahu a frekvenci.

Od července 2004 do prosince 2012 počítalo MPSV míru registrované nezaměstnanosti jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR k pracovní síle, tj. součtu počtu zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – VŠPS, počtu pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných občanů EU registrovaných ÚP ČR a cizinců s platným živnostenským oprávněním, registrovaných dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání (občanů ČR a občanů EU(EHP)), vedených úřady práce.

Srovnávání nebo záměna obecné míry nezaměstnanosti ČSÚ a míry registrované nezaměstnanosti MPSV a jejich nesprávná interpretace, pracovní síla pro výpočet míry registrované nezaměstnanosti tvořená kombinací údajů z více zdrojů, patřily mezi důvody pro zavedení **nového relativního ukazatele registrované nezaměstnanosti, podílu nezaměstnaných osob, který srovnává počty dosažitelných uchazečů k obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let.**

Definice výpočtu podílu nezaměstnaných osob:

$$\text{Podíl nezaměstnaných osob (ve věku 15 – 64 let)} = \frac{\text{UoZ}_{15-64 \text{ let}}}{\text{P}_{15-64 \text{ let}}}$$

UoZ_{15-64 let} – počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 - 64 let

P_{15-64 let} – počet obyvatel ve věku 15-64 let

Změna, která vstoupila v platnost počínaje lednem 2013, se týká pouze ukazatele míry registrované nezaměstnanosti. **MPSV i nadále jako doposud vykazuje celkové počty uchazečů o zaměstnání a počty dosažitelných uchazečů.** Vzhledem k tomu, že nový ukazatel má kvůli odlišné definici jinou úroveň a je s původním ukazatelem registrované nezaměstnanosti i obecné míry nezaměstnanosti nesrovnatelný, pro sledování jejího vývoje byla do úrovně okresů zpětně dopočtena časová řada (viz http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady).

Seznam použitých zkratk:

APZ	aktivní politika zaměstnanosti
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
CZ-NACE	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
ČNB	Česká národní banka
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
EAO	ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
EU 28	Evropská unie (28 zemí)
EUROSTAT	Statistický úřad Evropského společenství
GP	grantový projekt
GŘ ÚP ČR	Generální ředitelství Úřadu práce České republiky
HDP	hrubý domácí produkt
CHPM	chráněné pracovní místo
ILO	Mezinárodní organizace práce
IPS	informačně poradenské středisko
LFS	Labour Force Survey (VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil)
MEA	míra ekonomické aktivity
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MN	míra nezaměstnanosti
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	míra zaměstnanosti
NH	národní hospodářství
NIP	národní individuální projekt
NUTS3	Nomenklatura územních statistických jednotek, úroveň kraj
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZP	osoba se zdravotním postižením
p. b.	procentní bod
PMS	Probačně mediační služba
PNO	podíl nezaměstnaných osob
PvN	podpora v nezaměstnanosti
RIP	regionální individuální projekt
SIP	systémový individuální projekt/systém investičních pobídek
SPNO	specifický podíl nezaměstnaných osob
SPZ	státní politika zaměstnanosti
SR	státní rozpočet
SÚPM	společensky účelná pracovní místa
SVČ	samostatná výdělečná činnost
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VPM	volné pracovní místo
VPP	Veřejně prospěšné práce
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil